

**Prijedlog strategije kulturnog razvitka Grada Rijeke
2013. – 2020.**

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

GRAD RIJEKA

Gradonačelnik

Rijeka, 10. 04. 2013.

Gradsko vijeće Grada Rijeke
n/r predsjednici Dorotei Pešić-Bukovac

*Na temelju članka 58. Statuta Grada Rijeke ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 24/09, 11/10 i 5/13) podnosim Gradskom vijeću Grada Rijeke na razmatranje i usvajanje **Prijedlog Strategije kulturnog razvitka Grada Rijeke 2013. - 2020.***

GRADONAČELNIK

mr.sc. Vojko OBERSNEL

Obrazloženje
Prijedloga strategije kulturnog razvitka Grada Rijeke
2013. – 2020.

Prijedlog Strategije kulturnog razvitka Grada Rijeke je dokument koji obuhvaća prestojeće razdoblje od sedam godina od 2013. do 2020. Ova strategija nastala je iz potrebe da se jasno definira kulturna politika Grada Rijeke kako bi se potaknuo brži kulturni razvitak.

Dosad su prioriteti u kulturnoj politici grada Rijeke bili sastavnim dijelom drugih dokumenata i smjernica gradonačelnika u pojedinačnim mandatima. Ovako koncipirana strategija predstavlja samostalni dokument. Razlozi za izradu i donošenje ove Strategije su višestruki. Naime, sustav financiranja kulturnih djelatnosti iz proračuna Grada Rijeke već godinama nije doživio bitne promjene. U međuvremenu, zbog smanjenja proračunskih prihoda došlo je i do smanjenja rashoda, što je nužno dovelo do smanjenja sredstava za kulturne programe što izravno pogađa sve kulturne djelatnosti, a pogotovo one koje nisu institucionalizirane.

Stoga je gradski sustav financiranja i upravljanja kulturom potrebno osuvremeniti na način da se kulturna ponuda prilagodi kako aktualnim financijskim uvjetima tako i kulturnim potrebama naših građana. Nadalje, ovom se Strategijom želi potaknuti niz promjena u pogledu načina upravljanja gradskim kulturnim resursima: ustanovama i cjelokupnom gradskom kulturnom infrastrukturuom i nadgradnjom.

Donošenjem ovoga dokumenta po prvi put se dugoročno utvrđuje kulturna politika Grada. Strategijom su obuhvaćeni svi oblici poticanja, razvijanja i unapređivanja kulturnih djelatnosti što pridonose razvitku i unapređivanju kulturnog života grada. Strategija opisuje opće i posebne ciljeve te načine njihova ostvarivanja kroz niz mjera, uz jasno definirane pokazatelje uspješnosti kojima će se mjeriti ostvarenje tih ciljeva. Strategijom je predviđena provedba i ostvarenje općih strateških ciljeva i prioritarnih projekata, kao i posebnih ciljeva i mjera nužnih za razvoj pojedinih kulturnih djelatnosti. S obzirom na to da Strategija detaljno uređuje način i dinamiku provedbe mjere u svrhu ostvarivanja ciljeva, ovaj dokument u sebi sadrži i elemente akcijskoga plana.

Predstojeći ulazak Hrvatske u EU jedinstveni je trenutak za kreiranje novog financijskog i sadržajnog dokumenta. Stoga se strateško razdoblje planiranja podudara s razdobljem financijske perspektive Europske unije (2014.-2020.), jer je preduvjet za ostvarenje mnogih ciljeva ove Strategije upravo uspješno i djelotvorno korištenje financijskih sredstava europskih fondova.

Pored navedenog, odluka o gotovo osmogodišnjem strateškom razdoblju temelji se i na činjenici da je Europska komisija 2012. izabrala Hrvatsku i Irsku kao zemlje u kojima će dva grada biti proglašena Europskom prijestolnicom kulture 2020. godine. Kandidatura Grada Rijeke za ovaj prestižni naslov jedno je uporišta same Strategije.

Važno obilježje Strategije sastoji se i u činjenici da su ciljevi i mjere koji su u sadržani u istoj proizašli iz dugogodišnjeg iskustva savjetnika i stručnih suradnika Odjela gradske uprave za kulturu kao i u činjenici da su u njenu izradu bili uključeni i niz etabliranih suradnika s riječke kulturne scene. Valja napomenuti da su u tekst Strategije inkorporirane i sugestije i prilozi brojnih kulturnih djelatnika, koji su se uključili u raspravu o nacrtu Strategije.

Odjelu je pristiglo ukupno 32 prijedloga na sam tekst Strategije. Odjel je razmotrio pristigle prijedloge te u konačnici uvrstio sljedeće:

- Sugestija da u strategiji trebaju biti obuhvaćena i razdoblja produkcije lokalne baštine između antike i industrijske baštine, što je postignuto kroz jasnije definiranje plana vezanog za bivši augustinski samostan,
- Prijedlog o zaštiti tehničke baštine koja je sada sastavni dio cilja koji se odnosi industrijsku baštinu,
- Prijedlog o zaštiti maritimne baštine, koji je uveden kao jedan potpuno novi i razrađeni cilj,
- Prijedlog da se iz strategije ukloni mjera poticanja samoizdavaštva riječkih pisaca i spisateljica,
- Na primjedbu da se nigdje u strategiji ne spominje i riječki čakavski identitet, zaštita čakavskog jezičnog idioma istaknuta je u poglavlju zaštite nematerijalne kulturne baštine,
- Zbog nekoliko primjedbi na temu relevantnosti riječkih manifestacija šire je obrazložena teza,
- Na primjedbu o razvoju scenske djelatnosti mladih dodatno je obrazložena uključenost pripadnika nezavisne scene u projektu.

**STRATEGIJA KULTURNOG RAZVITKA
GRADA RIJEKE**

2013. – 2020.

Sadržaj	2
1. Uvod	4
1.1. Uvodna riječ gradonačelnika.....	4
1.2. Zašto kulturna strategija?.....	4
1.3. Povijesni kontinuitet kulture u Rijeci	8
1.4. Financiranje kulture iz proračuna Grada Rijeke – trenutno stanje.....	9
1.5. Metodološka objašnjenja	13
2. Vizija	14
3. Misija	15
4. Temeljne vrijednosti	16
5. Temeljna kulturno-politička načela	17
6. Opći strateški ciljevi	18
7. Prioriteti	24
8. Posebni strateški ciljevi i mjere	26
8.1. Kulturna dobra	26
8.1.1. Zaštita materijalne kulturne baštine.....	26
8.1.1.1. Zaštita arheološke baštine.....	28
8.1.1.2. Zaštita industrijske i tehničke baštine	28
8.1.1.3. Zaštita maritimne baštine.....	29
8.1.1.4. Pomoć građanima pri zaštiti i očuvanju kulturnih dobara	30
8.1.2. Zaštita nematerijalne kulturne baštine.....	30
8.1.3. Muzejska djelatnost	31
8.1.3.1. Muzej grada Rijeke	31
8.1.3.2. Muzej moderne i suvremene umjetnosti	32
8.1.4. Knjižnična djelatnost – Gradska knjižnica Rijeka.....	33
8.2. Kulturno i umjetničko stvaralaštvo	37
8.2.1. Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca Rijeka	37
8.2.2. Gradsko kazalište lutaka Rijeka	39
8.2.3. Nezavisna kulturna scena dramske umjetnosti, plesa i pokreta.....	40
8.2.3.1. Kazalište mladih i za mlade – Kazališna radionica Malik i HNK Ivana pl. Zajca, mladi za mlade.	40
8.2.4. Glazbena djelatnost.....	41
8.2.5. Knjižna i nakladnička djelatnost.....	45
8.2.6. Izložbena djelatnost i likovna umjetnost	48
8.2.7. Audiovizualna djelatnost.....	49
8.2.8. Nove medijske kulture.....	54

8.2.9. Kultura u mjesnim odborima.....	56
8.2.10. Kultura nacionalnih manjina.....	57
8.2.11. Kulturne manifestacije.....	57
8.3. Međunarodna kulturna suradnja	58
8.3.1. Rijeka – Europska prijestolnica kulture 2020.....	59
8.3.2. Mobilnost umjetnika i kulturnih djelatnika u međunarodnom okruženju	59
8.3.3. Sudjelovanje u programima Europske unije	60
8.3.3.1. Strukturni i kohezijski fond	60
8.3.3.2. Sufinanciranja kulturnih projekata korisnika odobrenih u okviru programa EU.....	61
8.4. Međusektorska suradnja	62
8.4.1. Kulturno i umjetničko obrazovanje.....	62
8.4.2. Kulturni turizam.....	62
8.4.3. Kulturne i kreativne industrije.....	63
9. Praćenje provedbe i godišnji izvještaji	65
10. Zakonske i druge pravne osnove	66

1. Uvod

1.1. Uvodna riječ gradonačelnika

Strategija kulturnog razvitka grada Rijeke 2013. – 2020. prva je kulturno-politička strategija Rijeke u samostalnoj Hrvatskoj. S obzirom na dalekosežnost učinaka ovdje zapisanih strateških ciljeva, bez pretjerivanja se može reći da se radi o ambicioznom strateškom planu. Donošenje ove Strategije u prvom redu posljedica je spoznaje da se ne samo kulturni, nego i ekonomski, pa i cjelokupni društveni razvoj Rijeke mora temeljiti na kulturi kao jednom od središnjih razvojnih područja bez kojih niti jedan suvremeni grad više ne može računati na bilo kakav napredak. Naime, poslanstvo kulture danas više nije samo u zadovoljavanju potreba građana za dobrom knjigom, kvalitetnom predstavom, izvrsnim koncertom, suvremenom izložbom, zanimljivim filmom ili nekim drugim umjetničkim djelom. Osim ove, nazovimo je tako, tradicionalne uloge koju ima umjetničko stvaralaštvo, kultura i umjetnost su i nešto više. One su važno polje života koje povezuje ljude, jača osjećaj pripadnosti zajednici i, na kraju krajeva, formira identitet našega grada. Iznimno bogata kulturna povijest Rijeke najbolji je dokaz postojanja ove neraskidive veze između kulture i grada.

Nema nikakve dvojbe, među ciljevima i prioritetima zapisanima u ovoj Strategiji mogu se naći i oni koji, realno gledajući, neće biti realizirani do kraja 2020. godine, ponajprije zbog ograničenih financijskih sredstava u gradskom proračunu. Ipak, to ne znači da aktivnosti u svrhu ostvarivanja svih strateških ciljeva ne mogu biti započete u razdoblju do 2020. godine. U tom kontekstu, osobito je važno da se u riječkoj kulturi što prije stvori novi organizacijski okvir koji će, među ostalim, omogućiti povlačenje znatnijih sredstava iz fondova Europske unije i realizaciju velikih infrastrukturnih projekata kao što je, primjerice, obnova i nova uloga bivše tvornice Rikard Benčić, kao dijela vrijedne industrijske baštine.

Usvajanjem ove Strategije, Grad Rijeka svrstava se među rijetke hrvatske gradove koji imaju jasno definiranu dugoročnu kulturnu politiku. Štoviše, uz ovu Strategiju Rijeka postaje prvi hrvatski grad koji odlukom Gradskog vijeća Grada Rijeke, kao najvišeg tijela odlučivanja, i službeno objavljuje svoju kandidaturu za organizaciju Europske kulturne prijestolnice 2020. godine. Smatramo da ova činjenica već sama po sebi daje stanovitu prednost našem gradu u usporedbi s drugim hrvatskim gradovima koji se također namjeravaju natjecati za ovu prestižnu titulu, i to ne samo u vremenskom smislu, nego i zato što se projekt Europska prijestolnica kulture 2020. ovom Strategijom stavlja u kontekst ostvarivanja dugoročnih ciljeva. Bez obzira na međunarodnu dimenziju događanja, organizacija kulturnih manifestacija ne može biti sama sebi svrhom. U tom smislu, ni organizacija najvećeg kulturnog projekta Europske unije za nas nije cilj sam po sebi, nego sredstvo pomoću kojeg želimo unaprijediti kvalitetu života i stvoriti još razvijeniji grad u području kulture.

Ukratko, Grad Rijeka ima jasnu viziju o tome što u sljedećih osam godina želi dosegnuti u kulturi i u drugim područjima koja su vezana uz kulturno i umjetničko stvaralaštvo. Čvrsto sam uvjeren kako ova Strategija, sa svojim mjerljivim ciljevima i precizno definiranim načinom njihova ostvarivanja, predstavlja jamstvo da ćemo na tom putu doista i uspjeti.

Gradonačelnik Rijeke
mr. sc. Vojko Obersnel

1.2. Zašto kulturna strategija?

Ovaj dokument Nacrt je Strategije kulturnog razvitka grada Rijeke u nastupajućem periodu od čak sedam godina, odnosno od 2013. do 2020. Ova je metoda planiranja novost kako u Rijeci tako i u Hrvatskoj. Dosad su prioriteti u kulturnoj politici Rijeke bili dio dokumenata i smjernica gradonačelnika u pojedinačnim mandatima, a ovaj dokument daje priliku i riječ svim sudionicima velike riječke kulturne obitelji.

Razlozi za izradu Strategije su višestruki.

Sustav financiranja kulturnih djelatnosti iz proračuna Grada Rijeke već godinama, moglo bi se reći čak i desetljećima, nije doživio bitne promjene. U međuvremenu, u skladu sa smanjenjem prihoda, proračunske okolnosti su se promijenile, ili preciznije, došlo je i do smanjenja rashoda, tako da više nije moguće održavati postojeće stanje. Iznos koji se iz proračuna Grada Rijeke svake godine izdvaja za plaće zaposlenih u gradskim kulturnim ustanovama, zbog odredbi kolektivnih ugovora raste brže od mogućnosti Proračuna, kao i od ukupnog godišnjeg budžeta za financiranje Programa javnih potreba u kulturi.

To neminovno dovodi do smanjenja sredstava za kulturne programe što izravno pogađa sve kulturne djelatnosti, a pogotovo one koje nisu institucionalizirane. Štoviše, institucionalni okvir koji je u velikoj mjeri određen zakonskim i drugim državnim propisima nije doživio znatnije izmjene osim unapređenja u vezi s djelovanjem kulturnih vijeća i sustava vrednovanja kulturnih programa. Stoga je gradski sustav financiranja i upravljanja kulturom potrebno osuvremeniti; Kulturna ponuda mora se prilagoditi aktualnim financijskim uvjetima te kulturnim potrebama suvremenog građanina, otvarajući ujedno prostor i za nove kulturne i umjetničke sadržaje.

Strategijom se, dakle, želi i mora potaknuti niz promjena koje se izravno tiču načina upravljanja gradskim kulturnim resursima: ustanovama i cjelokupnom gradskom kulturnom infrastrukturuom i nadgradnjom. Utoliko se za ovu Strategiju može reći da je „strategija promjena“.

Promjene su neophodne jer je postojeće stanje neodrživo na duži rok. Brzi rast troškova za financiranje takozvanog „hladnog pogona“ gradskih ustanova u kulturi ugrožava, naime, financiranje čitavog spektra kulturnih djelatnosti koje obavljaju ustanove kulture. Da bi se to izbjeglo, potrebno je, između ostalog, uspostaviti i pravedniju razdiobu proračunskih sredstava po kulturnim djelatnostima. Postojeće stanje uzrokovano je, u prvom redu, činjenicom da se većina sredstava iz gradskoga proračuna za kulturu troši na održavanje „hladnog pogona“ jedne ustanove, Hrvatskog narodnog kazališta I. pl. Zajca. Možda će opseg i dalekosežnost planiranih strateških promjena kod nekoga izazvati strah i zabrinutost, ali smatramo da nema drugoga puta ukoliko se Grad Rijeka želi i dalje razvijati kulturu kao važnu djelatnost društvene zajednice.. Štoviše, kultura mora izaći iz uskih okvira i preuzeti aktivniju ulogu u procesima urbanog preobražaja.

Kultura nije neka izdvojena društvena sfera u kojoj samo talentirani pojedinci ostvaruju svoje stvaralačke mogućnosti. Jednako tako, kultura nije i ne smije biti hermetički zatvoreni sustav koji bi svoju svrhu ispunjavao isključivo zadovoljavanjem kulturnih potreba građana. Naprotiv, i kulturni sektor mora sudjelovati u rješavanju socijalnih, gospodarskih, prostornih, ekoloških i drugih problema s kojima se suočava Rijeka, doprinoseći njezinom ukupnom razvoju. U tom smislu kultura se mora tješnje povezivati s drugim sektorima, posebice s turizmom, s obrazovanjem, sa znanostima i s gospodarstvom.

Prvi korak na tom putu trebao bi biti pozicija kulture na odgovarajućem mjestu u javnome životu. Strategijom se, dakle, želi afirmirati kultura kao sfera od javnog, općeg interesa za sve građane Rijeke. Po broju radnih mjesta kulturni sektor je relativno malen: u pet gradskih ustanova zaposleno je 428 djelatnika, (od toga je samo u HNK Ivana pl. Zajca 314 zaposlenih). Pa ipak, kreativni potencijali riječke kulture puno su veći od broja zaposlenih u gradskim kulturnim ustanovama.

Strategija je nastala iz potrebe za sustavnim i promišljenim pristupom razvoju riječke kulture. Zato je nužno prionuti strateškom planiranju i njegovoj provedbi, čime se ujedno stavlja težište na rješavanje ključnih problema koji se tiču financiranja kulturnih djelatnosti iz gradskoga proračuna. Usvajanjem ovoga dokumenta Gradsko vijeće Grada Rijeke počinje transparentnije upravljati kulturnim razvitkom grada. Utvrđivanje kulturne politike ovako prvi put dobiva razinu dugoročnog dokumenta. Strategijom su obuhvaćeni svi oblici poticanja, razvijanja i unapređivanja kulturnih djelatnosti što pridonose razvitku i unapređivanju kulturnog života grada. Strategija opisuje opće i posebne ciljeve te načine njihova ostvarivanja kroz niz mjera, uz jasno definirane pokazatelje uspješnosti kojima će se mjeriti ostvarenje tih ciljeva. Provedba Strategije predviđena je provedbom i ostvarenjem općih strateških ciljeva i prioritarnih projekata, kao i posebnih ciljeva i mjera nužnih za razvoj pojedinih kulturnih djelatnosti. Budući da detaljno uređuje način i dinamiku provedbe mjere u svrhu ostvarivanja ciljeva, Strategija u sebi sadrži i elemente akcijskoga plana.

Ulazak Hrvatske u EU jedinstveni je trenutak za kreiranje novog financijskog i sadržajnog dokumenta. Dobro je da se, nimalo slučajno, strateško razdoblje planiranja podudara s razdobljem financijske perspektive Europske unije (2014.-2020.), jer preduvjet za ostvarenje mnogih ciljeva ove Strategije upravo je uspješno i djelotvorno korištenje financijskih sredstava europskih fondova.

Osim toga, odluka o gotovo osmogodišnjem strateškom razdoblju temelji se i na činjenici da je Europska komisija 2012. izabrala Hrvatsku i Irsku kao zemlje u kojima će dva grada biti proglašena Europskom prijestolnicom kulture 2020. godine., Kandidatura Grada Rijeke za ovaj prestižni naslov jedno je, naime, od prioriternih uporišta Strategije. Čvrsto smo uvjereni da će upravo naš grad iskoristiti priliku da u 2020. godini u najboljem svjetlu prikaže svoju bogatu kulturno-povijesnu baštinu i svoj dinamični kulturno-umjetnički život.

Važno obilježje Strategije je, između ostalog, u činjenici da se ona sastoji od vrlo jasnih ciljeva i mjera koje su proizašle iz dugogodišnjeg iskustva savjetnika i stručnih suradnika samog Odjela gradske uprave za kulturu, čije je iskustvo u području za koje su zaduženi dalo iskustveni ton analizi postojećeg stanja u kulturi, koja je vodila definiranju preciznih mjera. Zbog toga je ova je Strategija timski uradak svih djelatnika Odjela gradske uprave za kulturu Grada Rijeke.

Ali da bi Strategija bila zaokruženi dokument prirodno uklopljen u širu sliku stanja, u njenu je izradu uključen i niz etabliranih suradnika s riječke kulturne scene (Davor Mišković), nacionalne scene (Darko Lukić), partnera izvan same kulturne scene (Sveučilište u Rijeci), pod budnim okom Davora Buinjca, čija je pozicija stručnjaka za strateška pitanja iz "bliskog inozemstva" (Grad Ljubljana) u Strategiju ugradila jasnu želju za napretkom u smjeru razvijenijih i organiziranijih kulturnih politika i kulturnih sustava kojima, vjerujemo, možemo parirati ili barem im stremiti. Sugestije i prilozi brojnih kulturnih djelatnika, koji su se uključili u raspravu o materijalu bilo na otvorenoj tribini u gradskoj vijećnici bilo pisanim priložima također su doprinijeli konačnom izgledu ovoga dokumenta.

Pri izradi Strategije paralelno je korišten i "bottom up" i "top down" princip, s pogledom i iznutra i izvana, takva je metoda sigurno najsloženija, ali na taj način ima najzaokruženiji izlazni proizvod. Iskreno se nadamo da u našoj strategiji nismo zaboravili ni šumu niti stabla riječke kulture, a, referirajući se na nedavnu akciju provedenu u suradnji s riječkim sveučilištem, nismo ostali ni "panj"!

Nema nikakve dvojbe, za ostvarenje ciljeva i provedbu mjera iz Strategije potrebno jest osigurati financijska sredstva u Proračunu Grada Rijeke ili izvan njega, ali u ovome trenutku to se ne može precizno procijeniti, budući da Strategija obuhvaća razdoblje sve do kraja 2020. godine. Za tako dugo vremensko razdoblje iznimno je, naime, teško predvidjeti kretanja u gradskome proračunu, osobito u potpuno neizvjesnim uvjetima globalne ekonomske krize. Osim toga, prioritetni strateški projekti poput obnove nekadašnje tvornice Rikard Benčić i organizacije projekta Europska prijestolnica kulture 2020. godine financijski bitno ovise o uspješnosti prikupljanja sredstava kroz natječaje EU fondova i natječaje Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Kao što je već rečeno, sve ove okolnosti u ovom trenutku ne mogu se precizno financijski predvidjeti.

Sljedećih nekoliko godina nije realno očekivati povećanje sredstava za kulturu unutar gradskog proračuna. Naprotiv, veća je vjerojatnost da će godišnja izdvajanja za kulturu i dalje iznositi oko 10% gradskoga proračuna. Pritom ne smijemo smetnuti s uma činjenicu da Grad Rijeka u relativnom iznosu kulturi namjenjuje čak i više sredstava nego što je to prosjek u drugim europskim gradovima. Osim toga, riječka kultura dobiva financijsku potporu i iz proračuna Primorsko-goranske županije, kao i iz proračuna Ministarstva kulture RH. S obzirom na navedeno, nevladine udruge i drugi korisnici gradskoga proračuna morat će se ubuduće više oslanjati na sredstva iz županijskog i državnog proračuna, kao i na sredstva iz fondova Europske unije.

Upravo zato - razmišljanje o izvorima sredstava izvan gradskoga proračuna financijski je uvjet bez kojega se ne može. Slobodno možemo reći da bez takvog stava nije moguće razvijati Strategiju. Pri tom treba napomenuti da je osim planiranja razvoje riječke kulture u kontekstu sljedećeg financijskog razdoblja EU, koje će se odvijati pod nazivom "Creative Europe 2014.-2020.", kao i kandidature Rijeke za EPK 2020., podjednako važna i nacionalna perspektiva riječke kulture.

Rijeka još uvijek nema kulturnu manifestaciju od nacionalnog značaja koju Ministarstvo kulture snažnije podržava, kao ni ustanovu od nacionalnog značaja. Promišljanje Rijeke kao regionalnog kulturnog centra neozbiljno je bez tih dviju komponenti i bez snažnih partnerstava s Ministarstvom kulture RH kao primjerice na projektu Benčić. Provedba Strategije potpuno je nezamisliva bez jasnog stavljanja Rijeke u nacionalni kontekst.

Treba svakako još jednom, ali definitivno, razmotriti način na koji funkcionira sustav nacionalnih kazališta kao i Zakon o kazalištima. Mi smo jedina zemlja u Europi u kojoj je moguće da nacionalna kazališta u velikim regionalnim centrima primarno financiraju gradovi-osnivači. Takva, obrnuta piramida financiranja uzrok je svojevrsne paralize razvoja kulture podjednako u Rijeci kao i u Splitu i Osijeku. Jedini ispravni sustav, ukoliko se zaista radi o kazalištima od nacionalne važnosti, a zakon u skladu s kojim Ministarstvo odobrava intendante to sugerira, jest onaj u kojem takva kazališta iznad ostalih financira ministarstvo, pa regije-županije, pa tek onda gradovi, kako je, uostalom, uobičajeno u Europi, ali i u nama susjednim zemljama poput Slovenije ili Srbije. Stoga je glasno i jasno lobiranje upereno u smjeru pravednijeg i logičnijeg sustava, apsolutni prioritet i jedina mogućnost da se ostvari značajniji pomak unutar gradskog proračuna kulture.

Smatramo važnim i projekt, kao jedan od priloga Strategiji, koji razrađuje razvoj djelatnosti HNK I. pl. Zajca, primjerice kroz upravljanje prostorom HKD. Takvo kazalište može postati ozbiljnije kreativno žarište, koje jača scenu dramske umjetnosti, plesa i pokreta kao i glazbenu scenu, uključujući i nezavisne aktere, otvoreno kazalište svjesno odgovorne pozicije mega-institucije, koja upošljava tri četvrtine djelatnika javnih ustanova u kulturi našega grada.

Vjerujemo da je upravo proces preobrazbe HNK, uz razvoj Benčića kao središta triju institucija i kreativnih industrija te konsolidiranje nezavisne i studentske scene kroz izgradnju zajedničke platforme, ključan u stvaranju snažnih, profesionalno vođenih, žarišnih kulturnih punktova u najvrednijim postojećim infrastrukturnim resursima, kojima trenutno još uvijek upravlja Odjel gradske uprave za kulturu.

Iako ambiciozna, ova Strategija je racionalna. Čvrsto smo uvjereni da razvoj riječke kulture u periodu koji je pred nama ne računa niti s jednim kvadratnim metrom novoizgrađenog prostora; upravo zato ova se Strategija u svojoj suštini temelji na umješnosti reorganizacije upravljanja postojećim resursima, ali s naglaskom na profesionalnije upravljanje ključnim resursima.

Riječke kulturne potrebe sigurno se mogu provesti u postojećim objektima Benčića, HKD-a, Filodrammaticae, Hartere, Palacha, Teatra Fenice, uz profesionalizaciju upravljanja tim prostorima, reorganizaciju i ozbiljno opremanje u godinama koje dolaze. Pritom je očuvanje tih objekata, od kojih su mnogi zaštićeni spomenici kulture, dodatna kvaliteta ugrađena u ovakav pristup. Jer skrb za te objekte ionako je obaveza Grada Rijeke, stoga je njihovo korištenje za ključne ustanove i programe najlogičniji način njihove istovremene zaštite. Isto se odnosi i na buduće mogućnosti korištenja prostora Teatra Fenice. Financijske zadatosti zapravo nam ne dopuštaju drugačiji pristup doli ovog, temeljenog na zdravorazumskom pristupu.

Ovakva strategija, koja se otvoreno temelji na pozicioniranju Rijeke kao međunarodnog kulturnog centra, uz jačanje infrastrukturnih kapaciteta kroz urbanu obnovu pokreće istovremeno još jedan proces koji možemo nazvati jačanje kulturnog identiteta ili *brendiranje* grada.

Treba svakako imati u vidu da se odluka o domaćinu Europske prijestolnice kulture donosi već 2016. godine i da se ne radi o projektu koji će se eventualno tek dogoditi u relativno dalekoj budućnosti, već o procesu koji će u sljedeće tri godine bitno obilježiti naš grad, odnosno procesu koji će potaknut i kandidaturom, ponuditi brojne odgovore na ključna pitanja o riječkoj kulturnoj sadašnjosti i budućnosti.

Pritom nije presudna odluka hoćemo li titulu prijestolnice kulture i dobiti; sam proces u sebi sadrži ugrađenu vrijednost i energiju koje će dati usmjerenje razvoju kulture našega grada, ali i unutarnje i vanjske percepcije o njemu. Taj proces bit će svojevrsni agens za promjenu samopercepcije svih nas koji u kulturi profesionalno djelujemo kao i svih naših građana, jer svijest o našem gradu kao kulturnom centru prije svega treba zaživjeti u svima nama. Odaziv na raspravu o Strategiji to obećava.

Jer svaka kulturna politika uvijek polazi od određenog poimanja kulture. Da bi se promjene mogle doista i ostvariti, potrebno je najprije proširiti kut gledanja, uzimajući u obzir sve promjene u financijskom i političkom okruženju, kao i sve promjene koje svakodnevno doživljava područje kulture digitalnog doba.

Uloga Odjela za kulturu, njegovog vlastitog unutarnjeg razvoja kao organizacije koja uči i ugrađuje nove postupke, kriterije, mjerila, izuzetno je važna. Od te činjenice ne bježimo.

U Strategiji tako polazimo od šireg poimanja kulture koje nije ograničeno na tradicionalne podjele na kulturnu baštinu i umjetničko stvaralaštvo i dr. Unatoč svim financijskim ograničenjima koja trenutačno ne omogućavaju da se u gradskome proračunu predvide nove stavke, primjerice za arhitekturu, dizajn i kulturne i kreativne industrije, Strategija ipak nastoji otvoriti vrata i takvim djelatnostima koje su u skladu sa širim poimanjem kulture. Ovakav pristup podrazumijeva i prijelaz na provođenje aktivnije kulturne politike.

Umijeće strateškog planiranja kao instrumenta kulturne politike nije u osmišljavanju mastodontskih projekata bez stvarnih mogućnosti za njihovu provedbu. S druge pak strane, veliki projekti su, kako je već sugerirano, poluge kojima se povećavaju mogućnosti za brži kulturni razvitak. Dobivanje naslova „Europska prijestolnica kulture 2020. godine“, primjerice, Rijeci bi omogućilo znatna dodatna sredstva i za neophodne investicije u kulturi kako iz državnog proračuna, tako i iz proračuna Europske unije.

Ova strategija nastala je iz potrebe da se jasno definira kulturna politika Grada Rijeke kako bi se potaknuo brži kulturni razvitak. Predloženi tekst Strategije je rezultat rada Odjela gradske uprave za kulturu kao podloge za javnu raspravu koja je omogućila svim institucionalnim i izvaninstitucionalnim dionicima kulturnog života u Rijeci da svojim mišljenjima, primjedbama i prijedlozima izraze svoje stavove, potrebe i perspektive. Odjel za kulturu je kao nositelj svih aktivnosti odgovoran za ostvarivanje ciljeva iz Strategije, ugradio rezultate u temeljni dokument pa će nastojati provesti dogovorene mjere samostalno ili u suradnji s drugim odjelima gradske, županije i državne uprave te drugim kulturnim ustanovama i korisnicima Proračuna.

Uvjereni smo da ova strategija otvara nove mogućnosti riječkoj kulturi. Da bi se one doista i ostvarile, potrebno je da ustanove u kulturi, nevladine udruge, samostalni umjetnici i svi nositelji kulturnih programa koji dobivaju potporu iz gradskoga proračuna preuzmu svoj dio odgovornosti i zajedno s Odjelom za kulturu aktivno pridonesu stvaranju novog sustava financiranja i upravljanja kulturom u Rijeci, utemeljenog na dugoročnoj viziji i jasno definiranim strateškim ciljevima. Provedba strategije trebala bi, bez ikakve sumnje, izmijeniti sadašnje stanje kulturne politike Grada Rijeke. U tom smislu Odjel za kulturu spremno preuzima i svoj dio odgovornosti za obveze koje proizlaze iz ovoga dokumenta.

Strategija nastaje u trenutku kad se Hrvatska nalazi pred ulaskom u Europsku uniju. Zato se u njoj jasno zrcali i slika Rijeke kao europskog grada s bogatom kulturnom tradicijom i dinamičnom kulturnom budućnošću.

Ivan Šarar, prof.
Pročelnik Odjela za kulturu

1.3. Povijesni kontinuitet kulture u Rijeci

Najstariji tragovi čovječe prisutnosti na današnjem području Rijeke potječu još iz doba paleolitika i neolitika, a ostaci pretpovijesnih gradina iz brončanog i željeznog doba. Rimljani pomiču centar života bliže moru. O urbanoj razini rimske Tarsatike svjedoče brojni arheološki nalazi: temelji rimskih bedema, ostaci Principija s pripadajućim rimskim vratima, ostaci termi, stambene arhitekture s pripadajućim mozaicima.

O ranosrednjovjekovnom razdoblju svjedoče ostaci bazilike s mozaicima na trgu Pul vele crikve. Iz razdoblja Srednjega vijeka su ostaci gradskih utvrda i Augustinskoga samostana sa značajnim gotičkim kapelama očuvanima do danas. U 16. stoljeću u gradu djeluje glagoljska tiskara (1530. godine Šimun Kožičić Benja), grad doživljava trgovinski procvat, a dolaze i Isusovci koji godine 1627. osnivaju gimnaziju, (početak rada riječkog znanstvenog središta), a dvije godine kasnije u Rijeci počinje raditi Isusovačko kazalište, prethodnica profesionalnih kazališta. Početkom 18. st. Rijeka se nastavlja razvijati kao trgovačko središte te je 1719. godine austrijski car Karlo VI. proglasio Rijeku slobodnom lukom. 1726. godine Isusovci u Rijeci otvaraju studije filozofije, matematike i teologije, a dvadesetak godina nakon toga u Rijeci je počela s radom rafinerija šećera, kao multinacionalna kompanija koja je tada zapošljavala 1.000 ljudi.

Grad se tijekom 19. stoljeća razvio u jednu od najvećih srednjoeuropskih luka i moćno industrijsko središte. Na samome početku 19. st. prema vlastitom projektu A. Lj. Adamić podigao je kazalište, tada jedno od najvećih u Europi. 1821. utemeljena je riječka Tvornica papira (Hartera), a sredinom stoljeća osnovana je Narodna čitaonica. Par godina nakon toga puštena je u rad prva plinara, pa je Rijeku noću osvjetljavalo 226 plinskih svjetiljki. 1885. godine podignuto je novo riječko kazalište, današnje Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca, dvije godine kasnije je osnovana Hrvatska narodna čitaonica na Trsatu, a na samome kraju 19. st. Rijekom prometuje električni tramvaj. Početkom Prvoga svjetskoga rata dovršena je zgrada kazališta Fenice s čak 1450 sjedećih mjesta. Svojom jedinstvenom konstrukcijom i inovacijama u kazališnoj tehnici bila je jedna od najsuvremenijih zgrada te vrste Europi. Istovremeno u Rijeci djeluje čak desetak kinematografa/ varijetea. Pred Drugi svjetski rat započinje izgradnja Hrvatskog kulturnog doma na Sušaku s najvećim neboderom u Kraljevini Jugoslaviji, (prema projektu J. Pičmana, a u izvedbi A. Albinija), osmišljen kao cjeloviti kompleks kulturno-turističke namjene, gdje je bila smještena gradska knjižnica i muzejska zbirka. Prve novine tiskane na talijanskom jeziku (uključujući Italiju) «Notizie del giorno» tiskane su u Rijeci.

Nakon Drugoga svjetskoga rata i obnove Rijeka postaje najveća jugoslavenska luka te industrijsko regionalno središte. Osnivaju se ustanove kulture: Narodno kazalište Ivana Zajca, Kazalište lutaka, Galerija umjetnina, Narodna knjižnica... U istom periodu osniva se i Muzej revolucije, koji 1976. useljava u novu zgradu, a 1994. postaje Muzej grada Rijeke. U gradu je jako prisutna urbana underground kulturna scena pronesena Riječkim valom. Nažalost, s početkom Domovinskoga rata ta mlada urbana kultura doživljava udarac od kojeg se nije oporavila niti 20 godina kasnije.

Ukratko, umjetnost i kultura u Rijeci imaju dugu i kontinuiranu tradiciju, te su neodvojivi dio njezinog urbanog identiteta.

(Riječani koji su rođeni 1913. i koji su doživjeli 1991. promijenili su 6 država: Austro-Ugarsku, Slobodnu Državu Rijeka, Kraljevinu Italiju, Treći Reich (Njemačku), SFR Jugoslaviju, Republiku Hrvatsku. Rijeku danas naseljavaju pripadnici 11 nacionalnih manjina, a u prošleme stoljeću u Rijeci je djelovalo 57 konzulata, od čega čak 20 konzulata u razdoblju uoči Prvoga svjetskoga rata.)

1.4. Financiranje kulture iz proračuna Grada Rijeke – trenutno stanje

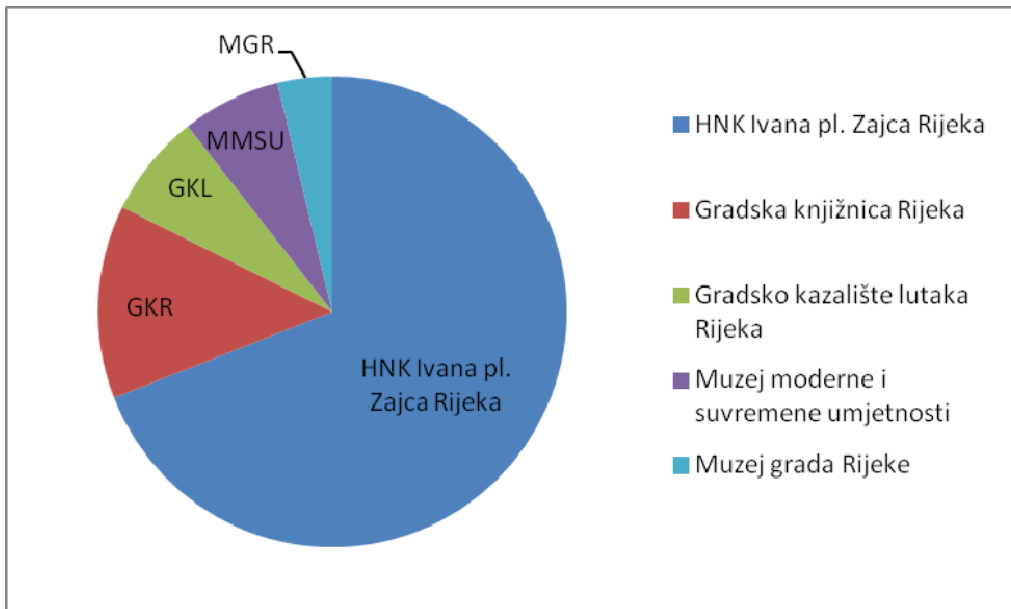
Kakvo je trenutno stanje u vezi s financiranjem kulture iz gradskoga proračuna razvidno je iz podataka o:

- raspodjeli sredstava po gradskim ustanovama u kulturi (proračun za 2013. g.),
- raspodjeli sredstava po kulturnim djelatnostima (proračun za 2013. g.),
- udjelu proračuna za kulturu u ukupnom proračunu Grada Rijeke (razdoblje 2011.-2013.),
- broju zaposlenih u ustanovama kulture kojima je osnivač Grad Rijeka.

a. Raspodjela sredstava po gradskim ustanovama u kulturi (proračun za javne potrebe u kulturi za 2013.):

	<u>Ustanove</u>	<u>Iznos</u>	<u>%</u>
1	HNK Ivana pl. Zajca Rijeka	40.512.400	69,07%
2	Gradska knjižnica Rijeka	7.786.300	13,27%
3	Gradsko kazalište lutaka Rijeka	4.155.900	7,08%
4	Muzej moderne i suvremene umjetnosti	3.994.400	6,81%
5	Muzej grada Rijeke	2.209.300	3,77%
	Ukupno ustanove	58.658.300	100%

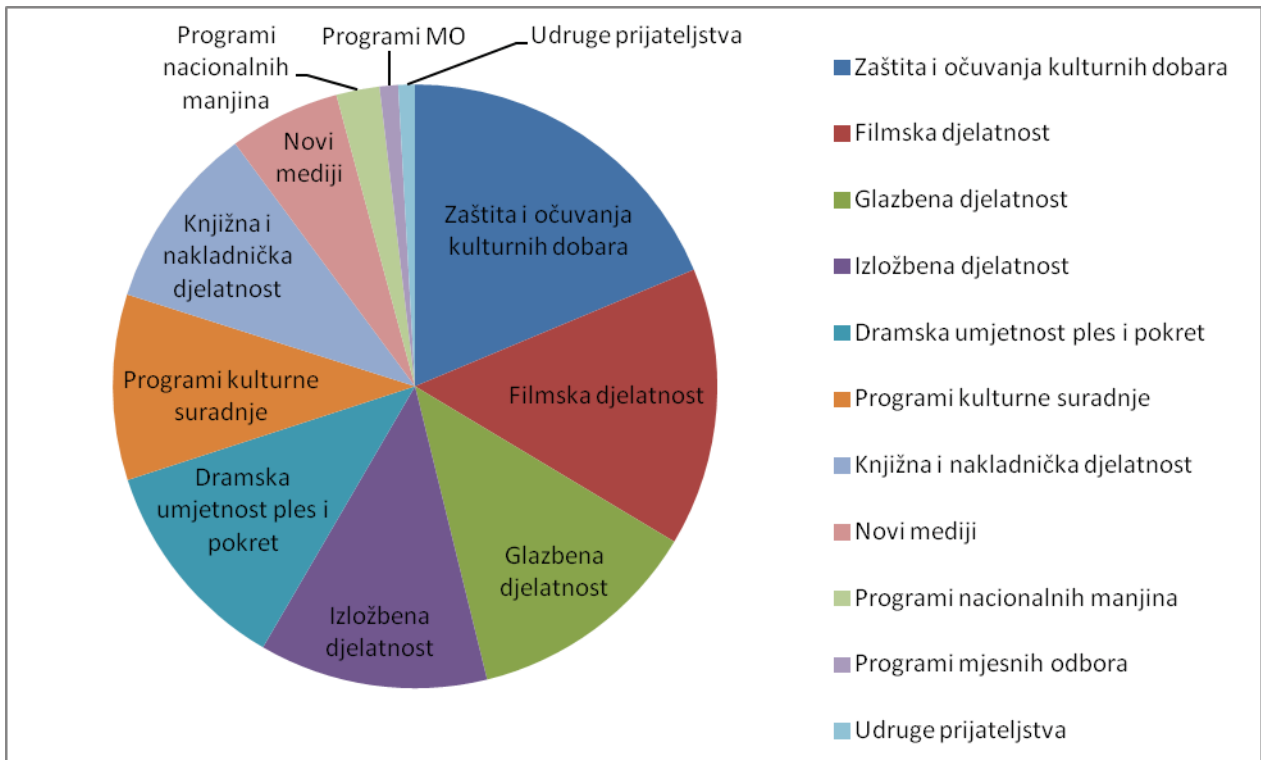
Grafički prikaz raspodjele sredstava po ustanovama (proračun za kulturu 2013. g.):

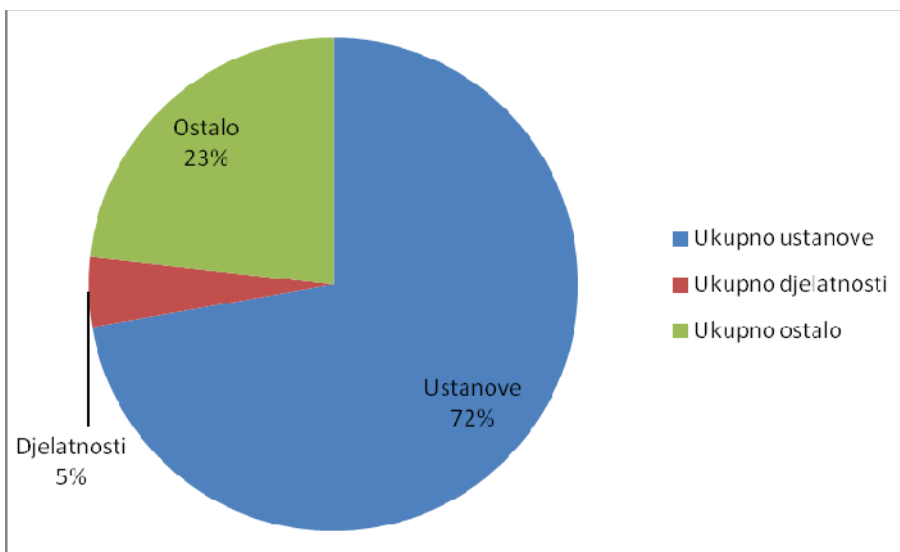
b. Raspodjela sredstava po kulturnim djelatnostima (proračun za kulturu 2013. g.)

	<u>Djelatnosti</u>		
1	Manifestacije	850.000	21,90%
2	Zaštita i očuvanja kulturnih dobara	565.000	14,55%
3	Filmska djelatnost	450.000	11,59%
4	Glazbena djelatnost	380.000	9,79%
5	Izložbena djelatnost	370.000	9,53%
6	Dramska umjetnost ples i pokret	350.000	9,02%
7	Programi kulturne suradnje	300.000	7,73%
8	Knjižna i nakladnička djelatnost	300.000	7,73%
9	Novi mediji	180.000	4,64%
10	Programi nacionalnih manjina	70.000	1,80%
11	Programi mjesnih odbora	30.000	0,77%
12	Udruge prijateljstva	27.000	0,70%
13	Udruge u mjesnim odborima	10.000	0,26%
	Ukupno djelatnosti	3.882.000	

Grafički prikaz raspodjele sredstava po kulturnim djelatnostima (proračun za kulturu 2013. g.):

Grafički prikaz omjera raspodijeljenih sredstava između gradskih ustanova u kulturi, kulturnih djelatnosti i ostalih sredstava*:

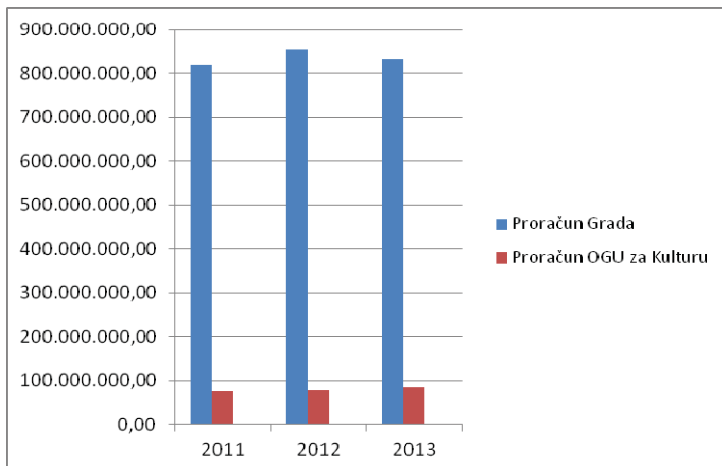

*"Ostala sredstva" odnose se na troškove vezane uz kapitalna ulaganja u objekte kulture, kapitalne donacije i pomoći, rashode za redovan rad objekata kojima upravlja Odjel za kulturu itd.«

c. Udio proračuna za kulturu u ukupnom proračunu Grada Rijeke (razdoblje 2011. - 2013.),

	2011	2012	2013
Proračun Grada	818.346.467,22	856.000.000	834.600.000
Proračun OGU za kulturu	75.967.447,30	79.456.550	85.458.600
Udio	9,28%	9,28%	10,24%

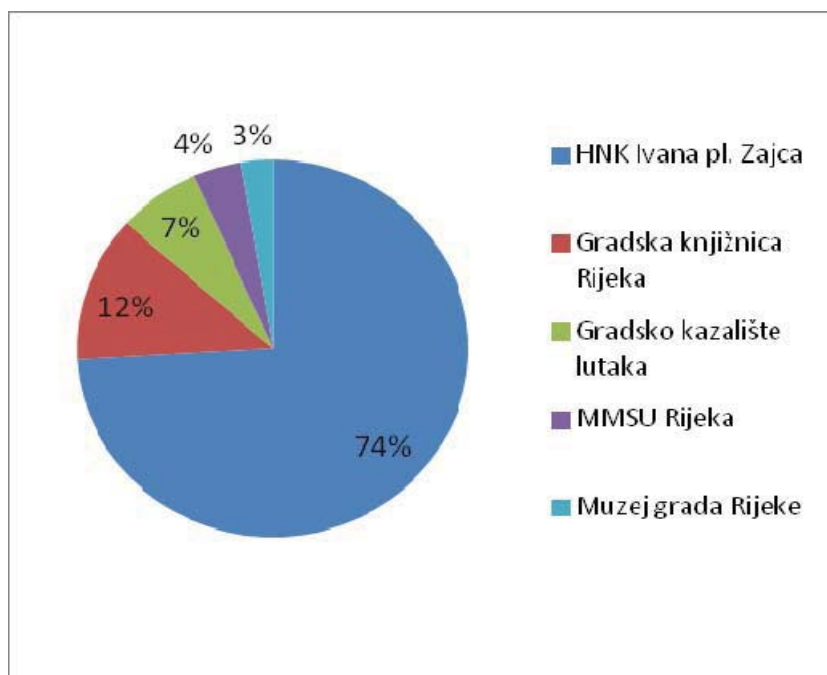
Grafički prikaz udjela proračuna za kulturu u ukupnom proračunu Grada Rijeke u razdoblju 2011. – 2013.:

d. Broj zaposlenih u ustanovama za kulturu kojima je osnivač Grad Rijeka:

Ustanova	Broj zaposlenih	%
HNK Ivana pl. Zajca	314	74,06%
Gradska knjižnica Rijeka	53	12,50%
Gradsko kazalište lutaka	29	6,84%
MMSU Rijeka	17	4,01%
Muzej grada Rijeke	11	2,59%
Ukupno	424	100,00%

Grafički prikaz broja zaposlenih u ustanovama za kulturu kojima je osnivač Grad Rijeka:

Svi ovi podaci rječito govore o strukturi trenutnog financiranja kulture iz gradskog proračuna. Najviše ohrabruje podatak da se u 2013. godini udio gradskog proračuna za kulturu povećao na 10,24% u odnosu na 9,28% (2011. g. i 2012. g.). Međutim, time nije otklonjena opasnost smanjivanja programskih sredstava, o čemu zorno svjedoči podatak da je čak 72% kulturnog proračuna Grada Rijeke, (bez ulaganja u objekte),

namijenjeno djelovanju gradskih kulturnih ustanova. Pritom valja uzeti u obzir i podatak da je riječki kulturni sektor razmjerno malen u odnosu spram drugih javnih djelatnosti koje se pretežito financiraju iz gradskog proračuna. Naime, u gradskim kulturnim ustanovama je trenutno 428 zaposlenih što predstavlja tek 14,24% svih zaposlenih (2.739) u gradskim ustanovama, ne uključujući zaposlene u gradskoj upravi. Nedostatak programskih sredstava pogađa ne samo tzv. „izvaninstitucionalne“ proračunske korisnike, nego sve više i same kulturne ustanove. Polazeći od trenutne financijske situacije, osnovni zadatak kulturne politike Grada Rijeke jest zaustavljanje daljnjeg smanjivanja proračunskih sredstava namijenjenih organizaciji kulturnih programa, jer to ima pogubne posljedice za riječku kulturu.

1.5. Metodološka objašnjenja Strategije

Kako bi se izbjegli eventualni nesporazumi temeljni metodološki pojmovi u ovoj se Strategiji rabe na sljedeći način:

- **Ciljevi:** što se na području kulture u Rijeci želi postići ne bi li se ostvario kvalitativni pomak u usporedbi s trenutnim stanjem. Svi strateški ciljevi su podijeljeni na opće i posebne ciljeve. Prvima se određuju temeljni ciljevi u cjelini kulturnog razvitka i kulturnog života, dok se potonji odnose na pojedine kulturne djelatnosti i područja kulture.
- **Prioriteti:** određuju prednost pojedinih (općih i posebnih) ciljeva u odnosu na druge ciljeve. Drugim riječima, prioriteti definiraju ciljeve i aktivnosti koji u pojedinom strateškom razdoblju imaju prednost pred drugim ciljevima i aktivnostima u funkciji bržeg ostvarivanja strateških ciljeva.
- **Mjere:** su aktivnosti koje poduzima Odjel za kulturu zajedno s drugim odjelima gradske uprave, ustanovama i nevladinim udrugama u kulturi te drugim korisnicima gradskoga proračuna kako bi se na najbolji način ostvarili strateški ciljevi na području kulture. Razdoblje 2013. – 2020. u ovom se dokumentu promatra kao jedinstveno, no strateške mjere mogu se podijeliti na kratkoročne mjere (2013. - 2014.), srednjoročne mjere (2015.-2016.) i dugoročne mjere (2017. – 2020.).
- **Pokazatelji uspješnosti:** su u brojkama i na druge načine izraženi pokazatelji na temelju kojih će u redovitim vremenskim intervalima konkretni rezultati poduzetih mjera biti procjenjivani. Pritom valja naglasiti kako cilj strategije nije da na svim područjima potiče porast broja kulturnih događanja što znači da pokazatelji uspješnosti nisu isključivo kvantitativne prirode. Premda je u praksi puno teže mjeriti kvalitativni pomak nego kvantitativne promjene, to ipak ne smije biti razlog za metodološki pristup koji bi vodio k statističkom napuhavanju podataka.

2. Vizija

Vizija kulturnog razvitka do 2020. godine jest vizija Rijeke kao grada u kojem građani prepoznaju kulturu i umjetnost kao temelj svog zajedničkog identiteta, osjećaja povezanosti i pripadnosti gradu koji je po svojoj kulturnoj i umjetničkoj vitalnosti prepoznatljiv u nacionalnom i međunarodnom okruženju.

U skladu s ciljevima, prioritetima i mjerama vizija ove Strategije bit će očigledna 2020. godine s jačim i kulturno prepoznatljivijim identitetom Rijeke. Bogata kulturna ponuda svojom će kvalitetom i izvornošću privlačiti turiste, a građanima Rijeke bit će dostupniji raznoliki a zanimljivi kulturni i umjetnički programi. Rijeka će se razvijati kao grad otvoren za kulturne razlike, umjetničke inovacije i poduzetničke inicijative, pružajući kreativnim i obrazovanim ljudima mogućnost ostvarivanja svih svojih umjetničkih, intelektualnih i drugih potencijala.

3. Misija

Svoju misiju na području kulture Grad Rijeka ostvaruje osiguravanjem financijskih, organizacijskih, infrastrukturnih i drugih uvjeta koji su nužni za provedbu programa javnih potreba u kulturi. U tu svrhu Grad Rijeka potiče i pomaže razvitak kulture i umjetnosti te štiti kulturna i umjetnička dobra, vodeći pritom brigu o svim segmentima kulturnog i umjetničkog stvaralaštva. Skrb o kulturi i umjetnosti obuhvaća, između ostalog, poslove u vezi s gospodarenjem, održavanjem i izgradnjom objekata kulture, kao i promocijom riječke kulturne baštine te predstavljanjem riječke suvremene umjetnosti u zemljama EU-a.

4. Temeljne vrijednosti

Temeljna odrednica i vrijednost kulturne politike Grada Rijeke jest čvrsto uvjerenje da je kultura javno dobro koje se kao takvo financira iz gradskoga proračuna na dobrobit svih građana. Ono proizlazi iz shvaćanja da je kultura vrijednost sama po sebi, a ne tek poluga za ostvarivanje nekih drugih ciljeva. Osim toga, kulturna politika grada Rijeke temelji se na poštivanju slobode umjetničkog stvaralaštva i na vrijednostima tolerancije, dijaloga i suradnje. U kulturnom sektoru stvaraju se vrijednosti od iznimnog značenja za kvalitetu života pojedinca i zajednice. Drugim riječima, vrijednosti koje stvara kultura trajnog su značaja i pridonose učvršćivanju kulturnog identiteta Grada. Jednako tako, kultura ima važnu ulogu u jačanju društvene kohezije, a sve više i kao razvojna snaga u kontekstu napredne ekonomije utemeljene na znanju, kreativnosti i inovacijama. Nedopustivo je, naime, svako svodenje kulture na puko sredstvo ekonomskog razvoja što se, uglavnom, događa, primjerice, komercijalizacijom javnih kulturnih programa. U skladu s navedenim vrijednostima promicanje i razvoj kulture u Gradu Rijeci jest u općem, javnom interesu i u službi svih građana Rijeke. Svi oni imaju pravo na kulturu kao dio neotuđivih ljudskih prava, uključujući pravo na kvalitetne kulturne programe koji se financiraju iz gradskoga proračuna, pravo na sudjelovanje u kulturnom životu i pravo na razvijanje vlastitih kulturnih aktivnosti.

Za promicanje i afirmaciju ovih temeljnih vrijednosti nužno je odgovorno djelovanje svih dionika: od političkih i administrativnih gradskih struktura do javnih kulturnih ustanova, nevladinih udruga, samostalnih umjetnika i svih drugih kulturnih subjekata koji svojim profesionalnim i amaterskim radom pridonose kulturnom i intelektualnom životu grada. Dakako, uloga i odgovornost pojedinih dionika određena je njihovim položajem i ovlastima u sustavu.

5. Temeljna kulturno-politička načela

Kulturna politika Grada Rijeke temelji se na sljedećim načelima:

- pravo svih građana na kvalitetnu i dostupnu kulturu,
- pravo svih građana na aktivno sudjelovanje u kulturnom životu grada,
- sloboda kulturnog i umjetničkog stvaralaštva,
- poticanje kulturne raznolikosti i multikulturalnosti,
- potpora svim oblicima kulturnog i umjetničkog stvaralaštva u skladu s kriterijima kvalitete i izvrsnosti.

Ova kulturno-politička načela odražavaju vrijednosti za koje se zalaže Grad Rijeka na području kulture i predstavljaju polazišta za oblikovanje konkretnih ciljeva i mjera.

6. Opći strateški ciljevi

Opći strateški ciljevi kulturne politike Grada Rijeke do 2020. godine su sljedeći:

1. Očuvanje postignutog stupnja kulturnog razvitka te stvaranje financijskih, materijalnih i drugih uvjeta za brži razvoj kulturnih djelatnosti,
2. Podizanje razine kvalitete kulturnih dobara i usluga na svim područjima,
3. Povećanje dostupnosti kulturnih dobara i usluga koje se financiraju iz proračuna Grada Rijeke,
4. Organizacijsko i upravljačko osuvremenjivanje ustanova u kulturi kojima je osnivač Grad Rijeka,
5. Obnova kulturne infrastrukture čiji je vlasnik Grad Rijeka,
6. Potpora razvoju nezavisne kulture,
7. Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija,
8. Jačanje međunarodne prepoznatljivosti Rijeke kao „grada kulture i kreativnosti“,
9. Unapređenje razvoja kulturnog turizma,
10. Jačanje međusektorske suradnje,
11. Informatizacija i digitalizacija kulturnih ustanova,
12. Jačanje umjetnosti u javnom prostoru,
13. Promicanje i razvoj kulturnog i umjetničkog obrazovanja.

1. Očuvanje postignutog stupnja kulturnog razvitka te stvaranje financijskih, materijalnih i drugih uvjeta za brži razvoj kulturnih djelatnosti

Uzimajući u obzir situaciju u vezi s financiranjem kulture iz gradskog proračuna u uvjetima duboke gospodarske krize u proteklih nekoliko godina, temeljni strateški cilj jest očuvanje dosegnutog kulturnog standarda kako ne bi došlo do pogoršanja i poremećaja u djelovanju kulturnih ustanova i drugih dionika kulturnog života. Primarni zadatak kulturne politike Grada Rijeke jest osigurati stabilne uvjete za sve kulturne organizacije i pojedince koji profesionalno djeluju u javnom interesu. Pritom javna potpora mora biti ravnomjerno namijenjena svim područjima kulturnog i umjetničkog stvaralaštva. Drugim riječima, osiguravanje financijskih, infrastrukturnih i drugih uvjeta za veće (institucionalizirane) kulturne djelatnosti ne smije biti na štetu manjih (neinstitucionaliziranih) djelatnosti i suvremenih umjetničkih izričaja. Kulturna politika Grada Rijeke mora voditi brigu o zadovoljavanju kulturnih potreba svih građana, uzimajući u obzir različitost njihovih interesa i raznolikost kulturnih sadržaja.

2. Podizanje razine kvalitete kulturnih dobara i usluga na svim područjima

Podizanje razine kvalitete kulturnih dobara i usluga što se proizvode i stvaraju uz javnu potporu jest trajna zadaća svih institucija i pojedinaca koji djeluju u javnom kulturnom sektoru. Za kvalitativni pomak nužno je da su ispunjeni financijski, organizacijski, upravljački i drugi uvjeti. Uostalom, ponuda kvalitetnih kulturnih sadržaja ovisi i o infrastrukturnim uvjetima. Zato je potrebno otvoriti nove prostore za kulturu koji će omogućiti veću i, posljedično, kvalitetniju kulturnu ponudu. To će se odraziti i na povećanje broja posjetitelja kulturnih događanja.

Ukoliko bi došlo do daljnjeg smanjivanja programskih sredstava za kulturne programe, to bi se neminovno odrazilo i na njihovoj kvaliteti, osobito na kvaliteti programa nevladinih udruga i samostalnih umjetnika koji su najugroženija kategorija stvaralaca. Naime, sve manji budžeti prisiljavaju organizatore programa na minimalizam kako u smislu produkcije, tako i u smislu umjetničkog pristupa. Pritom je nužna spoznaja da se bez proračunskog financiranja ne može očekivati profesionalni pristup i vrhunska kvaliteta.

3. Povećanje dostupnosti kulturnih dobara i usluga koje se financiraju iz proračuna Grada Rijeke

Javna kulturna dobra i usluge moraju biti dostupni svim građanima Rijeke bez obzira na njihov socijalni i ekonomski status, dob, spol, nacionalnost, vjersku pripadnost i druge osobne karakteristike. Kultura ne pripada samo posvećenim, odabranim grupama. Naprotiv, kultura je javno dobro koje pripada svima. Kulturni sustav stoga mora biti usmjeren na dobrobit svih građana, a ne samo onih koji redovito posjećuju kulturne priredbe ili na druge načine konzumiraju kulturne

sadržaje, i to neovisno o njihovoj naobrazbi, imovini, društvenom položaju i sl. Svatko ima pravo na kulturu kao na svoje neotuđivo pravo. Načelo dostupnosti kulture, između ostalog, podrazumijeva i dostupnost u cijeni kulturnih dobara i usluga koja je primjerena trenutnoj ekonomskoj situaciji. Utoliko je potrebno posebnu pozornost posvetiti najugroženijim društvenim grupama: nezaposlenima, siromašnima, osobama s posebnim potrebama i starijim osobama.

Dostupnost javnih kulturnih dobara i usluga manifestira se u osiguravanju cijene usluga gradskih kulturnih ustanova koje su prihvatljive većini građana, ravnomjernoj pokrivenosti cjelokupnog gradskog područja osnovnim kulturnim uslugama, osiguravanjem raznovrsnih kulturnih sadržaja za različite generacijske i druge društvene skupine, „internetskoj pokrivenosti“ kulture, omogućavanjem pristupa kulturnim ustanovama bez fizičkih barijera invalidima i tomu slično. Unapređenje javne dostupnosti kvalitetnih kulturnih sadržaja, od kulturno vrijedne baštine do recentne umjetničke produkcije, trajna je zadaća kulturne politike Grada Rijeke.

4. Organizacijsko i upravljačko osuvremenjivanje ustanova u kulturi kojima je osnivač Grad Rijeka

U doba brzih promjena modernizacija je prijevika potreba svake kulturne organizacije koja želi ići u korak s vremenom. U postojećim financijskim okolnostima podizanje razine kvalitete kulturne ponude, uz istodobno povećanja opsega kulturnih dobara i usluga, nije nimalo lak zadatak ni za jednu kulturnu ustanovu. Shodno tome, ustanove moraju osuvremeniti svoju unutarnju organizaciju i sustav upravljanja s ciljem poboljšanja kvalitete programa i rada svih zaposlenih. Drugim riječima, svoju organizaciju i način djelovanja moraju prilagoditi stvarnim potrebama posjetitelja, uvodeći nove tehnologije i suvremenije pristupe u svrhu poboljšanja poslovne učinkovitosti i ostvarivanja programskog uspjeha. U razmjerno nestabilnim financijskim uvjetima uvođenje novih metoda kulturnog menadžmenta predstavlja imperativ za sve kulturne ustanove koje za to moraju biti prikladno organizacijski ustrojene i kadrovske osposobljene.

Promjene u načinu upravljanja gradskih ustanova u kulturi podrazumijevaju, isto tako, promjene i u načinu djelovanja Odjela za kulturu. Kao najodgovorniji organ gradske uprave za kulturni razvitak Grada Rijeke odjel mora biti organiziran na način koji omogućava vođenje aktivne kulturne politike u skladu sa strateškim ciljevima i prioritetima. Pritom priprema i realizacija kulturnih manifestacija nije primarna zadaća upravnog organa. Ovom Strategijom Odjel za kulturu preuzima nove zadaće na području strateškog planiranja i vođenja kulturne politike te istodobno prenosi ulogu producenta (npr. u HKD-u) na kulturne ustanove ili nezavisni sektor (Palach, Filodrammatica, Marganovo).

Sve gradske kulturne ustanove prelaze na dugoročno planiranje i ciljano djelovanje kako bi se ostvarili planirani poslovni i programski ciljevi. Strategije kulturnih ustanova Grada Rijeke moraju biti u suglasju s ovom Strategijom. Usvojeni strateški planovi kulturnih ustanova, između ostalog, nužni su i za apliciranje na javne pozive Ministarstva kulture. Djelovanje na strateškoj podlozi uključuje također i sustavno praćenje te analizu kulturnih potreba građana i publike.

Kako bi se gradskim kulturnim ustanovama osigurala veća financijska stabilnost, potrebno je proučiti mogućnost za prijelaz iz jednogodišnjeg na trogodišnje financiranje što, u konačnici, ovisi o eventualnim izmjenama Zakona o financiranju javnih potreba u kulturi. Također, potrebno je preispitati koje se poslovne funkcije i aktivnosti (npr. računovodstvene) mogu racionalnije i jeftinije obavljati na jednom mjestu, zajedno za više kulturnih ustanova.

Gradske kulturne ustanove moraju biti otvorenije za suradnju s nevladinim udrugama i samostalnim umjetnicima kako bi ovi ostvarili svoje programe za koje su dobili javnu potporu.

5. Obnova kulturne infrastrukture čiji je vlasnik Grad Rijeka

Jedan od najvećih problema s kojima se suočava riječka kultura je loša infrastruktura. Mnogi objekti u kojima se izvode kulturni programi trenutno su u lošem, čak i u derutnom stanju zbog pomanjkanja sredstava za njihovo redovito održavanje i obnovu. Opće je poznato da se nijedna kulturna djelatnost ne može razvijati bez primjerenih prostora. Uz to, prostori moraju biti i odgovarajuće opremljeni što podrazumijeva digitalnu tehnologiju.

Rijeka se ne može takmičiti sa svjetskim gradovima koji ulažu golemo sredstvo za izgradnju kulturnog objekta kao svoje arhitektonske ikone. Ipak, u strateškom razdoblju do 2020. godine bit će uložena dodatna napora u nasušno potrebnu obnovu kulturne infrastrukture. Središnji takav projekt je obnova objekata bivše tvornice Rikard Benčić gdje će biti smješteni nova gradska knjižnica, novi muzej moderne i suvremene umjetnosti te Muzej Grada Rijeke. Na taj način će se trajno riješiti prostorni problemi ovih institucija. Projekt će biti sufinanciran iz proračuna Grada Rijeke, Ministarstva kulture RH, Ministarstva gospodarstva RH i iz fondova EU. Ovim projektom u potpunosti će se revitalizirati taj dio grada.

6. Potpora razvoju nezavisne kulture

Smanjivanje programskih sredstava u proteklih nekoliko godina izravno je ugrozilo socijalni položaj samostalnih umjetnika i svih nezaposlenih stvaralaca koji si pomoću javne potpore za svoje programe ne mogu više osigurati niti egzistenciju. Jedan od negativnih učinaka rezanja programskih sredstava ogleda se i u tome što, u takvim okolnostima, mladi stvaraoci još teže dolaze do javne potpore. Time im se dodatno smanjuju mogućnosti za uključivanje u tzv. „nezavisnu scenu“ koja je, slijedom toga, generacijski sve starija. Imajući u vidu neprocjenjiv doprinos ove scene kulturnom identitetu Rijeke, te uzimajući u obzir činjenicu da je nezavisna kultura osobito pogođena smanjivanjem sredstava za kulturne programe, kulturna politika Grada Rijeke posvetit će posebnu pozornost razvoju ovog važnog segmenta gradske kulture.

U tu svrhu će se u okviru Programa javnih potreba u kulturi za nevladine udruge s najkvalitetnijim programima na temelju stručnog mišljenja kulturnih vijeća jednogodišnji ciklus financiranja promijeniti u trogodišnji ciklus financiranja, uz koordiniranje sa Ministarstvom kulture koje također radi na istom procesu, uz poštivanje zakonskih ograničenja ili eventualnu promjenu istih. Osim toga, projektima nevladinih udruga koji dobiju potporu EU-a osigurat će se sufinanciranje iz gradskog proračuna. Poticati će se, također, kontinuirana suradnja gradskih kulturnih ustanova s nevladinim organizacijama i samostalnih umjetnicima. Ukoliko proračun Grada Rijeke bude to omogućavao, osigurat će se sredstva za financiranje redovne djelatnosti najaktivnijih nevladinih udruga.

U cilju razvoja nezavisne kulture posebna pozornost bit će posvećena poboljšanju infrastrukturnih uvjeta. Kroz novi model suradnje Sveučilišta i Grada Rijeke prostori Kluba Palach, Filodrammaticae i Marganova postat će novi centar nezavisne i studentske kulture. Osim toga, podupirat će se djelovanje klupskih scena stvaranjem uvjeta za razvoj klupskih prostora.

Organizacije civilnog društva na području kulture imaju važnu ulogu u pripremi i provedbi godišnjeg programa javnih potreba u kulturi, posebice u području suvremene umjetnosti te u onim kulturnim djelatnostima kojima se ne bave ustanove u kulturi. Stoga je potpora njihovom djelovanju usmjerena k profesionalizaciji i jačanju prepoznatljivosti u nacionalnom i međunarodnom okruženju.

7. Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija

Premda nema službenih podataka o točnom broju tvrtki iz područja kulturnih i kreativnih industrija, procjenjuje se da samo na području dizajna i arhitekture u Rijeci djeluje 47 tvrtki (24 dizajnerske i 23 arhitektonske tvrtke). Pridodamo li k tome ubrzani razvoj „start-up“ zajednice, može se reći da Rijeka raspolaže sa značajnim potencijalima za razvoj tzv. „kulturnog i kreativnog sektora“, gdje se kultura povezuje s gospodarstvom, novim tehnologijama i znanostima. U najrazvijenijim europskim zemljama ovaj sektor je važan čimbenik gospodarskog razvoja, jer su napredna gospodarstva utemeljena na znanju, stvaralaštvu i inovacijama.

U Europskoj uniji prevladava shvaćanje da su kulturne i kreativne industrije jedna od poluga gospodarskog rasta i razvoja. Novi program EU „Kreativna Europa“ (2014.-2020.) poduprijet će kulturni i kreativni sektor s ciljem njihova doprinosa održivom rastu i zapošljavanju. Uvažavajući ovu činjenicu, razvojem kulturnih i kreativnih industrija znatno se povećavaju mogućnosti za povlačenje sredstava iz ovog programa što je samo po sebi dostatan razlog za intenzivnije ulaganje u kulturni i kreativni sektor.

Pritom valja posebno naglasiti da promicanje kulturnih i kreativnih industrija ne znači poticanje poduzetničkih projekata u tradicionalnim kulturnim djelatnostima koja zbog svojih trajnih vrijednosti i ograničenog broja konzumenata ne mogu opstati bez javne potpore, nego, iznad svega, poticanje kvalitetne

proizvodnje u tržišno zanimljivim područjima, kao što su, primjerice, dizajn i arhitektura, te u drugim područjima u kojima se razvoj i primjena novih tehnologija vežu uz neki oblik umjetničke kreacije. Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija podrazumijeva, dakle, diversificiran pristup, a ne pojednostavljivanje kojim bi se od tradicionalnih kulturnih djelatnosti očekivalo da stvaraju kulturna dobra i usluge namijenjene tržištu.

Riječki kulturni i kreativni sektor nedvojbeno posjeduje ekonomske potencijale koji se mogu bolje iskoristiti. Temeljni preduvjet za to jest međusektorska suradnja koja ne smije biti stihijska nego rezultat strateškog pristupa. U tom smislu, potrebno je izraditi plan aktivnosti i povezati ključne dionike iz područja kulture, IKT sektora, gospodarstva i znanosti.

8. Jačanje međunarodne prepoznatljivosti Rijeke kao „grada kulture i kreativnosti“

Preplitanje srednjoeuropske i mediteranske kulture koje se očituje kako u materijalnoj, tako i u nematerijalnoj baštini posebno je kulturno bogatstvo i razlikovno obilježje Rijeke. U tom smislu, Rijeka treba graditi svoj međunarodni imidž grada koji se asocijativno povezuje s kulturnim obilježjima i vrijednostima. Sastavni dio toga imidža jest predodžba mediteranskog grada koji je svojom povijesnom tradicijom usko vezan uz srednjoeuropski kulturno-civilizacijski krug. Drugim riječima, potrebno je pozicionirati i brandirati Rijeku kao „grad kulture“ (*city of culture*), odnosno kao „kreativni grad“ (*creative city*). K brandiranju pridonosi jačanje osobitosti kulturno-turističke ponude po kojoj će Rijeka biti prepoznatljiva u regionalnom, nacionalnom i međunarodnom okruženju. S obzirom na bogatu kulturnu ponudu u širem regionalnom okruženju (Trst-Ljubljana-Zagreb) međunarodna prepoznatljivost Rijeke mora se temeljiti na specifičnosti i izvrsnosti ponude kulturnih sadržaja.

Za veću kulturnu prepoznatljivost Rijeke u europskom okruženju potrebna je sustavna promocija kulturnih manifestacija međunarodnog značaja, kao i promocija iznimnih dosega riječkih umjetnika. Uz to, nužno je pojačati marketinšku promociju programa kulturnih ustanova. Organizatori kulturnih programa morali bi se u većoj mjeri povezivati s ciljem okrupnjivanja kulturnih manifestacija. Velike kulturne manifestacije poput festivala, sajмова i karnevala privlače najveću medijsku pozornost. Promociji Rijeke pridonose i gostovanja eminentnih umjetnika, kao i razvijanje međugranične i međunarodne suradnje te programske razmjene s uglednim stranim kulturnim institucijama.

Kulturni identitet Rijeke utemeljen je i na multikulturalnosti i multietničnosti. Različite nacionalne kulture tijekom povijesti ostavile su prepoznatljive tragove kako u arhitekturi, tako i u specifičnom riječkom mentalitetu. U tom kontekstu, jačanje kulturnih veza i suradnje s gradovima iz Jugoistočne Europe pridonosi većoj prepoznatljivosti Rijeke kao kozmopolitskog grada, otvorenog za različite kulturne utjecaje.

9. Unapređenje razvoja kulturnog turizma

Područje kulturnog turizma dosad je bilo neopravdano zanemareno. S obzirom na ekonomske učinke turizma, kulturne ustanove moraju više pozornosti posvetiti kulturno-turističkim sadržajima, planirajući u okviru svojih godišnjih programa događanja koja mogu privući veći broj domaćih i stranih turista. Na taj način će pridonijeti pozicioniranju Rijeke kao međunarodne kulturno-turističke destinacije. Naime, ostvarivanje ovog cilja usko je vezano uz ostvarivanje prethodnog cilja.

Osmišljavanje kulturnih sadržaja koji mogu postati turistička atrakcija te poboljšanje međusobne suradnje glavni su zadaci kulturnih i turističkih organizacija, kao i nadležnih gradskih službi. U tu svrhu bit će osnovana radna grupa za unapređenje razvoja kulturnog turizma koja će definirati godišnji program aktivnosti na tom području.

10. Jačanje međusektorske suradnje

U doba kada sve više iščezavaju granice između tzv. visoke (elitne) i popularne (masovne) kulture također se brišu i granice između pojedinih kulturnih djelatnosti. U vrijeme sveopće multimedijalizacije kulturnog i umjetničkog stvaralaštva interdisciplinarnost i multidisciplinarnost nameću se kao imperativ. Naime, nijedna kulturna djelatnost ne može se razvijati kao zatvoreno područje, bez interakcije s drugim djelatnostima.

Povezivanje kulturnog, turističkog, urbanističkog, gospodarskog i drugih resora nužan je preduvjet za ostvarivanje strateških ciljeva. Kulturni razvitak ne može se odvojiti od turističkog, urbanog ili gospodarskog razvoja. Jednako tako, suradnja između kulturnih i obrazovnih ustanova preduvjet je za razvoj edukativnih programa. Utoliko je potrebno uspostaviti aktivnu suradnju s drugim gradskim resorima kako bi se ostvarili uvjeti za realizaciju infrastrukturnih projekata i programskih aktivnosti. Osim toga, nužno je poticati suradnju sa Sveučilištem u Rijeci i Primorsko-goranskom županijom. Ukratko, intenzivna međusektorska suradnja, nužan je preduvjet za ostvarenje većine ciljeva iz ove Strategije.

11. Informatizacija i digitalizacija kulturnih ustanova

Nove informacijsko-komunikacijske tehnologije imaju sve veći utjecaj na kulturni razvitak. Digitalna tehnologija uvelike je pojeftinila proizvodnju i distribuciju kulturnih sadržaja. Osim toga, znatno je povećala mogućnosti umjetničkog izražavanja, potaknuvši razvoj novih umjetničkih praksi kao što su, primjerice, nove medijske kulture. Dosljedno tome, suvremene kulturne ustanove u najvećoj mogućoj mjeri koriste Internet, mobilne tehnologije, aplikacije, društvene mreže i druga sredstva novih tehnologija u svrhu promocije i predstavljanja svojih programa. Pritom je važna spoznaja da je IT infrastruktura sastavni dio kulturne infrastrukture, jer se brojni umjetnički i kulturni sadržaji danas proizvode, distribuiraju, konzumiraju i arhiviraju u digitalnom obliku. Svijet fizičke stvarnosti nadograđuje se svijetom virtualne stvarnosti koji je, osobito za mlađe generacije, podjednako važan. Odnos između fizičkog i virtualnog svijeta jest odnos nadopunjavanja. Drugim riječima, neki sadržaj je istodobno dostupan u fizičkom i digitalnom obliku (na pr. papirnate knjige i u elektroničkom formatu).

Uslijed naglog tehnološkog razvoja oprema u kulturnim ustanovama brzo zastarijeva. Stoga je informatizacija kulturnih ustanova trajni zadatak koji treba sustavno provoditi. Poboľšanjem kvalitete informacijskih usluga koje nude kulturne ustanove, između ostalog, jača njihova prepoznatljivost u široj javnosti. Posjećenost mrežne stranice, odnosno portala neke kulturne ustanove važan je pokazatelj njenog programskog uspjeha. Internet je znatno olakšao pristup ne samo informacijama o kulturnim događanjima, nego i dostupnost kulturnih sadržaja kao takvih: glazbe, filmova, knjiga, slika i sl.

Potrebno je osigurati veću dostupnost knjižnične građe, kulturne baštine i svih drugih kulturnih i umjetničkih sadržaja u digitalnom obliku. Predmet digitalizacije nisu samo knjižnična i muzejska građa nego i sadržaji koji nastaju na svim kulturnim i umjetničkim područjima.

12. Jačanje umjetnosti u javnom prostoru

Kultura i umjetnost nisu djelatnosti koje mogu biti zatvorene u zgrade. Naime, gradske ulice, trgovi, parkovi, kao i druge javne površine, također su mjesta na kojima se stvara i živi umjetnost. Dosljedno tome, ovim se ciljem želi pomoću umjetničkih projekata koji obuhvaćaju različite umjetničke forme i sadržaje (javna plastika, ulični teatar, performansi, svjetlosne, video i audio instalacije itd.) senzibilizirati javnost za tzv. „public art“. Umjetnost svojim sadržajima obogaćuje urbani prostor i čini ga istodobno „javnim“ u punom značenju riječi, otvarajući, primjerice, zapuštene gradske predjele za kulturne i druge javne manifestacije. Umjetničke intervencije na taj način jačaju vizualni identitet grada. Ostvarivanjem ovog cilja želi se, prije svega, poboljšati kvaliteta sadržaja u javnom prostoru riječkih ulica i kvartova.

No ovdje nije riječ samo o jačanju prisutnosti suvremene umjetnosti u javnom prostoru. Osim tradicionalnog smještanja umjetničkih djela (npr. skulptura) u gradski prostor potrebno je isto tako razvijati „javnu umjetnost“ koja podrazumijeva izravnu interakciju umjetnika s građanima (stanarima, susjedima, prolaznicima) koji žive u nekom urbanom okruženju. U tom kontekstu, socijalno kohezivna uloga umjetnosti je od neprocjenjivog značenja. Pritom se na gradske površine ne gleda kao na puke izlagačke punktove, to jest kao na pozornicu na kojoj umjetnici izlažu svoja djela. Naprotiv, dijelovi grada postaju prostor unutar kojeg se umjetnički projekti stapaju s lokalnom zajednicom.

Nositelj aktivnosti za ostvarivanje ovog cilja jest Muzej moderne i suvremene umjetnosti, u suradnji s kulturnim ustanovama, nevladinim udrugama, samostalnim umjetnicima, gradskom upravom, mjesnim

odborima, akademskom zajednicom, institucionalnim i nezavisnim stručnjacima, posebice s područja urbanog planiranja i arhitekture.

13. Promicanje i razvoj kulturnog i umjetničkog obrazovanja

Cilj kulturnog razvitka nije samo u povećanju broja kvalitetnih kulturnih dobara i usluga te u proširenju publike, nego i u stvaranju duhovnog i intelektualnog okruženja u kojem je zanimanje za knjigu, sliku, glazbu, kazalište, film i druge umjetničke izričaje trajna potreba što većeg broja građana. U tom smislu je kulturno i umjetničko obrazovanje od iznimnog značenja, kako za razvoj umjetničkih vještina kod darovite djece, tako i za razvoj interesa i ljubavi prema umjetnosti kod svih mladih naraštaja općenito. Pritom, dakako, ne smijemo zanemariti ni ostale generacije, imajući u vidu novu europsku tendenciju cjeloživotnog učenja.

Kulturno i umjetničko obrazovanje usko je vezano uz druge vrste obrazovanja i znanja te ga se ne može svesti isključivo na obrazovanje za umjetnost i kulturu. Drugim riječima, od umjetničkog i kulturnog obrazovanja ima korist i šira zajednica jer ono kod svakog pojedinca izravno potiče razvoj njegovih kreativnih potencijala, a kreativni i visokoobrazovani pojedinci nositelji su napretka na svim područjima. Kreativnost i inovativnost, uz druge osobne i socijalne vještine koje se razvijaju u procesu umjetničkog obrazovanja, važni su elementi i za postizanje profesionalne karijere, osobito u vrijeme naglašenog nadmetanja na tržištu rada.

Kako bi se potaknuo brži razvoj ovog interesnog područja potrebno je uspostaviti trajne partnerske odnose između kulturnih i obrazovnih institucija, prvenstveno osnovnih škola. Postojeće dobre prakse u tom području valja nastaviti poticati u svim gradskim kulturnim ustanovama i s ostalim organizatorima kulturnih programa te nadograditi objedinjavanjem u zajednički kulturni program za djecu i mlade.

Treba nastaviti s inicijativom Odjela za kulturu da putem natječaja za javne potrebe u kulturi potiče usavršavanje mladih u nekim rjeđim profilima umjetničke specijalizacije i napredovanja poput usavršavanja u glazbenoj i dramskoj umjetnosti, plesu i pokretu te likovnim umjetnostima; vjerujemo da će i usavršavanje u dramskim umjetnostima dobiti svoj profesionalniji okvir; a na dobrim rezultatima suradnje sa Sveučilištem u projektu USSUD gradit će se aktivno uključivanje studentske populacije u programe kulture.

7. Prioriteti

Prioriteti su ključni projekti o kojima ponajviše ovisi ostvarenje temeljnih strateških ciljeva. Prioritetni kulturni projekti Grada Rijeke do 2020. godine su sljedeći:

1. **Obnova kompleksa bivše tvornice Rikard Benčić,**
2. **Reorganizacija Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca,**
3. **Kandidatura Grada Rijeke za Europsku prijestolnicu kulture 2020. godine,**
4. **Klub Palach, Filodrammatica i Marganovo kao novi centri nezavisne i studentske kulture,**
5. **Uspostavljanje novog kulturno-informativnog centra,**
6. **Festival kreativnosti *Republika*,**
7. **Teatro Fenice kao izvedbena i koncertna dvorana te kongresni centar,**
8. **Reorganizacija Odjela za kulturu.**

1. Obnova kompleksa bivše tvornice Rikard Benčić

Obnova kompleksa bivše tvornice Rikard Benčić, uz useljenje triju gradskih ustanova, svakako je najveći i najvažniji infrastrukturni projekt ove Strategije, možda i prijelomni projekt u riječkoj kulturi nakon Drugoga svjetskoga rata. Zahvat koji istovremeno štiti četiri zgrade od kojih je jedna (Palača šećerane) pojedinačno zaštićeni kulturni spomenik Republike Hrvatske, u potpunosti će promijeniti funkcionalnost ustanova te revitalizirati i reurbanizirati značajan prostor u gotovo samom centru grada. Njegovom realizacijom riječka kultura ući će u potpuno novu eru. Ovaj je projekt infrastrukturna okosnica ove Strategije.

2. Reorganizacija Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca Rijeka

Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca u svojem je razvoju limitirano samo jednom pozornicom, takav je model funkcioniranja napušten gotovo svugdje kao neefikasan. U isto vrijeme, izuzetno vrijedan infrastrukturni objekt Hrvatskog kulturnog doma funkcionira u gotovo potpuno otvorenom modusu pod upravljanjem Odjela za kulturu, kao hibrid glazbenog i scenskog izvedbenog prostora i društvenog doma, što je često neekonomično, a ponekad i ispod razine umjetničke kvalitete kakvu zahtjeva HKD.

Kad se definira model zajedničkog upravljanja prostorom Hrvatskog kulturnog doma na Sušaku, (HNK I. pl. Zajca i nezavisne scene), ostvarit će se bitan pomak u profesionalizaciji njegova korištenja, povećati produkcijski i prezentacijski potencijali HNK i. pl. Zajca, a istovremeno će se u tom prostoru zadržati aktivnosti najvažnijih aktera nezavisne scene, kvalitetni koncerti i najvažnija javna okupljanja.

3. Kandidatura Grada Rijeke za Europsku prijestolnicu kulture 2020. godine

Europska komisija uputila je prijedlog Europskom parlamentu da Hrvatska i Irska kandidiraju gradove čime će biti stvoreni formalni uvjeti za podnošenje kandidature Grada Rijeke za europsku prijestolnicu kulture 2020. godine. Pripremati kandidaturu, kao i sam projekt, dugotrajan je proces koji zahtjeva značajne ljudske i financijske resurse, no u našoj viziji ovaj projekt nije izolirano jednogodišnje događanje već kruna svih nastojanja, ulaganja i promjena koje će se dogoditi u kulturi narednih godina. U našoj je viziji, također, to održivi projekt čiji će kulturni, gospodarski i društveni učinci biti dugotrajni, koji će dati neophodan poticaj za konačnu transformaciju Rijeke u grad kreativnosti i znanja.

Kandidirati se za europsku prijestolnicu kulture znači imati viziju, vjerovati u pokretačku snagu kulture i dobrobit kulture za sva područja života, znači željeti podijeliti tu viziju sa svim akterima u kulturi, građanima i cijelom zajednicom, regijom pa i šire, znači željeti učvrstiti međunarodnu poziciju Rijeke, promovirati vrijednosti našeg načina života, još čvršće se vezati vjerom u zajedničku budućnost.

4. Klub Palach, Filodrammatica i Marganovo kao novi centri nezavisne i studentske kulture

Cilj je maksimalno osnažili kapacitete nezavisne kulturne scene i potaknuti ambicije Sveučilišta u projektu osnivanja SKC kao posljedice zajedničkog projekta Sveučilišta i odjela za kulturu USSUD (Unaprjeđenje studentskog standarda u domeni kulture). Da bismo to postigli kroz natječaj ćemo ponuditi na upravljanje, bez naknade, vrijednu infrastrukturu kluba Palach, dva kata zgrade Filodrammatice i prostor Marganova u Harteri. Ti prostori tako će postati okosnica nezavisne i studentske kulture, koja trenutno djeluje disperzirano u brojnim, često neadekvatnim prostorima. Tako koncentrirana nezavisna kulturna scena, uz pravo na upravljanje prostorima, steći će puno bolje pozicije za ostvarenje programa i privlačenje sredstava izvan samog gradskog proračuna, primjerice iz zaklade Kultura Nova koja postaje bitan faktor financiranja nezavisnog sektora.

5. Festival kreativnosti *Republika*

Republika je novopokrenuti festival kreativnih industrija, koji će se po prvi put održati u srpnju 2013. godine. Kao partner za realizaciju projekta odabran je vjerojatno najpotentniji upravljački tim u široj regiji za srodne projekte, tim koji potpisuje trinaestogodišnju realizaciju novosadskog festivala Exit, te festivala CinemaCity i ShareConference. U srži ideje je činjenica da želimo pozicionirati Rijeku kao grad kreativnosti i kreativnih industrija uoči početka idućeg financijskog razdoblja EU za područje kulture pod nazivom Creative Europe koji će se baviti upravo tim temama. Trenutno postoji deficit takvih događanja u široj regiji i u toj niši vidimo prostor za snažan iskorak kroz događaj koji ima snažan potencijal u povezivanju kreativnosti, novih tehnologija te edukativnom djelovanju, ali i kao značajna manifestacija kulturnog turizma.

Republika je zamišljena kao festival edukativnog i konferencijskog karaktera, snažno okrenut novim tehnologijama i njihovom značenju za razvoj kulture i suvremenog načina života.

Osim samog sadržaja festivala cilj je brandirati dva bitna infrastrukturna resursa kojima se Grad Rijeka intenzivno bavi: područje Benčića s Palačom šećerane i brod Galeb, oba zaštićena spomenika kulture Republike Hrvatske.

6. Uspostavljanje novog kulturno-informativnog centra

Rijeka treba središnji „dnevni boravak“ namijenjen najširem spektru publike koja želi mogućnost svakodnevnih kontakata, doticaj s nizom informacija o kulturnim događanjima u fizičkom prostoru, uz mogućnost kupovine ulaznica za sva kulturna događanja na jednom mjestu. U većim gradovima ovakva su mjesta uobičajena, funkcioniraju kao spoj kulturno informativnog centra za građane i turiste, ticketinga, suvenirnice s visokom kvalitetom suvenira koji su isključivo vezani za kulturno-umjetničku baštinu i proizvode lokalnih kreativnih industrija te kvalitetnog ugostiteljstva. Ovakvo bi mjesto bilo svojevrsni showroom čitave gradske kulturne scene, pogodno za prezentacije, promocije, tiskovne konferencije.

Lokacija ex *Buda bar* idealno je mjesto za ovakvu funkciju, a cilj je kreirati mjesto koje će biti prva asocijacija našim sugrađanima kada žele saznati „što ima u kulturi?“.

7. Teatro Fenice kao izvedbena i koncertna dvorana te kongresni centar

Teatro Fenice je možda najznačajnija građevina riječke kulture, arhitektonsko čudo za svoje vrijeme, zgrada koja je u biti najveće kazalište na području Hrvatske ali i bivše države. Njen je potencijal kao dvorane za izvedbene umjetnosti ali i kongresne i druge javne sadržaje, enorman. Bez obzira što vlasnički odnosi ovoga trenutka ne daju Gradu Rijeci izravnu mogućnost upravljanja nad budućnošću zgrade, namjera je da se pronađe način njene obnove i stavljanja u pogon.

8. Reorganizacija Odjela za kulturu

Reorganizacija Odjela za kulturu je potrebna radi ostvarivanja novih zadataka koje ovom Strategijom preuzima Odjel. Kao jedna od mjera, u svrhu koordiniranja i upravljanja procesom pripreme kandidature te radi radi intenzivnog prijavljivanja projekata na fondove EU-a, bit će formirana Služba za EPK, međunarodnu suradnju i EU projekte kao unutarnja ustrojstvena jedinica u sastavu odjela.

Odjel za kulturu isticao se i u predpristupnom razdoblju kao jedan od najaktivnijih gradskih odjela u području prijavljivanja projekata na fondove EU, kao i podrškom koju je pružao korisnicima u realizaciji projekata financiranih iz sredstava EU. Ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju, otvaraju se nove mogućnosti sufinanciranja projekata putem korištenja sredstava iz strukturnih fondova i kohezijskog fonda. Povećat će se raspon mogućih područja ulaganja, posebno za infrastrukturne projekte, kao i sredstva koja će biti na raspolaganju. Realizacija zacrtanih infrastrukturnih projekata u kulturi neće biti moguća bez uspješnog povlačenja sredstava iz EU, a priprema i upravljanje projektima zahtijevat će intenzivan timski rad unutra Odjela, ali i unutar Grada.

Isto tako, Odjel za kulturu nastaviti će poticati i sufinancirati projekte korisnika financirane iz sredstava EU. Poticanje ovakvih projekata važno je ne samo zbog diversifikacije izvora sredstava već i zbog poticanja međunarodne suradnje, mobilnosti umjetnika i kulturnih djelatnika te međunarodne promocije riječke kulture.

8. Posebni strateški ciljevi i mjere

8.1. Kulturna dobra

Zaštita i očuvanje kulturnih dobara jedna je od temeljnih djelatnosti koje obavlja Grad Rijeka u okviru svoga djelovanja na području kulture. Naime, zaštićena i očuvana kulturna baština, materijalna i nematerijalna, važan je čimbenik kulturnog i, šire, urbanog identiteta Rijeke. Postojeći sustav zaštite i očuvanja kulturne baštine u velikoj je mjeri određen nedostatkom financijskih sredstava tako da u ovome trenutku teško održava postojeće stanje. U proteklih nekoliko godina u sklopu antirecesijskih mjera Grad Rijeka smanjio je spomeničku rentu na minimalan iznos kako bi se gospodarstvu omogućilo manje financijsko opterećenje. Rezultat te pomoći gospodarstvu je smanjen iznos financijskih sredstava koje Gradu Rijeci preostaju za financiranje spomeničke rente. Otežavajuću okolnost čini i status Direkcije za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara Grada Rijeke koji je u zakonskom okviru ograničavajući te omogućuje djelovanje samo unutar vlastitih projekata i na kulturnim dobrima u vlasništvu Grada Rijeke, koji čine tek dio baštine na ukupnom području grada. Kroz programe donacija omogućuje se pomoć ili sudjelovanje na ostalim programima. Direkcija je također zakonski odgovorna nadležnom konzervatorskom odjelu Ministarstva kulture koji u velikoj mjeri odlučuje o metodologiji, sadržaju i dinamici provođenja mjera zaštite na gradskim projektima. Kako bi se kulturna baština i njezini potencijali uspješnije i učinkovitije koristili ne samo kao kulturno bogatstvo nego i kao razvojni resurs, Strategijom se utvrđuju konkretni ciljevi i mjere za sljedeća područja:

- zaštita materijalne kulturne baštine,
- zaštita arheološke baštine,
- zaštita industrijske i tehničke baštine,
- zaštita maritimne baštine,
- pomoć građanima pri zaštiti i očuvanju kulturnih dobara,
- zaštita nematerijalne kulturne baštine.

Pri planiranju svih mjera i ciljeva uzete su u obzir trenutne proračunske okolnosti i financijska zahtjevnost projekata vezano uz identificiranje, dokumentiranje, istraživanje, održavanje, zaštitu, korištenje i promociju kulturne baštine.

8.1.1. Zaštita materijalne kulturne baštine

Cilj 1: Aktiviranje točaka kulturne baštine u prostoru zaštićene urbanističke cjeline grada Rijeke u mogućoj mjeri s obzirom na okolnosti

Obrazloženje: U prostoru zaštićene urbanističke cjeline grada Rijeke nalazi se više žarišnih točaka kulturne baštine: bivši industrijski kompleks Rikard Benčić, a posebno Palača šećerane, Teatro Fenice, Filodrammatica, prostor bivšeg augustinskog samostana, zgrada HNK Ivana pl. Zajca, Gradina Trsat kao i baština riječkih groblja. Trenutno je stanje nezadovoljavajuće prvenstveno zbog građevinskog stanja većine objekata, njihovog neodržavanja, zapuštenosti, nedostupnosti ili ograničene dostupnosti potencijalnim posjetiteljima, a s druge strane zbog nedostatne svijesti javnosti o važnosti i vrijednosti tih točaka kulturne baštine.

Mjere:

- Utvrđivanje postojećeg stanja i ugroženosti svih interesnih točaka kulturne baštine pojedinačno, koje se nalaze u prostoru urbanističke cjeline, a za koje to ne postoji.
- Uvođenje sustava planiranja, priortiziranja i odabira projekata za realizaciju.
- Izrada strateške i projektne dokumentacije za sve interesne točke kulturne baštine pojedinačno, koje se nalaze u prostoru urbanističke cjeline, a za koje to ne postoji, te donijeti planove upravljanja za iste.
- Izrada strateške i projektne dokumentacije za objekt Gradine Trsat koji će biti rezultat arheoloških istraživanja i programskog koncepta uporabe objekta te donijeti plan upravljanja.
- Izvršenje radova zaštite i očuvanja na navedenim objektima koji će omogućiti održivo korištenje tih točaka kulturne baštine te programske kulturne i ostale sadržaje u njima.
- Osiguranje dostupnosti točaka kulturne baštine građanima i turistima (javnosti).
- Poticanje znanstvenih istraživanja i obrade; nakladništva, osmišljavanja i organizacije promocije, edukacije o korištenju navedenih ključnih točaka kulturne baštine u suradnji s kreativnim industrijama, novim tehnologijama, poduzetništvom vezanima za te objekte te medijske i ostale kampanje.

Pokazatelji uspješnosti:

- Obavljena analiza postojećeg stanja s procjenom ugroženosti za sve žarišne točke kulturne baštine.
- Definirani prioriteti i plan obnove.
- Izrađena projektna dokumentacija za ključne točke kulturne baštine prema dinamici: najmanje jedna projektna dokumentacija svake godine.
- Izrađena projektna dokumentacija za objekt Gradine Trsat, Povećana dostupnost informacija o kulturnoj baštini u okviru središnjeg kulturnog informativnog centra.
- Povećana fizička dostupnost obnovljene kulturne baštine.
- Broj sufinanciranih publikacija o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.
- Broj promotivnih i edukativnih događanja o ključnim točkama kulturne baštine u Rijeci.

Rok: 2013. – 2020.

Cilj 2: Stvaranje infrastrukturnih uvjeta za djelovanje ustanova u kulturi Grada Rijeke te ostalih kulturnih aktera u gradu Rijeci u skladu s financijskim mogućnostima

Obrazloženje: Ustanove u kulturi kojima je Grad Rijeka osnivač te ostale službe koje se bave kulturnim programima, uključujući i aktere u neovisnoj kulturi, nemaju odgovarajuće prostore i infrastrukturu za djelovanje. Objekti koji imaju potencijal za kulturno programsko korištenje ili se već koriste u tu svrhu, ali imaju potrebu za poboljšanje trenutačnih uvjeta: bivši industrijski kompleks Rikard Benčić, zgrada Teatro Fenice, Filodrammatica, zgrada Muzeja grada Rijeke, zgrada HNK Ivana pl. Zajca, Energana, Palach, Art-kino, HKD, ex *Buda bar*, Marganovo itd. Grad Rijeka je tijekom proteklih godina u prostorima dijela današnjeg Dominikanskog samostana, (a bivšeg Augustinskog samostana), proveo radove u cilju istraživanja, prezentiranja i provedbe mjera zaštite. Tijekom 2013. počela je suradnja s Filozofskim fakultetom Rijeka, Odsjekom za povijest umjetnosti u cilju obilježavanja sedam stoljeća augustinskog samostana u Rijeci. Dosadašnju suradnju na realizaciji ovog projekta potrebno je proširiti na Ministarstvo kulture RH i Riječku nadbiskupiju u cilju mogućnosti formiranja sakralne zbirke.

Mjere:

- Odabir prostora koji imaju potencijal za korištenje u kulturne svrhe, odrediti njihove moguće namjene te utvrditi postojeće stanje, a za koje to ne postoji.
- Uvođenje sustava planiranja, priortiziranja i odabira projekata za realizaciju.
- Izrada strateške i projektne dokumentacije te donošenje planova upravljanja kao rezultat programske osmišljenosti uporabe objekata.
- Provođenje radova koji će izravno pridonijeti i omogućiti planirano djelovanje u tim objektima.

Pokazatelji uspješnosti:

- Obavljena analiza postojećeg stanja za prostore koji se mogu koristiti u kulturne svrhe.
- Definirani prioriteti i plan obnove.

- Definirana namjera i programska koncepcija za izabrane objekte.
- Izrađena projektna dokumentacija za izabrane objekte prema dinamici: najmanje jedna projektna dokumentacija svake dvije godine.
- Broj obnovljenih objekata u kulturne svrhe.

Rok: 2013. – 2020.

8.1.1.1. Zaštita arheološke baštine

Cilj: Predstavljanje antičkih arheoloških lokaliteta u prostoru zaštićene urbanističke cjeline grada Rijeke u skladu s financijskim mogućnostima

Obrazloženje: U prostoru zaštićene urbanističke cjeline grada Rijeke nalaze se dva arheološka lokaliteta čija datacija počinje u antičko doba kada su bili dio rimskog naselja Tarsatica. Lokalitet Pul Vele crikve te castrum Principia su arheološki i znanstveno obrađeni te postoji ili je u tijeku izrada projektna dokumentacije o njihovoj prezentaciji u vidu javnog urbanističkog gradskog prostora trga. Uključujući građane i turiste u javnosti nije dovoljno prisutna svijest o postojanju i ulozi ovih arheoloških lokaliteta kao i općenito o prisutnosti antičkog sloja u povijesti i baštini grada Rijeke.

Mjere:

- Dovršenje kompletne projektna dokumentacije koja se odnosi na prezentaciju oba lokaliteta.
- Izvršenje svih vrsta radova (restauratorske, konzervatorske, građevinske i ostale) kojima će dva lokaliteta biti preuređena za urbanistički gradski prostor trga u potpunosti dostupan javnosti.
- Poticanje znanstvenih istraživanja i obrade; nakladništva, osmišljavanje i organizacija promocije, edukacije o korištenju navedenih lokaliteta suradnjom s kreativnim industrijama, novim tehnologijama, poduzetništvom te medijske i ostale kampanje.

Pokazatelji uspješnosti:

- Izrađena projektna dokumentacija za oba arheološka lokaliteta.
- Izvršeni restauratorski, konzervatorski, građevinski i ostali radovi.
- Broj znanstvenih istraživanja i izdanih publikacija, te broj promocijskih i edukativnih događanja o antičkim arheološkim lokalitetima.

Rok: 2013. – 2020.

8.1.1.2. Zaštita industrijske i tehničke baštine

Cilj: Revitaliziranje industrijske i tehničke baštine grada Rijeke u skladu s financijskim mogućnostima

Obrazloženje: Dio identiteta grada Rijeke snažno je povezan s industrijskom i tehničkom baštinom kao posljedica povijesnog razdoblja kad je izgrađena industrije bila ključan čimbenik u ekonomskom i urbanističkom razvitku grada. Ovakvo nasljeđe prepoznato je među građanima, međutim materijalna kulturna dobra vezana uz industrijsku baštinu nisu zbrinuta niti utilizirana na odgovarajući način. Otežavajuća okolnost u provedbi aktivnosti vezanih uz ovo područje je što svi objekti koje smatramo industrijskom i tehničkom baštinom nisu u vlasništvu Grada Rijeke. Njihov formalno pravni status zaštite nije definiran, što predstavlja još jednu otežavajuću okolnost u provedbi aktivnosti u vezi s tim. Lokacije graditeljske industrijske baštine u Rijeci na kojima je potrebno raditi u cilju njihove revitalizacije jesu: Lansirna rampa bivše tvornice Topreda, bivši industrijski kompleks Rikard Benčić, kompleks Hartera, lučka skladišta, bivša tvornica Rade Končar, zgrada remize, djelovi bivše rafinerije nafte na Mlaki, zgrada klaonice. Uz graditeljsku industrijsku baštinu kao njen neodvojiv dio važno je, također, provesti i aktivnosti zaštite i tehničke baštine među kojima u narednom periodu treba istaknuti lučke dizalice, (prvenstveno dizalice na lukobranu), strojeve vezane uz preradu papira, torpeda i m/b Galeb.

Mjere:

- Utvrđivanje ugroženosti i postojeće stanje svih interesnih točaka industrijske i tehničke baštine pojedinačno.
- Uvođenje sustava planiranja, prioritiziranja i odabira projekata za zaštitu
- Izvršenje radova zaštite i očuvanja na lokalitetima industrijske baštine koji će omogućiti održivo korištenje tih točaka kulturne baštine te programske kulturne i ostale sadržaje u njima.
- Donošenje plana upravljanja lokalitetima industrijske baštine koji su u vlasništvu grada Rijeke.
- Poticanje i suradnja s vlasnicima kulturnih dobara koja spadaju u industrijsku i tehničku baštinu kroz programe donacija i tehničku ili administrativnu pomoć u cilju revitalizacije i održivog upravljanja tim lokalitetima.
- Osigurati dostupnost točaka industrijske baštine građanima i turistima (javnosti).
- Poticanje znanstvenih istraživanja i obrade; nakladništva, osmišljavanje i organizacija promocije, edukacije o korištenju industrijske baštine u suradnji s reativnim industrijama, novim tehnologijama i poduzetništvom vezanim za te objekte te medijske i ostale kampanje.

Pokazatelji uspješnosti:

- Obavljena analiza postojećeg stanja s procjenom ugroženosti svih interesnih točaka industrijske i tehničke baštine.
- Definirani prioriteti i plan obnove.
- Izvršeni radovi na odabranim lokalitetima industrijske baštine.
- Definiran plan upravljanja lokalitetima industrijske baštine.
- Broj projekata kao rezultat suradnje s vlasnicima kulturnih dobara koja spadaju u industrijsku baštinu.
- Povećana dostupnost informacija o industrijskoj i tehničkoj baštini u okviru središnjeg kulturnog informativnog centra.
- Povećana fizička dostupnost obnovljene industrijske i tehničke baštine.
- Broj znanstvenih istraživanja i izdanih publikacija te broj promocijskih i edukativnih događanja o industrijskoj baštini Rijeke.

Rok: 2013. – 2020.

8.1.1.3. Zaštita maritimne baštine

Cilj: Očuvanje i revitalizacija maritimne baštine grada Rijeke (i Kvarnera) u skladu s financijskim mogućnostima

Obrazloženje: Jedan od najvažnijih slojeva identiteta grada Rijeke snažno je povezan s maritimnom baštinom što je posljedica pomorske i lučke povijesti grada, a koja je bila ključan čimbenik u njegovom ekonomskom i urbanističkom razvitku. Maritimno nasljeđe zbog toga je važno identificirati, očuvati, revitalizirati i predstaviti.

Mjere:

- Utvrđivanje postojećeg stanja i ugroženosti svih elemenata maritimne baštine pojedinačno.
- Uvođenje sustava planiranja, prioritiziranja i odabira projekata za zaštitu.
- Poticanje i suradnja s vlasnicima kulturnih dobara koja spadaju u maritimnu baštinu kroz programe donacija i tehničku ili administrativnu pomoć u cilju dostupnosti, revitalizacije i održivog upravljanja.
- Poticanje znanstvenih istraživanja i obrade, publikacija, organizacija promocije, edukacija o maritimnoj baštini u suradnji s kreativnim industrijama, novim tehnologijama, poduzetništvom vezanim za te objekte te medijske i ostale kampanje.

Pokazatelji uspješnosti:

- Obavljena analiza postojećeg stanja s procjenom ugroženosti svih elemenata maritimne baštine.
- Broj projekata kao rezultat suradnje s vlasnicima kulturnih dobara koja spadaju u maritimnu baštinu.
- Povećana dostupnost informacija o maritimnoj baštini u okviru središnjeg kulturnog informativnog centra.
- Povećana fizička dostupnost obnovljene maritimne baštine.
- Broj znanstvenih istraživanja i izdanih publikacija, te broj promocijskih i edukativnih događanja o maritimnoj baštini Rijeke.

Rok: 2013. - 2020.

8.1.1.4. Pomoć građanima pri zaštiti i očuvanju kulturnih dobara

Cilj: Nastavak te unapređenje Programa Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke u Programu sanacije i obnove pročelja i krovova građevina na području zaštićene urbanističke cjeline grada Rijeke u skladu s financijskim mogućnostima

Obrazloženje: Odjel za kulturu Grada Rijeke svake godine raspisuje Poziv za predlaganje programa za sufinanciranje kroz Program javnih potreba u kulturi Grada Rijeke te svake dvije godine za Program sanacije i obnove pročelja i krovova građevina na području zaštićene urbanističke cjeline grada Rijeke. Mnoštvo korisnika, fizičkih i pravnih osoba, kulturnih i znanstvenih ustanova, sakralnih objekata i vjerskih ustanova prijavljuje se za pomoć u zaštiti i očuvanju kulturnih dobara u njihovom vlasništvu ili kulturnih dobara, koja su polje njihovog rada. Natječaj uključuje i ostale aktivnosti u tom djelokrugu kao npr. nakladništvo, znanstvena istraživanja, organiziranje znanstvenih skupova i sl. Tijekom proteklih godina Grad Rijeka je u suradnji s provoditeljima predloženih programa u sklopu Javnih potreba sufinancirao, podržao i u uskoj suradnji proveo veliki broj aktivnosti u programima kako nepokretnih tako i pokretnih kulturnih dobara. Tako su provedeni brojni programi zaštite arhivske i knjižne građe, sakralne baštine, istraživanja glazbene baštine.

Mjere:

- Nastavak provođenja obaju navedenih programa.
- Maksimalno optimiziranje obaju programa te njihova prilagodba potrebama korisnika.
- Stalna dostupnost javnosti valorizirane i obnovljene baštine.
- Povećana uloga i podrška građanima u zaštiti i očuvanju te održivom korištenju kulturne baštine.

Pokazatelji uspješnosti:

- Broj sufinanciranih projekata na području zaštite i očuvanja kulturnih dobara u okviru godišnjeg Programa Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke.
- Broj sufinanciranih projekata u okviru Programa sanacije i obnove pročelja i krovova građevina na području zaštićene urbanističke cjeline grada Rijeke.
- Broj sufinanciranih znanstvenih istraživanja, znanstvenih skupova i publikacija te drugih događanja koja se odnose na oba navedena programa.

Rok: 2013. – 2020.

8.1.2. Zaštita nematerijalne kulturne baštine

Cilj: Poticanje zaštite i promocije riječke nematerijalne kulturne baštine u skladu s financijskim mogućnostima

Objašnjenje: Rijeka i pripadajuća joj regija posjeduju iznimno bogatu i raznovrsnu nematerijalnu kulturnu baštinu koja se već stoljećima prenosi iz generacije u generaciju. Od čakavskog jezičnog idioma, preko tradicionalnih pučkih vrednota i običaja, nematerijalne baštine vezane na period nastanka današnje industrijske i tehničke baštine, nematerijalne maritimne baštine, pa sve do tradicijskih umijeća i obrta, sve to građani Rijeke prihvaćaju kao dio svoje kulturne baštine koja im pruža osjećaj identiteta. Jedinstvena glazbena baština je, štoviše, pod posebnom zaštitom; god. 2009. istarsko dvoglasno pjevanje i sviranje na istarskoj ljestvici je upisano na UNESCO-v popis nematerijalne svjetske baštine u Europi.

Mjere:

- Dokumentiranje nematerijalnih dobara.
- Izrada programa uključivanja nematerijalne baštine u razvojne projekte.
- Uključivanje nematerijalnih dobara u turističku ponudu grada.

Pokazatelji uspješnosti:

- Broj dokumentiranih nematerijalnih dobara.
- Broj razvojnih projekata u koje je uključena nematerijalna baština.
- Broj projekata vezanih uz kulturni turizam u koje je uključena nematerijalna baština.

Rok: 2013. – 2020.

8.1.3. Muzejska djelatnost

Grad Rijeka osnivač je dvaju muzejskih ustanova – Muzeja grada Rijeke i Muzeja moderne i suvremene umjetnosti. Osnovna djelatnost muzeja određena je Zakonom o muzejima (obuhvaća skupljanje, čuvanje i istraživanje civilizacijskih, kulturnih i prirodnih dobara te njihovu stručnu i znanstvenu obradu i sistematizaciju u zbirke, trajno zaštićivanje muzejske građe, muzejske dokumentacije, muzejskih lokaliteta i nalazišta, njihovo neposredno i posredno predočavanje javnosti putem stalnih i povremenih izložaba, te objavljivanja podataka i spoznaja o muzejskoj građi i muzejskoj dokumentaciji putem stručnih, znanstvenih i drugih obavijesnih sredstava), te detaljnije Statutom svake pojedine muzejske ustanove.

8.1.3.1. Muzej grada Rijeke

Analiza stanja:

Muzej narodne revolucije osnovan je 1961. Godine 1976. preseljen je u novu zgradu, a 1994. preimenovan je u novoosnovani Muzej grada Rijeke. Od svog osnutka Muzej je sustavno prikupljao, obrađivao i restaurirao dragocjenu građu, proveo brojna istraživanja, priredio zapažene izložbe i objavio opsežne kataloge s temama iz gradske povijesti. Aktivnosti Muzeja sastoje se od: prikupljanja i obrade te restauriranja nove i već prikupljene muzejske građe; priređivanja izložbi pojedinih cjelina iz zbirki muzeja te izložbi akvizicija; priređivanja izložbi s temama iz gradske i zavičajne povijesti; razmjene izložbi sa srodnim domaćim i stranim muzejima; priređivanja predavanja, projekcija i muzejskih manifestacija; sudjelovanja na stručnim i znanstvenim skupovima; rada s korisnicima građe – istraživačima, predstavnicima medija, studentima i građanima. Fundus Muzeja sustavno se povećava prikupljanjem građe iz djelokruga rada Muzeja, koja se odnosi na puno veći vremenski period od onog koji je obuhvaćao Muzej narodne revolucije pa prostorni kapaciteti ove zgrade jednostavno nisu više adekvatni za djelovanje ustanove čiji fundus trenutno broji preko 18.000 predmeta. Naime, Muzeju je potreban primjeren prostor za stalnu prezentaciju i pohranu građe iz fundusa te za povremene tematske izložbe i ostala događanja.

Cilj: Razvoj muzejske djelatnosti.

Obrazloženje: Muzej je osnovao Grad Rijeka radi sakupljanja, čuvanja i istraživanja civilizacijskih i kulturnih dobara te njihovu stručnu i znanstvenu obradu i sistematizaciju u zbirke predmeta iz povijesti grada Rijeke i njegove okolice, uz obvezu njihova predočavanja javnosti. Prostorni kapaciteti zgrade u kojoj djeluje Muzej jednostavno nisu adekvatni za njegovo djelovanje u skladu s muzejskim standardima. Naime, Muzeju je potreban primjeren prostor za prezentaciju i pohranu građe iz fundusa te ostale funkcije određene zakonskim propisima (zaštita, edukacija, itd.). Slijedom razmatranja mnoštva čimbenika, odlučili smo se za prirodnu sinergiju dvaju elemenata esencijalnih za identitet grada – Muzeja grada Rijeke i Palače bivše Rafinerije šećera u kompleksu bivše tvornice Rikard Benčić. Upravna palača Rafinerije šećera izgrađena je sredinom osamnaestoga stoljeća te simbolizira karakter Rijeke kao trgovačkog i industrijskog grada. Palača zajedno s okolnom zonom, u koju ulaze i prostori Lazareta, Rijeci je ono što je Puli Arena, a Splitu Dioklecijanova palača. Muzej je sposoban, na osnovu prikupljene i istražene građe, raspoloživim stručnim muzejskim i suradničkim snagama, u prostoru upravne palače i okolnim prostorima pripremiti atraktivne muzejske postave u kojima će Rijeka biti prikazana kao grad od europske lučke, trgovačke i gospodarske važnosti. Naravno, Palača bi imala višenamjenski karakter – uz dio javnih muzejskih funkcija (stalni postav, povremene izložbe), koristila bi se i za raznovrsne protokolarne događaje od interesa za Grad (prijemi, skupštine, predavanja i sl.), te za poslovnu namjenu komplementarnu djelatnosti Muzeja (restoran, kavana, muzejska trgovina, i sl.). Dio muzejskih funkcija smjestio bi se u bloku Bečić, ali izvan same Palače, (dio zatvoren za javnost – depoi, radionice, i sl.). Specifičnost stalnog postava bila bi organizacija dislociranih muzejskih zbirki s pristupom javnosti od kojih ističemo Tehničku zbirku (kao odgovarajući prostor izabrana

je Energana bivše Tvornice papira te su poduzete aktivnosti s ciljem sanacije i prilagodbe zgrade za tu namjenu) i Postav povijesti prozvodnje papira u Rijeci.

Mjere:

- razvoj muzejske infrastrukture,
- razvoj muzejskog fundusa povećanjem broja predmeta od značaja za povijest Rijeke i okolice,
- podizanje razine zaštite i očuvanja muzejske građe,
- ostvarenje stalnog muzejskog postava,
- jačanje programa povremenih izložbi,
- razvoj edukativnog programa,
- razvoj suradničkih projekata sa srodnim ustanovama iz regije,
- povećanje broja potpora za programe predstavljanja muzejske građe i muzejske publikacije,
- jačanje dostupnosti muzejske građe javnosti kroz digitalizaciju,
- razvoj djelatnosti osnivanjem novih zbirki i tematskih postava (Tehnička zbirka, Povijest proizvodnje papira) i njihovo dislociranje u izdvojene prostore,
- jačanje djelovanja prema javnosti, tj. rad na publici svih dobnih skupina i s publikom svih dobnih skupina.

Pokazatelji uspješnosti:

- osigurana muzejska infrastruktura prilagodbom objekata bivše tvornice Rikard Benčić,
- povećan broj predmeta muzejskog fundusa,
- pojačana razina preventivne zaštite i povećan broj zaštićenih predmeta,
- realiziran stalni muzejski postav,
- održan kontinuitet povremenih izložbi,
- povećan broj edukativnih programa,
- povećan broj suradničkih projekata sa srodnim ustanovama iz regije,
- povećan broj potpora za programe predstavljanja muzejske građe i za muzejske publikacije,
- povećan postotak digitalizirane građe iz fundusa,
- realizirane dislocirane tematske zbirke i postavi (Tehnička zbirka, Povijest proizvodnje papira),
- povećan broj publike.

Rok: 2013. - 2020.

8.1.3.2. Muzej moderne i suvremene umjetnosti

Analiza stanja:

Muzej moderne i suvremene umjetnosti osnovan je 1948. godine pod nazivom Galerija likovnih umjetnosti, a sadašnji naziv datira iz 2003. godine. Muzej je osnovan radi sakupljanja, čuvanja i istraživanja civilizacijskih i kulturnih dobara iz područja likovnih umjetnosti 19., 20. i 21. stoljeća i suvremenog likovnog i vizualnog stvaralaštva te njihove stručne i znanstvene obrade i sistematizacije u zbirke. Muzej svojim zbirkama značajnih imena hrvatske likovne scene, osobito onih grada Rijeke od 19. stoljeća do danas, zbirkom stranih autora, organizacijom likovnih događanja po kojima je ušao u anale hrvatskog izložbenog i muzejskog rada, poput Riječkih Salona (1954. – 1963.), Biennala mladih (1960. - 1991.), Međunarodne izložba originalnog crteža (1968. – 2013.), projekata vezanih uz arhitekturu i urbanizam Rijeke te Biennala Kvadrilateralala, već više od 60 godina sabire i predstavlja gotovo sve najznačajnije pojave u likovnoj umjetnosti. Muzej nema stalni postav niti vlastiti prostor, već je disperziran u 3 prostora koja zakupljuje, što predstavlja značajan financijski i organizacijski teret, uzimajući u obzir njegovu raznovrsnu djelatnost – čuvanje, prezentaciju, edukaciju.

Cilj: Razvoj muzejske djelatnosti.

Obrazloženje: Građa Muzeja sadržajno je vezana uz područje moderne i suvremene umjetnosti, a fundus Muzeja trenutno broji preko 8000 umjetnina razvrstanih u sedam zbirki. Muzej nema stalni postav te je osiguravanje adekvatnog prostora jedna od primarnih aktivnosti za ostvarenje te mjere. Odlučeno je da se

Muzej smjesti u bivše industrijske objekte bivše tvornice Rikard Benčić. Rekonstrukcijom i prilagodbom objekata muzejskim sadržajima, uz aktivno korištenje eksterijera (parka) za muzejske sadržaje započet će i revitalizacija cjelokupnog bloka Benčić. Također, imajući u vidu širi projekt revitalizacije bloka Benčić, moguće je, čak i poželjno, objedinjavanje određenih djelatnosti svih ustanova (depoi, restauratorske radionice), čime bi se najučinkovitije usmjerili financijski i ljudski kapaciteti, te ojačala sposobnost ustanova da se generira vlastiti prihod. Uvažavajući impresivnu industrijsku baštinu te spoj nove i stare arhitekture, objekti MMSU donijet će Rijeci posve novi kulturni iskorak, pružit će mogućnost organizacije raznorodnih javnih, kulturnih i društvenih događanja, te će formirati umjetničko i kulturno središte koja će okupljati domaću i inozemnu publiku. Osiguravanjem prostornih uvjeta u skladu s muzejskim standardima, građani Rijeke steći će uvid u građu koju su godinama sakupljali te ćemo na ovaj način stvoriti novu kvalitetu života i aktivnu samosvijest o vlastitom položaju u suvremenom društvu.

Mjere:

- razvoj muzejske infrastrukture,
- razvoj muzejskog fundusa povećanjem broja umjetničkih djela,
- podizanje razine zaštite i očuvanja muzejske građe,
- realizacija stalnog muzejskog postava,
- jačanje izložbenog programa,
- razvoj edukativnog programa,
- razvoj suradničkih programa i projekata,
- povećanje broja potpora za programe predstavljanja muzejske građe i muzejskih publikacija,
- povećanje broja potpora za ostale programe i projekte
- jačanje dostupnosti muzejske građe javnosti kroz digitalizaciju,
- jačanje djelovanja prema javnosti, tj. rad na publici svih dobnih skupina i s publikom svih dobnih skupina,
- povećanje vidljivosti Muzeja u zajednici te širem nacionalnom i međunarodnom

Pokazatelji uspješnosti:

- osigurana muzejska infrastruktura prilagodbom objekata bivše tvornice Rikard Benčić,
- povećan broj umjetničkih djela u muzejskom fundusu,
- pojačana razina preventivne zaštite i povećan broj zaštićenih predmeta,
- realiziran stalni muzejski postav,
- održan kontinuitet izložbenog programa,
- povećan broj edukativnih programa,
- povećan broj polaznika edukativnih programa,
- povećan broj suradničkih projekata i programa,
- povećan broj potpora za programe predstavljanja muzejske građe i za muzejske publikacije,
- povećan broj potpora za ostale programe i projekte,
- povećan postotak digitalizirane građe iz fundusa,
- povećan broj publike,
- povećana vidljivost Muzeja u zajednici te širem nacionalnom i internacionalnom kontekstu

Rok: 2013. – 2020.

8.1.4. Knjižnična djelatnost – Gradska knjižnica Rijeka

Analiza stanja:

Gradska knjižnica Rijeka, (u daljnjem tekstu: Knjižnica), narodna je knjižnica za Grad Rijeku te matična knjižnica za narodne i školske knjižnice Primorsko-goranske županije. Integracijom svih narodnih knjižnica riječkog administrativnog područja, Knjižnica je, pod nazivom Gradska biblioteka Rijeka, osnovana 1963. godine, a slijedi tradiciju Narodne čitaonice riečke iz 1849. te Gradske biblioteke Sušak iz 1930. godine. Knjižnica je danas organizirana je kao mreža središnjih odjela, (Središnji odjel za odrasle, Dječji odjel Stribor, Odjel Periodike, Narodna čitaonica), ogranaka, (Ogranak Drenova, Ogranak Turnić, Ogranak Zamet), i bibliobusne službe (Gradski i Županijski bibliobus). Temeljem Ugovora s Općinom Čavle, pruža knjižnične usluge na području Općine Čavle putem ustrojbene jedinice – Knjižnice Čavle. Temeljem Ugovora s

Primorsko-goranskom županijom i ugovorom s općinama i gradovima, putem Županijskog bibliobusa, pruža knjižnične usluge u ukupno dvanaest jedinica lokalne samouprave: osam općina bez organiziranog drugog oblika djelatnosti narodne knjižnice te dvije općine i dva grada gdje obilazi naselja bitno udaljena od središnjih knjižnica.

Djelatnost Knjižnice obuhvaća: nabavu knjižnične građe; stručnu obradu, čuvanje i zaštitu knjižnične građe; izradu i objavljivanje informacijskih pomagala i stručnih publikacija; omogućavanje pristupačnosti knjižnične građe i informacija korisnicima prema njihovim potrebama i zahtjevima; osiguranje korištenja i posudbe knjižnične građe i protoka informacija; poticanje i pomoć korisnicima Knjižnice pri izboru i korištenju knjižnične građe, informacijskih izvora i pomagala; vođenje dokumentacije o građi i korisnicima; obavljanje matične djelatnosti za narodne i školske knjižnice PGŽ i dr.

Knjižnica ne dostiže minimum propisan Standardima za narodne knjižnice iz 1999. g. – ni brojem zaposlenih, ni kvadraturom prostora (tek trećina minimalne kvadrature!), ni nabavom građe (zbog ograničenih sredstava). Unatoč tome, Knjižnicu odlikuje, između ostalog, bogata programska aktivnost (u 2011. godini 665 različitih programa), veliki broj korisnika njenih usluga, visoka razina entuzijazma i svjesnosti o društvenoj odgovornosti te otvorenost prema novim idejama i tehnologijama. Valja istaknuti i cjelodnevnu dostupnost knjižničnih usluga za sve korisnike. Na taj način Knjižnica u punoj mjeri ostvaruje svoju javnu misiju u skladu s vrijednostima, kao što su: otvorenost, dostupnost, profesionalnost, kvaliteta usluga i prisutnost u zajednici. Knjižnica će se i dalje razvijati kao informacijsko, obrazovno, kulturno, komunikacijsko i socijalno središte.

Cilj 1: Osiguranje primjerenog prostora i opreme preseljenjem u kompleks Rikard Benčić nakon njegove obnove

Obrazloženje: Knjižnica djeluje u iznimno neprikladnim i nedostatnim prostornim uvjetima što je velika prepreka za njen daljnji razvoj u skladu sa standardima, ali i stvarnim potrebama njezinih brojnih korisnika. Središnji odjel najveći je odjel Gradske knjižnice Rijeka prema fondu knjiga i broju korisnika. Međutim, zbog nedostatka prostora, suočava se s problemom nemogućnosti organiziranja učinkovitog i ekonomičnog načina rada. Novom zgradom Knjižnice u okviru obnovljenog kompleksa Rikard Benčić (T-objekt) trajno će se riješiti problem prostornih kapaciteta kako s aspekta smještaja građe i pristupa istoj, tako i s aspekta radnih uvjeta za zaposlene. Knjižnična građa će biti bogatija i raznolikija te pristupačnija korisnicima. U novim prostorijama Knjižnica će moći pružati optimalne usluge svim kategorijama korisnika, uključujući i knjižnične usluge za djecu i mladež, pripadnike etničkih skupina, osobe s posebnim potrebama i dr.

Mjere:

- izrada projektne dokumentacije,
- izvođenje radova,
- preseljenje Knjižnice u novu zgradu,
- osiguranje primjerene opreme,
- ovećanje broja stručnog osoblja u skladu s promijenjenim okolnostima,
- razvoj nove ponude u okviru knjižnične djelatnosti,
- razvoj programske suradnje s Muzejem moderne i suvremene umjetnosti te s drugim programskim korisnicima u okviru obnovljenog kompleksa Rikard Benčić.

Pokazatelji uspješnosti:

- preseljena i opremljena Knjižnica,
- razvijena računalna mreža,
- povećan broj stručno obrazovanog knjižničnog osoblja,
- razvijena dodatna ponuda knjižničnih usluga,
- razvijena programska suradnja s drugim programskim korisnicima u okviru obnovljenog prostora,
- porast broja članova i korisnika,
- zadovoljstvo korisnika kvalitetom usluga.

Rok: 2016.

Cilj 2: Izgradnja i opremanje Ogranka na Sušaku/Vežici.

Obrazloženje: Knjižnica ima tri ogranka, ali nema ogranka u istočnom dijelu grada. Zato je nužno građanima koji žive u tom dijelu grada osigurati kvalitetne knjižnične usluge. Ogranak Sušak zatvoren je 2008. g. nakon isteka najma privatnog prostora i otada se bezuspješno pokušava naći rješenje za novi ogranak u istočnom dijelu grada. Novi prostor za ogranak planira se izgraditi u sklopu društvenog doma na Gornjoj Vežici, za što je proveden idejni natječaj.

Mjere:

- pronalaženje potencijalnih partnera koji će sufinancirati projekt,
- izrada projektne dokumentacije,
- osmišljavanje programa i usluga Ogranka,
- dobivanje sredstava za opremu na natječaju Ministarstva kulture.

Pokazatelji uspješnosti:

- otvoren Ogranak na Sušaku/Vežici,
- osmišljen program,
- povećan broj korisnika.

Rok: 2018.

Cilj 3: Povećanje broja članova i korisnika

Obrazloženje U 2012.g.u Gradsku knjižnicu Rijeka učlanilo se 18.069 članova, što je za 3% više nego prethodne godine. No budući da se često jednom članskom iskaznicom koriste i cijele obitelji, broj stvarnih korisnika je znatno veći. O tome svjedoči i podatak da je Knjižnica u 2012. imala 482.340 posjeta.

Unatoč prošlogodišnjem rastu, i dalje je broj članova niži nego u najboljim godinama krajem 90-ih i početkom 2000.-ih g.

Znatniji rast broja članova nerealno je očekivati zbog nemogućnosti razvoja usluga i loših radnih uvjeta u središnjim odjelima Knjižnice, pada nabave novih knjiga, smanjenja kupovne moći građana (umjesto više iskaznica u obitelji, obnavlja se samo jedna), dugotrajne zatvorenosti Ogranka Sušak, zbog čega se izgubilo dio korisnika iz istočnog dijela grada. Na smanjenje statistički iskazanog broja članova, odnosno na realniji prikaz broja članova, prije četiri godine utjecala je i liberalizacija uvjeta posudbe, tj. povećanje broja knjiga za posudbu, uvođenje jedinstvene iskaznice te nemogućnost dvostrukog učlanjenja iste osobe.

Mjere:

- poboljšanje promocije i prepoznatljivosti programa Knjižnice u javnosti,
- razvijanje nove besplatne usluge, uključujući i besplatnu članarinu za najugroženije skupine građana sukladno financijskim mogućnostima Grada Rijeke da nadoknadi razliku uslijed smanjenje vlastitih prihoda Knjižnice,
- razvijanje ciljanih programa za poticanje čitanja za sve dobne skupine,
- organiziranje većih kulturnih programa vezanih uz promociju knjige i čitanja (nakon preseljenja na novu lokaciju),
- podupiranje svih razina formalnog obrazovanja, samoobrazovanja i cjeloživotnog učenja,
- organiziranje i provedba novih zanimljivih programskih sadržaja kulturnog i obrazovnog značaja (nakon preseljenja na novu lokaciju),
- jačanje suradnje sa školama i školskim knjižnicama te drugim obrazovnim ustanovama,
- povećanje sredstava u gradskom proračunu za nabavu knjižnične građe.

Pokazatelji uspješnosti:

- bolja promocija i veća prepoznatljivost programa Knjižnice u široj javnosti,
- povećan broj posjetitelja Knjižnice i programa Knjižnice: godišnje povećanje 2% (do preseljenja na novu lokaciju), odnosno 5% (nakon preseljenja),

- povećan broj članova knjižnice: 25% (nakon preseljenja),
- povećan broj posuđenih knjiga i druge knjižnične građe: godišnje povećanje 3% (do preseljenja na novu lokaciju), odnosno 5% (nakon preseljenja),
- broj izvedenih programa za poticanje čitanja,
- broj izvedenih organiziranih edukativnih radionica u okviru suradnje sa školama i školskim knjižnicama,
- broj novih programskih sadržaja i novih usluga za posebne korisničke skupine,
- povećana sredstva u gradskom proračunu za nabavu knjižnične građe.

Rok: 2013. - 2020.

Cilj 4: Sustavna digitalizacija knjižnične građe s ciljem izgradnje suvremene digitalne knjižnice

Obrazloženje: Knjižnica je već aktivno prisutna na internetu putem internetske stranice, Facebook profila, You tube kanala, a u pripremi su Twitter i Tumblr profili te u odnosu na druge gradske ustanove prednjači u primjeni novih tehnologija. Naime, internetska stranica Knjižnice koja ima mjesečno oko 10.000 posjeta u procesu je osuvremenjivanja s ciljem da postane suvremeni mrežni portal koji će omogućiti interakciju s korisnicima. Osim toga, novi mrežni portal bit će ujedno i virtualno mjesto afirmacije stvaralaštva i promišljanja o raznim kulturno i društveno relevantnim temama. Cilj je razvijanje digitalne knjižnice kao sastavnog dijela tzv. „hibridne knjižnice“, koja omogućuje pristup elektroničkim izvorima i uslugama te istodobno održava i podržava korištenje fizičke zbirke smještene u zgradi knjižnice. Knjižničnu građu je potrebno digitalizirati u što većoj mjeri i tako je učiniti dostupnom u elektroničkom obliku. Time će se poboljšati dostupnost informacija o djelovanju i programima knjižnice, kao i dostupnost same knjižnične građe. Ostvarivanje ovog cilja temelji se na viziji Knjižnice kao kulturnog središta za razvoj digitalnih projekata na različitim područjima kulture i kreativnosti.

Mjere:

- digitaliziranje odabrane knjižnične građe,
- održavanje i unapređenje računalne mreže,
- proširenje sadržaja internetske stranice Knjižnice mrežnim portalom za e-knjige,
- razvijanje različitih digitalnih platforme koje omogućavaju dostupnost informacija o knjižnici te dostupnost same knjižnične građe,
- razvijanje e-kataloga i dostupnost usluga na daljinu,
- uvođenje besplatnog wireless- pristupa internetu u svim korisničkim prostorima Knjižnice,
- izrađivanje vlastite informacijskih proizvoda, malih baza podataka prema specifičnom kriteriju (tematski, zavičajno i sl.),
- educiranje korisnika za korištenje knjižničnom građom, uslugama i svim vrstama informacijskih izvora,
- reorganizacija radnih procesa uz pomoć suvremene tehnologije.

Pokazatelji uspješnosti:

- digitalizirana knjižnična građa u skladu s planom digitalizacije,
- nabavljena nova i zamijenjena dotrajala računalna i mrežna oprema,
- djelovanje novog portala,
- broj posjeta novom portalu,
- broj aktivnih članova zajednice koji generiraju korisničke sadržaje,
- broj organiziranih edukativnih programa u vezi s korištenjem informacijskih izvora,
- uveden RFID sustav i automat za samostalno zaduživanje razduživanje građe.

Rok: 2016.

Cilj 5: Osuvremenjivanje bibliobusne službe nabavkom kombija za Gradski bibliobus

Vozilo Gradskog bibliobusa u funkciji je od 1989.g. pa zbog starosti, glomaznosti i nefunkcionalnosti hitno treba zamjenu. Troškovi održavanja su, naime, visoki, rezervni dijelovi se zbog starosti sve teže nabavljaju, a veća ulaganja, (zbog problema propuštanja vode za kišnih dana, rasvjeta, opskrba električnom energijom i

sl.), su neisplativa. Bibliobus ima svoju vjernu publiku, osobito su važna stajališta u blizini dječjih vrtića, škola, staračkog doma te u kvartovima u kojima ne postoji knjižnični ogranak. S obzirom da se ne planira širenje knjižnične mreže novim ograncima, opstanak bibliobusa je iznimno važan za održavanje ponude temeljnih knjižničnih usluga na području grada. S obzirom na povećan promet u gradu i probleme s parkiranjem nabavilo bi se manje vozilo – kombi. Novo vozilo bilo bi opremljeno i računalnom opremom s pristupom internetu namijenjeno korisnicima. Ukupna investicija iznosi oko 750.000 kn (s opremom), projekt je u fazi pripreme te se planira u 2013.g. aplicirati na sredstva Ministarstva kulture RH i Grada Rijeke, kako bi se što ranije u 2014. objavio javni natječaj za nabavu vozila. U povoljnim okolnostima, procjenjujemo da bi realizacija mogla biti dovršena do kraja 2014.g.

Mjere:

- nabava bibliokombija,
- revizija bibliobusnih stajališta,
- otvaranje poslijepodnevne smjene u dijelovima grada bez knjižničkog ogranka.

Pokazatelji uspješnosti:

- novi bibliokombi u prometu,
- revidirana i eventualno proširena mreža stajališta,
- uspostavljena stajališta u poslijepodnevnoj smjeni.

Rok: 2014.

8.2. Kulturno i umjetničko stvaralaštvo

8.2.1. Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca Rijeka

Analiza stanja:

Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca u Rijeci jedno je od četiri nacionalna kazališta u Republici Hrvatskoj. Djelatnost riječkog Kazališta danas je vezana za četiri njegova ansambla: Hrvatsku dramu, Drame Italiano – Talijansku dramu, Operu i Balet, ali i koncertnu djelatnost kao hrvatski specificum. Simfonijska djelatnost prerasla je u novi izvođački korpus izdvojene Riječke filharmonije. To je ujedno i jedino nacionalno kazalište u svijetu koje u svom sastavu ima profesionalni dramski ansambl nacionalne manjine.

Kazalište je kontinuirano programski usmjereno na izvođenje premijera, praizvedbi, koprodukcija i repriza svih kazališnih grana, koncerata i subotnjih matineja, na održavanje manifestacija Zajčevi dani i KamovFest, ljetnog festivala Riječke ljetne noći, gostovanja u zemlji i inozemstvu, gostovanja umjetnika na pozornici HNK I. pl. Zajca i na pozornicama izvan Kazališta, održavanje prigodnih programa u Kazalištu i izvan njega, sudjelovanje ansambala na festivalima u zemlji i inozemstvu, te godišnje priređivanje dodjela nagrada svojim najuspješnijim izvođačima i ansamblima.

U stoljećima svoga postojanja, riječko Kazalište dio je kulturnog i povijesnog razvoja hrvatskih kazališta. Ono je pratilo obrazac svojevrsnog građenja i dograđivanja sveukupnih kulturnih vrijednosti društva. Kazalište je u svakom povijesnom trenutku izvršilo doista impozantan kulturni i umjetnički doseg i do sada ostvarilo čitav niz značajnih umjetničkih ostvarenja. Kazalište je po svojoj vokaciji i mogućnostima i danas jedno od značajnijih središta kazališnih zbivanja u zemlji, orijentiran najvećim dijelom odrasloj publici.

Habitus zgrade iznutra i izvana zadržan je, iako uz neznatne promjene, no danas ovakav postojeći prostorni okvir namijenjen probnim izvedbama i izvedbama za publiku više ne udovoljava sve većim zahtjevima suvremenih kazališnih kretanja. Uprava pokušava iznaći dodatne prostore naročito za svoje dramske, baletne i koncertne izvedbe, koristeći uglavnom godišnje raspoložive termine Hrvatskog kulturnog doma na Sušaku.

Od 1946. godine do danas, sa svoje četiri umjetničke grane i njihovim kontinuiranim djelovanjem, svojom kvalitetom izvedbi riječki HNK teži zadržati visoke umjetničke standarde i izboriti mjesto relevantne kulturne ustanove na nacionalnoj razini. Spoticanje u toj nakani izraženo je prvenstveno nemogućnošću

stjecanja jednake razine financijske potpore na državnom planu, posebno u usporedbi sa Zagrebačkim kazalištem. U ograničavajućim financijskim okvirima koji postoje i na lokalnoj razini, buduću politiku vođenja ove kulturne ustanove nužno je usmjeriti reorganizaciji odnosno restrukturiranju postojećih kvalitetnih resursa, odnosno boljoj iskoristivosti upravljačkih i izvođačkih mogućnosti cjelokupnoga kolektiva. Štoviše, s obzirom na broj zaposlenih djelatnika u odnosu na druge ustanove u kulturi grada i s obzirom na najveći dio ukupnih proračunskih sredstava koliko gradska uprava ulaže u ovu ustanovu HNK I. pl. Zajca ima najveću zadaću ali i mogućnosti ostvariti visoke dosege i prinose ukupnome razvoju kulture u Rijeci.

Cilj: Reorganizacija upravljačkih poslova i programsko restrukturiranje kojima će se ojačati postojeći upravljački i umjetnički potencijali i ostvariti najveća moguća efikasnost jedine gradske profesionalne glazbeno-scenske ustanove

Obrazloženje: HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci kao središnja ustanova svih izvedbenih umjetnosti u gradu, s koncentriranim potencijalima profesionalnih umjetnika za izvođenje svakovrskih programa i projekata dramskog, glazbenog i plesnog kazališta treba postati središnji generator svih najkvalitetnijih izvedbenih sadržaja u Rijeci, inkubator novih ideja, programa i kadrova, strateška poveznica izvedbenih umjetnosti Rijeke sa svojim umjetničkim okruženjem izvan kazališne kuće, mjesto kreativnosti i umjetničke izvrsnosti s optimiziranim korištenjem svojih raspoloživih upravljačkih i umjetničkih resursa, s najvećim mogućim ostvarivim rezultatima mjerljivim u kontekstu gradskih i nacionalnih kulturnih dostignuća današnjice.

Mjere:

- u najvećoj mogućoj mjeri korištenje postojećih upravljačkih i umjetničkih resursa svih ansambala i ostalih djelatnika koji sudjeluju u pripremi i realizaciji izvedbi, s posebnim poticanjem mladih perspektivnih umjetnika uključenih u godišnje izvedbe,
- usmjerenje repertoarne politike prema interdisciplinarnim i transdisciplinarnim programima i intersektorskoj suradnji, koji uključuju pluralizam estetika kao i raznovrsne partnere iz redova vlastitih ansambala, drugih nacionalnih kazališnih kuća i izvaninstitucionalnog sektora, s posebnim usmjerenjem na koprodukcije i druge oblike partnerstva,
- programsko usmjerenje s ciljem razvijanja interesa većeg broja ciljanih kazališnih publika, dobnih i interesnih,
- razvijanje rada s mlađom publikom školskoga uzrasta putem sustavno razrađenih edukativnih programa koji će uključiti vanjske stručne suradnike, posebno scenske i glazbene pedagoge, i aktivnije povezati kazališni repertoar s obrazovnim sustavom,
- produkcijsko usmjerenje prema modelu većeg broja manjih mobilnih glazbeno-scenskih, koncertnih, plesnih i dramskih programa i koprodukcijskih projekata manjeg formata koji mogu biti izvođeni izvan zgrade Kazališta, u manjim županijskim središtima, u zemlji i inozemstvu,
- povećanje prostornih kapaciteta za probe i izvedbe radi većeg broja godišnjih izvedbi programa korištenjem kapaciteta Hrvatskog kulturnog doma na Sušaku i drugih raspoloživih pozornica u gradu radi povećanja ukupne repertoarne funkcionalnosti,
- povećanje suradnje s gradskim županijskim turističkim uredima, posebno tijekom realizacije manifestacije Riječkih ljetnih noći u svrhu prilagodbe repertoara programima kulturnog turizma,
- poticanje administrativnih kapaciteta za prijave na programe EU i programe financiranja projekata iz ostalih izvora izvan gradskog proračuna,
- usklađenje i optimiziranje postojećih akata ustanove (Pravilnik o radu, Sistematizacija poslova i zadaća) s planiranim novim restrukturiranim načinom rada.

Pokazatelji uspješnosti:

- umjetnička izvrsnost i uspjeh ostvarenih godišnjih izvedbi uz uključivanje mladih perspektivnih umjetnika, mjerljivi pozitivnim kritikama i osvrtima, državnim i međunarodnim nagradama ansamblima i solistima,
- broj publike u izvedbama svake pojedine kazališne grane,
- broj prodanih ulaznica u izvedbama svake pojedine kazališne grane,
- broj zajedničkih projekata ansambala HNK I. pl. Zajca, broj zajedničkih projekata s drugim kazališnim kućama i izvaninstitucionalnim sektorom,

- godišnji statistički pokazatelji u kojima je razvidan rastući broj različitih kazališnih publika, s obzirom na dob i afinitete,
- osmišljeni godišnji programi u suradnji s nastavnim kadrom osnovnih i srednjih škola; broj posjetitelja izvedbi osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta,
- broj realiziranih programa prema modelu kreiranja manjih, „komornih“ predstava,
- broj ukupno realiziranih programa planiranog godišnjeg repertoara koji se izvodi na svim raspoloživim gradskim pozornicama,
- realiziran broj programa iz sredstava EU i ostalih izvora financiranja, usklađeni akti ustanove s planiranim novim restrukturiranim načinom rada

Rok: 2013. – 2020.

8.2.2. Gradsko kazalište lutaka Rijeka

Analiza stanja:

Grad Rijeka osnovao je Gradsko kazalište lutaka Rijeka pred pedeset godina. Ono je jedina profesionalna ustanova u gradu, koja sustavno priprema i organizira kazališne predstave za mlađi uzrast radeći pritom na razvoju, unapređenju i širenju scenske kulture djece i mladih.

Cilj: Razvijena ponuda lutkarskih predstava za djecu, mlade i odrasle

Obrazloženje: Osnovna zadaća Gradskog kazališta lutaka jest pripremiti dijete na prvi susret s kazališnom umjetnošću stoga u planiranju sljedećih sezona Kazalište mora i nadalje poseban naglasak treba staviti na vrste premijernih predstava namijenjenih najmlađima. Nužno je nastaviti promišljanje u vezi s osuvremenjivanjem kazališnog repertoara; afirmaciji tema vezanih za lokalnu baštinu i povijest, odnosno prepoznatljivost Grada Rijeke u republičkom i međunarodnom kontekstu. Budući da lutkarska umjetnost nije namijenjena samo najmlađima, zadaća je ove ustanove da građanima približi i i uvid u lutkarsku umjetnost i za odrasle kako u zgradi Kazališta tako i na drugim scenama i otvorenome.

Mjere:

- povećanje broja naslova za prvi susret najmlađih s lutkarskom umjetnošću,
- povećanje dostupnosti: cijenom, terminima prilagođenima slobodnom vremenu roditelja, (češće popodne, vikendom te početkom ljetnih i tijekom zimskih praznika); rad s publikom,
- unapređivanje suradnje sa srodnim ustanovama na međugradskim i međunarodnim projektima, uz razmjenu umjetnika, što bi doprinijelo dinamičnosti programa,
- angažiranje većeg broja mladih kadrova iz Rijeke, koji se školuju za kazališne djelatnosti - nova imena redatelja, dramaturga, scenografa i kostimografa, studenata mime i sl.,
- digitalizacija i informatizacija; interaktivne internetske stranice, (primjerice, s mogućnošću gledanja trominutnih prizora iz predstava na repertoaru),
- uvođenje novih naslova uličnog teatra, koji bi bio prisutniji u Gradu i po mogućnosti na javnim površinama ljeti te uz pokretanje suradnje s mjesnim odborima na rubu Grada,
- pokretanje scene za odrasle, sistematskom "edukacijom" publike, isprva s gostovanjima europski relevantnih imena, postepeno pomno osmišljavajući pripremu i razvoj takve scene u Rijeci,
- u dogovoru s nekim drugim kulturnim subjektom u Gradu pokretanje druge/ alternativne scene zbog većeg broja izvedbi te razvoja tzv. scene za odrasle.

Pokazatelji uspješnosti:

- povećan broj premijernih i repriznih naslova kao i izvedbi u Rijeci i regiji,
- veći broj posjetitelja,
- više suradničkih projekata, (suradnja s drugim srodnim ustanovama uz razmjenu umjetničkih suradnika),
- veći broj predstava uličnog teatra,
- oformljena scena za odrasle.

Rok: 2020.

8.2.3. Nezavisna kulturna scena dramske umjetnosti, plesa i pokreta

Analiza stanja:

Riječka scena plesa i pokreta jedna je od dinamičnijih u zemlji, tvore je brojni mladi Riječani školovani na europskim plesnim akademijama razolikih usmjerenja i specijalizacija. To je definitivno jezgra dobre, pozitivne kreativne energije. Međutim, toj sceni nedostaje jaka i dobro organizirana strukovna organizacija, koja bi štitila njihove profesionalne interese, radila na umreženju što formalno, što kreativno kako bi mladi umjetnici lakše organizacijski oblikovali produkcije, aplicirali na brojne izvore financiranja te u srazu ideja i produkcijskih energija stvorili publici atraktivnije predstave/ produkcije.

Cilj: Razvoj i afirmacija pojedinačnih darovitih umjetnika samostalno i u udrugama te veći spektar ponude programa nezavisne scenske kulture iz drugih gradova zemlje i regije

Obrazloženje: Programi nezavisne kulture, medijski i sadržajno diversificirani, s kreativnim pristupom istraživanju, produkciji, prezentaciji i edukaciji s naglaskom na umrežavanje i suradnju na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini obogaćuju kulturnu ponudu građanima. Stvaraju živo, otvoreno i kritičko okruženje naše svakodnevnice, ali nemaju prepoznatljiv centar djelovanja, a često ni stručno organizacijsko vodstvo i planiranje.

Mjere:

- poticanje programa dramske umjetnosti, plesa i pokreta, (samostalnih i skupnih projekata u svim izvedbenim medijima); tematske manifestacije,
- osiguranje prostornih i radnih uvjeta sudionicima nezavisne kulture kako bi se dodatno potaknulo njihovo djelovanje (HKD i Filodrammatica te dio prostora Palacha) namjena prostora u vlasništvu Grada za djelatnost kulture, osiguranje primjerenih standarda tehničke opremljenosti,
- posebno vrednovanje programa koji ima ostale izvore financiranja (EU projekata, Ministarstva kulture, sredstva fondova, zaklada i sl.).

Pokazatelji uspješnosti:

- povećan broj programa domaćih i ostalih umjetnika,
- različiti izvori financiranja programa,
- veći broj kvalitetne i raznovrsne ponude programa.

Rok: 2020.

8.2.3.1. Kazalište mladih i za mlade – Kazališna radionica Malik i HNK Ivana pl. Zajca, *mladi za mlade*

Analiza stanja:

Za razliku od plesne scene, gdje postoje i rade brojne udruge namijenjene plesnoj edukaciji i produkciji mladih za mlade pod vodstvom profesionalnih voditelja za sve uzraste, na planu dramske umjetnosti nema dovoljno udruga, odnosno profesionalno vođenih dramskih radionica pa tako ni završnih produkcija i predstava.

Cilj: Razvoj stručno vođene edukacije u dramskom odgoju za mlade u formi radionica sa završnim produkcijama

Obrazloženje: Na temelju Smjernica Gradonačelnika o pokretanju kazališta za mlade u kazališnoj sezoni 2011./ 2012. započela je suradnja Kazališne radionice Malik i HNK Ivana pl. Zajca. Dosad su ostvarene dvije zajedničke kazališne produkcije, a na temelju stručnog elaborata o suradnji u jesen 2012. započele su s redovitim radom profesionalno vođene radionice za mlade.

Mjere:

- suradnja Kazališne radionjice Malik i HNK Ivana pl. Zajca, te daljnji razvoj projekta učilišta kroz suradničku platformu koja uključuje profesionalce sa riječke nezavisne scene,
- sustavan rad s mladima u kazališnim radionicama te pripremanje godišnjih završnih produkcija/predstava,
- uključivanje mlade publike u aktivne rasprave, odnosno praćenja i razgovore nakon odgledanih dramskih predstava,
- posebno osmišljeni programi za teenagere - organizacija after-partija nakon kazališnih predstava,
- razmjena sa sličnim umjetničkim organizacijama u regiji kao i u drugim hrvatskim gradovima primjerice putem ASSIETEJ-a.

Pokazatelji uspješnosti:

- povećan broj mlade populacije koja je obuhvaćena dodatnom dramskom edukacijom
- povećan broj kazališno zainteresirane publike, aktivnih sudionika kazališnog života, aktivnih gledatelja, odnosno konzumenata kazališnih predstava,
- povećan broj dramskih produkcija,
- veća mobilnost kreativaca.

Rok: 2020.

8.2.4. Glazbena djelatnost

Glazba u Rijeci živi u kontrapunktu različitih pravaca, raznovrsnosti izraza, mnogobrojnosti htijenja, u vrlo dinamičnom procesu razvitka. Mnogobrojni vidovi glazbene aktivnosti imaju konstantnu putanju rasta i potrebu unapređivanja i treba istaknuti da je sveukupna riječka glazbena djelatnost iznimno razvijena. Danas u Rijeci djeluju brojni ansambli, orkestri, instrumentalni i vokalni sastavi, zborovi, mnogobrojne udruge mladih i one koje se bave pedagoškim radom s djecom i mladima, edukativni programi, brojne godišnje manifestacije i festivali u glazbi, organizatori koncerata i klupske scene, mladi vrlo perspektivni glazbeni talenti, alternativne skupine. U sustavu proračunske potpore ne čini se posebno ograničavajuća distinkcija između profesionalizma i amaterizma ukoliko oba udovoljavaju kriteriju kvalitete. U riječkoj glazbenoj djelatnosti zamjetan je broj onih u domeni amaterizma, međutim, kao i kod svih drugih oblika glazbenoga izražavanja, i među amaterima se prosuđuje kvaliteta programa, uspjesi na domaćoj i inozemnoj glazbenoj sceni ili pak inovativni pristupi i novi projekti koji garantiraju sveukupni doprinos sveukupnoj kulturi. Valja istaknuti da, za razliku od mnogih drugih hrvatskih gradova, Odjel podupire i razvoj novovjeke urbane rock scene i rocku srodnih izraza. Ovaj drugačiji svjetonazor i glazbena estetika također nalazi svoje mjesto u gradu. Stoga možemo zaključiti da se u glazbenoj Rijeci kontinuirano događa kohezija raznovrsnosti, što svakako obilježava i definira trenutačni izgled ali i perspektivu razvoja glazbene scene u budućnosti.

Kvaliteta, jednostavna i pouzdana formula, mjera je potpore Odjela, iako nažalost zbog ekonomske krize koja se odrazila i na značajna proračunska ograničenja nije moguće niti u planiranom strateškom razdoblju do 2020. godine posve adekvatno pratiti sve zaslužne i obećavajuće projekte u glazbenoj kulturi. No i u tom kontekstu, perspektiva daljnjeg razvoja u Rijeci svakako je što veće poticanje uspješnih, odnosno daljnje podupiranje programa koji osiguravaju kvalitetu, onih programa koji razvijaju inovativne pristupe u glazbi, projekte koji potvrđuju i razvijaju urbani identitet grada kroz glazbu i svakako i onih koji skrbe o tradicijskom segmentu, njegovanju i revitalizaciji glazbene baštine kao i o aspektu valorizacije bogate riječke glazbene povijesti. Dakako, posebni cilj je rad s publikom, što podrazumijeva razvijanje i iznimno važnog edukacijskog segmenta kulture djece i mladih koji osigurava buduću publiku, aktivno kreira pravac i kvalitetu daljnjeg glazbenoga razvoja grada, a pripada domeni sveobuhvatnijeg glazbenog odgoja koji je do sada među širom populacijom djece i mladih, buduće publike, bio neusustavljen i prilično zanemaren.

Cilj 1: Profesionalno vođenje koncertnih aktivnosti putem ureda za organizaciju i koordinaciju glazbenih događanja

Obrazloženje:

Riječka glazbena povijest kroz mnoga razdoblja prošlih stoljeća bilježi zavidne glazbene aktivnosti, i pedagoške i koncertne, gostovanja brojnih eminentnih imena, a koji su je s pravom smještali u kontekst respektabilnih europskih kulturnih i umjetničkih sredina. Od tih najplodonosnijih razdoblja razvijanja umjetničkoga i organiziranja koncertnoga života grada protekla su desetljeća tijekom kojih riječka koncertna aktivnost razvija nove glazbene pravce, oplođuje glazbenu kulturu novim vokalnim i instrumentalnim sastavima, posjeduje kapacitete novih kadrova koji profesionalno odgajaju generacije glazbenih talenata i potencijalne publike, no bez usustavljenog modela rukovođenja unutar referentnog centra, definiranog kadrovskim, programskim i financijskim okvirom, a koji će time jamčiti profesionalno vođenje koncertne djelatnosti po principima suvremenih standarda. Stoga će uvođenje ureda za organizaciju i koordinaciju glazbenih događanja s definiranim programom rada pridonijeti poticanju svih dostignutih vrijednosti u području glazbene kulture i umjetnosti i svih njenih postojećih aktera kao i intenziviranju sveukupnih godišnjih koncertnih aktivnosti.

Mjere:

- definiranje kriterija profesionalnog vođenja godišnje sezone koncerata klasične, jazz glazbe i njima srodnih izraza,
- osiguranje prostornih i programskih uvjeta za funkcioniranje ureda,
- osiguranje klupskih prostora za programe jazz glazbe i njemu srodnih izraza,
- povezivanje svih organizatora i aktera klasične, jazz glazbe i njima srodnih izraza u osmišljavanju zajedničkog godišnjeg programskog kontinuiteta priređivanja koncerata,
- osmišljavanje plana koncertnog predstavljanja mladih riječkih glazbenih talenata kao i afirmiranih riječkih umjetnika, solista i vokalnih i instrumentalnih ansambala, u Rijeci i izvan Rijeke,
- osmišljavanje promidžbene aktivnosti za sva koncertna događanja u okviru programa ureda.

Pokazatelji uspješnosti:

- definirani kriteriji godišnjega poslovanja ureda,
- osigurana stalna lokacija ureda i stalni financijski okvir koji omogućuje udovoljenje minimalnom standardu kontinuiranih godišnjih koncertnih aktivnosti,
- odabran klupski prostor za programe jazz glazbe i njemu srodnih izraza,
- broj koordiniranih godišnjih programa svih organizatora i aktera glazbenih događanja u području klasične i jazz glazbe i njima srodnih izraza,
- broj godišnjih koncerata koji uključuje predstavljanje mladih riječkih glazbenih talenata i afirmiranih riječkih umjetnika solista i ansambala kao i broj koncerata domaćih i inozemnih umjetnika i ansambala u riječkim koncertnim prostorima,
- ostvaren promidžbeni plan predstavljanja svih koncertnih događanja kojima rukovodi ured.

Rok: 2013. – 2020.

Cilj 2.: Stvaranje infrastrukturnih uvjeta za djelovanje riječke urbane i alternativne glazbene scene mladih u klupskim prostorima

Obrazloženje:

Urbana kultura mladih i alternativna nezavisna scena nezaobilazan su segment glazbene kulture Rijeke. Današnja glazbena scena i klupski programi temeljeni su mahom na zasadama nekadašnje Rijeke kao ključnog žarišta rock kulture. Tada je važnost „rockerske Rijeke“ daleko zašla izvan gradskih okvira. Prvi rock sastavi imali su nemjerljiv udio u stvaranju ovoga vida glazbene kulture na širim geografskim i kulturnim prostorima, posebice u okviru tadašnjeg socijalističkog društvenog konteksta. No, do sredine devedesetih rock je izgubio svoje nekadašnje kredite uslijed novih društveno-političkih okolnosti u kojima se više nisu tako jasno vidjeli korijeni stvarnog društveno-političkog angažmana uronjenog u riječki lokalitet, niti se danas jasno vide tragovi onoga što su nekad mladi svakoga dana živjeli u svojim kvartovima i garažama. Tih devedesetih započinja je era techno, ravea, reperske glazbe, nove izravnosti hip-hop kulture, neke drugačije pojavnosti i usmjerenja glazbe mladih unutar nove riječke urbane sredine. Elektronička glazba i pojava sve brojnijih novih adolescentskih nepolitičkih glazbenih scena prati i nove životne stilove pa tako i glazbu i sveukupno slobodno vrijeme mladih. Utoliko su se uz nove identifikacijske uloge mladih, glazbene, jezične i sve ostale neverbalne, pojavili i novi stilovi i glazbeni obrasci. Promijenili su se i naglasci i izbori nove

generacije mladih. Smatramo te nove pojave progresivnim tokovima u glazbi. Stoga više ne stoji uvriježena parola Rijeke kao prepoznatljivog centra rock-kulture, „rockerske“ Rijeke. Takva percepcija je danas prevladana, jer predstavlja tek partikularni pristup razvoju urbane kulture. Nju možemo zamijeniti relevantnom činjenicom da su današnji mladi Riječani zainteresirani za brojne suvremene glazbene izričaje, novu urbanu glazbu, oslobodivši se pritom nekadašnjeg tematskog, estetskog i stilskog rockerskog okvira. Živimo u vrijeme neprestanog nastajanja novih glazbenih poetika.

Ponuda većine riječkih klubova za mlade ne razaznaje i ne osluškuje u dovoljnoj mjeri te nove potrebe mladih glazbenih konzumenata. Njihova je koncertna ponuda ponekad upitne kvalitete, konceptualno i programski nejasnoga usmjerenja, bez jačeg odjeka među mladima. Koncertna događanja prati sve manji broj mlade publike koja se sve više u svoje slobodno vrijeme (s)nalazi unutar ugostiteljskih i komercijalnih sadržaja.

Novi infrastrukturni koncept, programski i prostorni, želi se usmjeriti novim afinitetima mlade publike s naglaskom na ponudi kvalitetnih glazbenih sadržaja. Namjera je u suradnji sa zainteresiranim partnerima nezavisne i studentske scene, posebice Sveučilištem u Rijeci, ali i svim drugim mogućim organizatorima, osmisliti nove zajedničke projekte u domeni glazbe u kojoj su kreatori i konzumenti upravo stasala nova generacija mladih.

Mjere:

- izrada kriterija potpore jasnim, profiliranim programskim usmjerenjima urbane i alternativne glazbene scene mladih u postojećim klupskim prostorima,
- definiranje i provedba modela suradnje sa Sveučilištem u Rijeci u domeni organizacije i potpora studentskoj i nezavisnoj sceni mladih.

Pokazatelji uspješnosti:

- definiran sustav potpore programa u klupskim prostorima slijedeći distinkciju između umjetničke i komercijalno-ugostiteljske ponude,
- definiran i sproveden model organiziranja studentske i nezavisne scene mladih u suradnji sa Sveučilištem,
- broj godišnjih programa profiliranog sadržaja usmjerenog prema mladima srednjoškolske i studentske populacije u riječkim klupskim prostorima.

Rok: 2013. – 2020.

Cilj 3.: Nastavak poslova i programa u okviru započetog projekta sustavnog istraživanja glazbene baštine Rijeke i okolice

Obrazloženje:

Projekt istraživanja dosad nepoznate ili nesustavno obrađene glazbene građe iz glazbene povijesti Rijeke i njene okolice značajan je iskorak sveobuhvatnom znanstvenom sistematiziranju glazbene i kulturne baštine. Cilj ovog kontinuiranog istraživanja je sistematiziranje, pohrana i objavljivanje glazbenih fundusa koji svjedoče o bogatom glazbenom životu ovoga područja. Tijekom istraživačkih procesa ukazuje se sve veća potreba trajnog pohranjivanja i zaštite u okviru pokretnih kulturnih dobara. Do sada postoje saznanja o nepoznatoj vrijednoj građi, neadekvatno pohranjenoj, neobrađenoj ili djelomično dostupnoj stručnoj i ostaloj javnosti. Stoga je nakana poduprijeti rad stručnoga muzikološkog istraživanja i programe daljnje skrbi i očuvanja glazbene građe kao vrijednoga kulturnoga dobra uz postupke koji će tijekom narednih istraživačkih faza trebati uključivati i neke od komplementarnih struka, muzejsku, arhivsku, bibliotekarsku, izdavačku i ostale znanstveno-istraživačke te trajno pohraniti bogatu glazbenu kulturu koja će, stručno valorizirana, nametnuti i buduće osmišljene projekte predstavljanja javnosti.

Mjere:

- Osiguranje programskog i financijskog kontinuiteta projekta u svim istraživačkim fazama,
- proširenje muzikološkog tima radi intenzivnije terenske obrade glazbene građe i postupaka valorizacije,
- obavljanje postupka zaštite vrijedne umjetničke ili građe od kulturno-povijesnoga značaja,

- osmišljavanje i provedba programa predstavljanja građe javnosti kroz znanstvene skupove, promocije, objavljene članke u stručnim časopisima i druge oblike edukacije i informiranja javnosti o obrađenoj glazbenoj građi,
- osmišljavanje budućeg prezentacijskog modela odnosno plana trajnog smještanja i predstavljanja obrađene glazbene građe javnosti u suradnji s relevantnim strukama iz područja muzeologije i arhivistike.

Pokazatelji uspješnosti:

- osiguran programski kontinuitet i godišnja financijska sredstva za provedbu, projekta u svakoj pojedinoj istraživačkoj fazi,
- postojeći muzikološki tim proširen novim stručnim suradnicima,
- broj godišnje obrađene glazbene građe,
- obavljeni postupci zaštite glazbene građe prema fazama istraživačkoga postupka,
- održan broj godišnjih programa predstavljanja građe javnosti,
- osmišljen budući model smještanja građe i predstavljanja javnosti u suradnji s potrebnim strukama.

Rok: 2013. – 2020.

Cilj 4.: Rad s publikom

Obrazloženje:

Nove generacije djece i mladih na sve su većoj meti dominantne konzumerističke kulture koja pasivizira njihovu pažnju, usmjeruje ih na ne odviše kvalitetne umjetničke sadržaje i iziskuje tek skromni emocionalni i intelektualni angažman bez potrebitih prethodnih znanja i razumijevanja vrijednih dostignuća umjetnosti i kulture. Osmišljeni odgoj u kulturi zaostaje i unutar obiteljskih domova, a i sve je više izvan zadanih školskih sadržaja. Tek poneka nastavna jedinica unutar školskoga sustava prati odvajkada prisutnu potrebu da na duhovnoj razini oplemenjemo život kroz kulturne sadržaje, pa tako i kvalitetnu glazbu. Današnje generacije djece i mladih sve manje posjeduju vještine razumijevanja umjetnosti. Stoga ovaj cilj ima namjeru razvijati i potaknuti interes nove generacije djece od najmanjega uzrasta za glazbenu kulturu i umjetnost, istodobno stvarajući educiranu publiku koja će s većim i brojnijim zanimanjem pratiti glazbene sadržaje. U kreiranju kvalitetnijeg edukativnog pristupa popularizaciji glazbene kulture od ključne je važnosti povezivanje profesionalno osposobljenih timova glazbenih pedagoga, organizatora glazbenih programa i zainteresiranih umjetnika i ansambala na zajednički osmišljenim programima.

Mjere:

- Osmišljavanje i provedba posebnih izvanškolskih glazbenih programa s osmišljenim konceptom u svrhu educiranja i senzibiliziranja ciljane skupine djece i mladih za glazbenu kulturu i umjetnost u suradnji s glazbenim pedagogima unutar i izvan školskog sustava i organizatorima koncertnih aktivnosti,
- osmišljavanje posebnih edukacijskih programa koji će se održavati u predškolskim i školskim ustanovama u okviru njihovih odgojnih i nastavnih sadržaja,
- osmišljavanje i provedba modela diskusijskih razgovora uz izvedbe glazbenih programa,
- osmišljavanje i provedba modela stručno vođenih radionica s raznovrsnim glazbenim temama prilagođenim uzrastu i interesu publike ,
- osmišljavanje i provedba posebne glazbene akcije i programe na javnim prostorima grada u svrhu popularizacije glazbene umjetnosti među najširoom potencijalnom publikom,
- jačanje promidžbene aktivnosti na planu edukacije i popularizacije putem ureda za organizaciju i koordinaciju glazbenih događanja.

Pokazatelji uspješnosti:

- broj godišnjih osmišljenih programa za ciljane skupine djece i mladih
- broj djece i mladih koji godišnje prisustvuju edukativno osmišljenim programima
- novi partneri među glazbenim pedagogima i organizatorima koncertnih aktivnosti; zajednički osmišljen broj godišnjih glazbenih programa za ciljanu publiku djece i mladih
- broj godišnjih edukacijskih programa u predškolskim i školskim ustanovama

- broj godišnjih tematskih, diskusijskih razgovora uz izvedene glazbene programe
- broj godišnjih održanih stručno vođenih radionica s raznovrsnim glazbenih temama za ciljane skupine publike
- broj godišnjih glazbenih akcija i programa na javnim prostorima grada koji populariziraju glazbenu umjetnost
- ostvaren promidžbeni plan u suradnji s uredom za organizaciju i koordinaciju glazbenih događanja

Rok: 2013. – 2020.

8.2.5. Knjižna i nakladnička djelatnost

Analiza stanja:

U Rijeci djeluje nekoliko književnih društava, no njihov doseg u produkciji i prezentaciji nema većeg značaja izvan Riječke regije. Tijekom posljednjih mjeseci 2012. godine osnovan je i ogranak Hrvatskog društva pisaca, no aktivnost njegovih članica i članova će se tek vidjeti u godinama koje dolaze. Prošle godine su osnovane dvije neformalne skupine afirmiranih i neafirmiranih pisaca mlađe/srednje generacije, što pokazuje da riječka književna scena postoji i razvija se.

Prevođenje djela riječkih spisateljica i pisaca na strane jezike i njihov plasman na strano tržište nije u fokusu riječkih nakladnika niti se itko time sustavno i aktivno bavi. Projekt Izdavačka akademija, a u kojem je educirano 40 polaznica i polaznika, (izdavaštvo, uredništvo, lektura, dizajn, marketing, prijevod i knjižarstvo), nije se pozitivno odrazio na razvoj nakladničke scene u Rijeci. Većina riječkih nakladnika nije iskazala interes za daljnje usavršavanje i zapošljavanje tih visokoobrazovanih mladih ljudi. Velikom većinom riječki nakladnici pokazuju slično nesnalaženje u modernom digitalnom svijetu poput većine riječkih spisateljica i pisaca.

Također nema fizičkog prostora u kojem bi se pisci i spisateljice okupljali, prepoznavali taj prostor kao svoj, dijelili informacije, ideje, redovito nastupali, održavali sučeljavanja, tribine, razgovore i sl. Možemo reći da spisateljska scena ne postoji, jer među sudionicima ne postoji značajna i stalna interakcija neophodna za razvitak književne scene.

U centru Rijeke djeluju dva antikvarijata i četiri knjižare. Programe književnih događanja redovno održava jedna knjižara, a povremeno još jedna knjižara i jedan antikvarijat. Od književnih manifestacija već treću godinu zaredom održava se Goranovo proljeće i festival stripa Rijeka stripa, a šest godina je prisutan sajam knjiga KIČMA/Riječki sajam knjiga. Tri godine zaredom se održava i sajam knjiga Bookfest. Pokušaj ujedinjavanja sajmovi nije uspio. Manifestacija Dani prijatelja knjiga je do sada održana četiri puta i okuplja veliki broj spisateljica i pisaca amatera iz regije i susjednih zemalja, no program zbog amaterskog karaktera Kulturno vijeće nije ju dosad predložilo za sufinanciranje.

Donedavno je u Rijeci izlazilo sedam književno-kulturnih časopisa od kojih je jedino Sušačka revija imala visoku nakladu i velik broj prodanih primjeraka. Uptino je je li sedam književno-kulturnih časopisa u gradu poput Rijeke odraz potrebe za književnošću i kulturom te koja je njihova publika i kakav im je doseg? Posebno je upitno je li potrebno financirati tiskanje svih tih publikacija s obzirom da su sredstva iz gradskog proračuna za nakladničku, knjižnu i knjižničku djelatnost u pet godina smanjena za 83% u trenutku kad se i najveći svjetski tjednici i dnevne novine okreću isključivo e-izdanjima.

Današnja sredstva na raspolaganju za Nakladničku, knjižnu i knjižničku djelatnost su jedva dovoljna za održavanje djelatnosti na životu i nije izgledno da će se u bliskoj budućnosti situacija promijeniti nabolje. Dionici se više ne mogu pouzdati u Grad kao glavni izvor financiranja njihovih programa, a s druge strane velikoj većini je Grad Rijeka jedini izvor financiranja ili barem najvažniji. Gotovo nitko od dionika ne povlači sredstva iz EU fondova. Pred dionicima književno-nakladničke scene je ubrzana prilagodba na novu situaciju, čemu oni nisu skloni. Gotovo nitko od sudionika scene nema marketinških/P.R. vještina i znanja, a najveći problem vide u tome što ih državne institucije nedovoljno financiraju. Također nema jakih i stabilnih partnera s kojima bi se moglo ući u odgovornu višegodišnju suradnju i razvoj, jer se velika većina dionika produkcijom i prezentacijom bavi u slobodno vrijeme.

U Rijeci je od 2011. godine aktivan rezidencijalni program Kamov u kojem je do danas boravilo nekoliko pisaca iz inozemstva. Dionici riječke nakladničke i književne scene taj rezidencijalni program nisu do sada još prepoznali kao potencijal za razvoj djelatnosti. U nekoliko provedenih istraživanja, građanke i građani su izjavili da nisu dovoljno informirani o programima te ih stoga ne prate.

Cilj 1: Povećanje prostornih kapaciteta za pripremu i izvedbu književnih programa

Obrazloženje: Trenutno u Rijeci postoji nekoliko prostora u kojima se održavaju književni programi. Radi se o nekoliko ugostiteljskih objekata, knjižarama, antikvarijatu, Narodnoj čitaonici, Molekuli i Filodrammatici. Niti jedan od tih prostora nije u potpunosti opremljen za kvalitetno predstavljanje književnih programa. Edukaciju u nakladništvu, (dizajn, lektura, korektura, uredništvo), nigdje drugdje i nitko drugi u gradu nije provodio i ne provodi sustavno, ne generiraju se nove generacije spisateljica i pisaca i ne kumulira se potencijalne činitelje književne scene. Da bi se književna scena mogla razvijati i rasti, neophodno je osigurati prepoznatljiv prostor koji bi tu scenu okupljao.

Mjere:

- u okviru izgradnje Gradske knjižnice Rijeka u kompleksu Rikarda Benčića osiguranje prostora za održavanje književnih programa,
- osposobljavanje i davanje na korištenje prostora u centru grada izvaninstitucionalnom partneru ili partnerima (književno-nakladnički inkubator) za planiranje, pripremanje, proizvodnju i izvođenje književnih programa.

Pokazatelji uspješnosti:

- namjenski prostor za održavanje književnih programa u prostorima obnovljenog kompleksa Rikard Benčić,
- u centru grada osposobljen i stavljen u funkciju književno-nakladnički inkubator.

Rok: 2013. – 2018.

Cilj 2: Okrupnjavanje književnih događanja radi veće prepoznatljivosti.

Obrazloženje: U posljednjih 5 godina sredstva u proračunu za nakladničku, knjižnu i knjižničnu djelatnost smanjena su za 83%. U takvom nepovoljnom financijskom okruženju nije moguće financijski podupirati niti razvijati velike književne manifestacije poput sajмова knjiga, ali je moguće fokusirati sredstva u par većih književnih manifestacija poput književnih festivala. Redoviti književni programi pokazali su se od velikog značaja za razvoj i održavanje književne scene, ali je uočeno da je prisutnost takvih programa u medijima nedovoljna pa na tom polju treba djelovati proaktivno.

Mjere:

- fokusiranje sredstava za književne manifestacije na najviše dvije velike književne manifestacije u godini,
- pružanje financijske podrške redovnim kvalitetnim mjesečnim književnim programima,
- povećanje medijske vidljivosti književnih programa.

Pokazatelji uspješnosti:

- dvije velike književne manifestacije godišnje,
- kvalitetni književni programi mjesečno,
- povećana posjećenost književnim programima.

Rok: 2013. – 2018.

Cilj 3: Poticanje razvoja književnog stvaralaštva

Obrazloženje: U proteklih nekoliko godina u Gradu Rijeci se pojavilo petnaestak novih mladih kvalitetnih spisateljica i pisaca u stasanju, koji su gotovo svi potekli iz udruge Katapult. Nakon nadržavanja udruge te pojedinke i pojedinci su ostali bez potpore zajednice suradnika koju su imali i koja ih je poticala na daljnju produkciju i usavršavanje. Stoga je potrebno te nove književne snage u stasanju okupiti oko jedne ili više

(ne)formalnih književnih skupina koje će samostalno i u suradnji jedna s drugom djelovati na promicanju i unapređivanju vlastitog rada putem modernih mrežnih digitalnih kanala za distribuciju informacija. U doba mogućnosti globalne distribucije pisane riječi u e-formatu potrebno je potaknuti prevođenje djela riječkih pisaca i spisateljica te globalnu distribuciju tih djela. Svih ovih godina riječka književna produkcija je bila prepuštena osobnoj motivaciji spisateljica ili pisaca u njihovo slobodno vrijeme. Za razvoj književne produkcije potrebno je stipendijama autorice i autore potaknuti na stvaranje.

Mjere:

- organiziranje i održavanje suvremene riječke književne scene,
- poticanje prevođenja riječkih pisaca i spisateljica na strane jezike,
- stipendiranje književne produkcije riječkih spisateljica i pisaca,

Pokazatelji uspješnosti:

- formirane nove (ne)formalne skupine riječkih spisateljica i pisaca,
- formirana živa i dinamična suvremena riječka književna scena,
- prevedeno 10 djela riječkih spisateljica i pisaca na strane jezike,
- dodijeljeno 15 stipendija riječkim spisateljicama i piscima za produkciju djela,

Rok: 2013. – 2020.

Cilj 4: Poticanje razvoja kulture čitanja i pisanja

Obrazloženje: Temelj književne scene u Rijeci pa onda nakladničke i kulturne u širem smislu je kultura čitanja i pisanja stoga je neophodno poticati programe koji se time sustavno bave. U tom smislu je potrebno poticati programe koji će se baviti detektiranjem i educiranjem talentiranih učenika i učenica za kreativno pisanje na osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj razini.

Mjere:

- poticati stalnu edukaciju čitateljske publike,
- poticati edukaciju talentiranih učenika i učenica za kreativno pisanje na osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj razini.

Pokazatelji uspješnosti:

- povećanje čitateljske publike,
- razvijanje talenta za kreativno pisanje kod talentiranih učenika i učenica.

Rok: 2013. – 2020.

Cilj 5. Stvaranje uvjeta za razvoj riječkog nakladništva u vremenu globalne (r)evolucije u nakladništvu

Obrazloženje: U posljednjih nekoliko godina svjedoci smo velikih promjena u distribuciji i konzumaciji pisanog sadržaja u svijetu. Riječki nakladnici su zatečeni tim promjenama i još uvijek traže izlaz iz dugogodišnje krize nakladništva u starim modelima tiskanja i distribuciji fizičkih knjiga te u većoj financijskoj potpori državne i lokalne samouprave iako im promjene u svijetu potencijalno otvaraju globalno tržište. S obzirom na globalna kretanja potrebno je riječkim nakladnicima olakšati prelazak na e-nakladništvo, pomoći u prijelaznom razdoblju s klasičnog na e-nakladništvo te potaknuti transformaciju nakladništva u digitalnom dobu.

Mjere:

- poticanje prebacivanja riječke časopisne produkcije u elektroničku formu,
- poticanje nakladničkih pothvata izdavanja e-knjiga na globalnom i hrvatskom tržištu,
- povećanje broja javno dostupnih uređaja za korištenje elektroničkih publikacija,
- poticanje tiska publikacija iznimnih umjetničkih dosega i publikacija od iznimnog značaja za Grad Rijeku.

Pokazatelji uspješnosti:

- riječka časopisna produkcija globalno dostupna,
- riječki nakladnici prisutni na globalnom i hrvatskom tržištu e-knjiga,
- povećano korištenje elektroničkih publikacija,
- tiskane publikacije od iznimne važnosti za Grad Rijeku.

Rok: 2013. – 2018.

8.2.6. Izložbena djelatnost i likovna umjetnost

Analiza stanja:

Grad Rijeka godinama sustavno potiče programe likovne kulture i umjetnosti. Programi koji se potiču raznovrsni su i pokrivaju cijeli spektar ovih djelatnosti: izložbeni, edukativni, programi produkcije umjetničkih djela, stručna usavršavanja, medijski programi, nakladnički programi, itd., a sadržajno se mogu razlučiti na povijesno-umjetničke te one suvremene likovne umjetnosti. Organizatori programa također su raznorodni - oni su i institucionalni, (muzeji, arhiv, fakulteti, i sl) i izvaninstitucionalni, (udruge, obrtnici, tvrtke, samostalni umjetnici, itd.). Iako se programi potiču sustavno te postoje mnoge sastavnice likovnog života - institucionalne (muzeji), obrazovne (srednja škola i fakultet), strukovne (HDLUR), vaninstitucionalne (udruge, obrti, tvrtke, samostalni umjetnici, itd.), razvoj likovnog stvaralaštva otežavaju razni čimbenici: nepovoljan materijalni položaj stvaralaca, (ne postoji niti izgrađeno tržište umjetnina), izostanak refleksije umjetničkog rada, (nepostojanje stručne likovne kritike u javnim medijima), nedostatna edukacija i medijacija, (iako postoji obrazovna vertikala, broj sati u osnovnoškolskim i srednjoškolskim programima je izrazito mali - i u odnosu s ostalim predmetima i u usporedbi sa stanjem na EU nivou), loši infrastrukturni i produkcijski uvjeti, (sredstva su uglavnom namijenjena prezentaciji likovnog stvaralaštva, iako je u zadnje tri godine napravljen iskorak i započelo je sufinanciranje produkcije umjetničkih djela), a tu je i slaba promidžba. Kao jedan od ključnih problema ovih djelatnosti u Rijeci ističemo infrastrukturu, što možda najbolje ilustrira činjenica da je zadnji objekt izgrađen isključivo za namjenu kulture bio Muzej revolucije - 1976. godine. Naime, kao što je prethodno navedeno, obje gradske muzejske ustanove smještene su u neodgovarajućim prostorima pa izložbeni prostori obaju muzeja *de facto* funkcioniraju kao galerijski prostori - mjesta realizacije povremenih i privremenih izložbi. Osim muzejskih prostora, u Rijeci postoji još sedam isključivo izložbenih prostora (Galerija Juraj Klović, Galerija SIZ, Galerija O.K., Galerija Palach, Galerija Kortil, Galerija Principij, Galerija Filodrammatica, Izložbeni prostor na Gradini Trsat, Galerija Državnog arhiva u Rijeci - DAR) te nekolicina izložbeno-prodajnih galerija. Izložbene prostore možemo, u skladu s njihovom profesionalnom profilacijom, podijeliti na izložbene prostore koje priznaje HZSU-a (Muzej grada Rijeke, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Mali salon, Galerija Državnog arhiva u Rijeci - DAR, Galerija Palach, Galerija Kortil i Galerija Juraj Klović) i ostale izložbene prostore. Međutim, valja naglasiti i pozitivne čimbenike: postoji mjera koja likovnim umjetnicima olakšava pristup radnim prostorima - naime, Grad Rijeka uveo je povoljne cijene najma prostora za umjetničke ateljee te je u svrhu nastavka ulaganja u programe kulture, uz posebno poticanje razvoju nezavisne scene stan u središtu grada namijenio za provođenje Rezidencijalnog programa *Kamov*. Rezidencijalni program započeo je 2011. godine, a do ožujka 2013. godine u njemu je boravilo 22 inozemnih umjetnika. Rezidencijalni program nazvan je *Kamov* prema najavangardnijem riječkom književniku Janku Poliću Kamovu, čije je ime postalo simbol kulturne pobune u širem smislu. Rezidencijalnim programom Rijeka se na karti Hrvatske potvrdila kao živo kulturno središte te je otvorila novi put za razmjenu i protok ideja, forum otvorene i osviještene debate o aktualnim temama dok sustavno promovira kulturu i umjetnost kao važan dio društvenog i javnog života.

Cilj: Razvoj izložbene djelatnosti i likovne umjetnosti

Obrazloženje: Grad Rijeka želi razviti ovu djelatnost imajući u vidu cijeli spektar programa koji će obogatiti život građana i stvoriti živo, otvoreno i kritičko okruženje naše svakodnevnice. Prioritet će biti poticanje izvrsnosti u programima nezavisne kulture koji su medijski i sadržajno diversificirani, s kreativnim pristupom istraživanju, produkciji, prezentaciji i edukaciji i medijaciji uz naglasak na umrežavanje i suradnju na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Mjere:

- poticanje izložbenih programa, (samostalne, skupne, tematske, tematsko-kompleksne, monografske, retrospektivne izložbe u svim izvedbenim medijima; studijske izložbe; likovne akcije i manifestacije; konceptijski cjeloviti godišnji ili periodični izložbeni programi u izložbenim prostorima u Rijeci; pokretne/gotove izložbe; gostovanja riječkih autora/izložbi izvan Rijeke),
- poticanje umjetničke produkcije,
- razvoj infrastrukture,
- poticanje medijskih i edukativnih programa, (poticanje programa koji promiču stvaranje i diseminaciju relevantnih spoznaja o likovnoj umjetnosti i kulturi; edukativnih programa koji potiču kreativnost i talentirane pojedince, a posebno djecu i mlade te poticanje organizacije stručno/znanstvenih skupova; javnih tribina; okruglih stolova; predavanja s temama iz područja likovne umjetnosti, kulture i umjetničke baštine),
- jačanje razvoja nezavisne kulture, (uvođenje prakse osiguranja sredstva za financiranje redovne djelatnosti udruga i višegodišnjeg projektnog sufinanciranja – posebno EU projekata),
- poticanje programa povezivanja i razmjene likovnih umjetnika i kulturnih djelatnika, (povećanje potpora i razvoj Rezidencijalnog programa *Kamov*)
- poticanje nakladničkih programa s temama iz područja likovne umjetnosti, kulture i umjetničke baštine.

Pokazatelji uspješnosti:

- povećan broj izložbenih programa,
- povećana produkcija umjetničkih djela,
- povećan broj i bolja opremljenost prostora namijenjenih produkciji i prezentaciji,
- povećan broj medijskih i edukativnih programa,
- uvedena praksa osiguranja sredstava za financiranje redovne djelatnosti udruga i višegodišnjeg projektnog sufinanciranja, (osobito EU projekata),
- razvijen Rezidencijalni program *Kamov*,
- povećan broj nakladničkih programa s temama iz područja likovne umjetnosti, kulture i umjetničke baštine.

Rok: 2013. – 2020.

8.2.7. Audiovizualna djelatnost

Analiza stanja:

Stanje u filmskoj djelatnosti od prije nekoliko godine moglo bi se opisati kao postojanje potrebe javnosti za filmskim programima i nepostojanje subjekata koji bi na ove potrebe mogli odgovoriti. Filmska produkcija bila je rudimentarna, nije postojala edukacija u području filma, a jedini sustav koji je donekle funkcionirao bila je distribucija komercijalnih naslova čime se bavila, jednom društvena, a kasnije privatna tvrtka Rijekakino. Kao dopunu filmskoj distribuciji, Grad Rijeka je ustupio dvoranu Hrvatskog kulturnog doma na Sušaku (HKD) za povremeno prikazivanje umjetničkih filmova privatnom trgovačkom društvu, no zbog niza okolnosti filmski program u HKD-u nije zaživio.

Uzimajući u obzir sve zatečene elemente od 2004. godine, Grad Rijeka započinje proaktivnu politiku u području filmske djelatnosti koja je rezultirala današnjom situacijom u kojem grad ima agilno Art-kino Croatia s redovitim (svakodnevnim) suvremenim umjetničkim i kinotečnim programom, nekoliko filmskih manifestacija, razvijenu ponudu filmske edukacije te sve življu filmsku produkciju, odnosno autorsku scenu. Među prvim mjerama koje su poduzete bila je snažna podrška obrazovanju u području filma, nadalje, podrška stvaranju programa putem raznih manifestacija. Ovi programi povećali su interes publike za alternativnim, umjetničkim, eksperimentalnim i uopće vrijednim filmovima, a bitno su doprinijeli i stvaranju veze riječkih filmskih djelatnika s hrvatskim i europskim kolegama. Treći korak bio je usustavljanje filmske produkcije koja je postojala, ali je njezino financiranje bilo stihijsko i nije postojao kvalitetan formalan odnos između Grada Rijeke i produkcijskih kuća. Na kraju je to rezultiralo i sporazumom potpisanim 2009. godine između Grada Rijeke i Hrvatskog audiovizualnog centra o sufinanciranju filmske produkcije u Rijeci što je bitno pridonijelo povećanju proračuna za filmsku produkciju u gradu.

Koncem 2007. godine intenzivirana su nastojanja za odlučan korak u unapređenju filmske djelatnosti u Rijeci te je 2008. godine pokrenuto Art-kino Croatia koje je danas jedno od najživljih punktova kulturnog života grada.

Istovremeno se riječka filmska, kao i čitava kulturna scena prilagodila situaciji sve manjih budžeta tako što se orijentirala na produkcijski i artistski minimalizam. Iako time nije izgubila na kvaliteti, nije se uspjela približiti publici u punoj mjeri, kao ni osigurati egzistenciju filmskih djelatnika i autora. U audiovizualnoj djelatnosti nema profesionalnih djelatnika na proračunskom financiranju, za razliku od npr. kazališne i muzejske djelatnosti u kojima je zaposleno gotovo četiri stotine profesionalaca čime su i same djelatnosti puno stabilnije te sa sigurnijom, ali ne nužno i kvalitetnijom razvojnom perspektivom. Osnivanje ustanove Art-kino mora doprinijeti profesionalizaciji i stabilizaciji djelatnosti u cjelini te razvoju publike i filmske kulture.

Cilj 1: Razvoj novoosnovane ustanove art-kino kao platforme za razvoj riječke audiovizualne djelatnosti

Obrazloženje: Grad Rijeka je dana 1. lipnja 2008. godine sklopio Ugovor o zakupu poslovnog prostora u Rijeci, Krešimirova 2, ukupne površine od 729 m², koji u naravi predstavlja funkcionalnu cjelinu – kino Croatia za potrebe art-kina, odnosno prikazivanja nacionalne, europske i svjetske filmske baštine te recentnih filmskih umjetničkih ostvarenja. Art-kino Croatia je otvoreno 12. prosinca 2008. godine s namjerom stvaranja javnog prostora namijenjenog prikazivanju vrijednih filmova, suvremenog umjetničkog i dokumentarnog filma, eksperimentalnog i animiranog filma, kratkih formi, hrvatske i svjetske filmske baštine.

Naime, u proteklih dvadesetak godina iz središta Rijeke, kao i iz središta ostalih hrvatskih gradova, pomalo su nestajala kina da bi, početkom 2009. godine, i posljednje riječko kino bilo zatvoreno. Paralelno s nestajanjem dvorana u gradskim središtima, otvarana su multipleks- kina u trgovačkim centrima. Uzroci ovakvom procesu su mnogostruki, od brzih i brojnih promjena u samoj proizvodnji i distribuciji audiovizualnih djela do promjena u ekonomskoj sferi, no situacija u Hrvatskoj je bila dodatno otežana i brojnim tranzicijskim promjenama koje su dotaknule svaki društveni i kulturni sektor, pa tako i ovaj. U konačnici, došlo je do nestajanja prostora namijenjenog predstavljanju filmske umjetnosti u središtu grada, nedostatnoj podršci ovoj djelatnosti, nedostatnoj edukaciji novih generacija o filmu te nestajanja filmske publike.

Kao odgovor na sve ove promjene, ali i sve jaču svijest među građanima o potrebi postojanja prostora namijenjenog vrijednom filmu, Grad Rijeka je odlučio otvoriti prostor namijenjen prikazivanju vrijednog filma i razvoju filmske kulture.

Koncem 2012. godine Grad Rijeka je osnovao i javnu ustanovu Art-kino koja će skrbiti o cjelokupnoj filmskoj djelatnosti u Rijeci. Ova odluka pokazuje svijest o potrebi održavanja kulturnog standarda unatoč kriznim vremenima te ukazuje na odgovornost održavanja standarda građana u svim segmentima života. Djelovanjem ustanove omogućit će se ispunjenje kulturnih i obrazovnih potreba građana Rijeke koji su uprotekle četiri godine pokazali izniman interes za programe koji se održavaju u Art-kinu.

Novoosnovanu ustanovu nužno je razvijati kao platformu za razvoj riječke audiovizualne djelatnosti i publike i kao svojevrsnog promotora filmske kulture. Ono mora biti mjesto ne samo prikazivanja i gledanja filmova, već i raspravljanja o njima, edukacije, međusobne komunikacije filmskih djelatnika, publike i istraživanja umjetnosti pokretnih slika, filmske refleksije i refleksije o filmu.

Mjere:

- poticanje projekata, programa i aktivnosti koji će Art-kino razvijati kao središnju gradsku ustanovu i središnje gradsko kino s raznovrsnom kontinuiranom ponudom kvalitetnog filma, s programom za djecu i mlade,
- poticanje suradnje ustanove s drugim dionicima u ovom području, poput udruga, tvrtki, filmskih djelatnika i umjetnika,
- poticanje predstavljanja najznačajnijih filmskih stvaraoca te kinotečnih ciklusa,
- poticanje aktivnosti koje predstavljaju podršku riječkoj filmskoj produkciji,
- poticanje rada s djecom i mladima,
- poticanje programa koji daju uvid u suvremeno filmsko stvaralaštvo.

Pokazatelji uspješnosti:

- povećan broj publike,
- raznovrsniji i kvalitetniji prikazivački program,
- povećan broj gostovanja i filmskih programa,
- povećan broj radionica, programa za mlade, obrazovnih programa,
- povećan broj lokalnih filmskih produkcija,
- povećanje vidljivosti Art-kina Croatia.

Rok: 2013. – 2020.

Cilj 2: Jačanje filmske produkcije

Obrazloženje: Filmska produkcija u Rijeci bila je, unatoč dugoj povijesti, većinom amaterska i skromna po broju naslova. Pa ipak, i u Rijeci djeluje nekolicina iznimno kvalitetnih i plodnih autora čiji se rad od 2005. godine financijski prati na razini gradova u okruženju. Grad Rijeka i Hrvatski audiovizualni centar zaključili su 16. travnja 2009. godine Sporazum o suradnji u području audiovizualnih djelatnosti s namjerom jačanja lokalnih autorskih i produkcijskih kapaciteta te jačanja filmske produkcije u Rijeci. Cilj je Sporazuma potaknuti stvaranje filmova o Rijeci, ali i promovirati Rijeku kao kreativni centar, izvor inspiracije, grad koji sa svojom prošlošću, ali još više sadašnjosti, može ponuditi brojne teme za snimanje filmova. Riječ je o novom i, zasada, jedinstvenom modelu sufinanciranja filmske produkcije u Hrvatskoj koji je potaknut upravo na inicijativu Odjela za kulturu Grada Rijeke, a u suradnji s Hrvatskim audiovizualnim centrom.

U proteklih je nekoliko godina došlo do značajnog porasta broja filmskih produkcija koji se prijavljuju na Poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi. Kod sufinanciranja filmskih produkcija potrebno je prioritet dati filmovima koji su ili sadržajno vezani uz Rijeku ili se snimaju u Rijeci koristeći pritom lokalne autorske potencijale te osiguravajući prepoznatljivost Rijeke na filmu.

Bitno je napomenuti da je riječka publika izrazito zainteresirana za riječke filmske produkcije te da je prosjek gledanosti riječkih filmova iznad 200 gledatelja po projekciji. Ukratko, poticajne mjere Grada Rijeke i Hrvatskog audiovizualnog centra od samog potpisivanja Sporazuma pokazale su pozitivne rezultate kako u samom jačanju produkcijskih uvjeta, tako i u tematskom obilježavanju Rijeke.

Naime, Sporazum je doveo i do interesa hrvatskih filmaša za Rijeku te se od njegova potpisivanja bitno povećao broj filmskih naslova snimanih u Rijeci. Na taj način došlo je do promocije Rijeke kao filmske lokacije što ima pozitivne efekte na razvoj ljudskih i organizacijskih potencijala u filmskoj djelatnosti.

Mjere:

- povećanje opsega sufinanciranja filmske produkcije,
- osnivanje regionalnog fonda za filmsku produkciju u suradnji s Hrvatskim audiovizualnim centrom i Primorsko-goranskom županijom,
- razvijanje sustava potpora koji će Rijeku učiniti konkurentnom za privlačenje domaćih i stranih autorskih i namjenskih filmskih produkcija,
- poticanje prikazivanja riječke filmske produkcije na lokalnim televizijama,
- poticanje gostovanja riječkih filmaša na domaćim i međunarodnim festivalima,
- poticanje programa koji povezuju i razmjenjuju lokalne filmske umjetnike s domaćim i stranim partnerima.

Pokazatelji uspješnosti:

- povećan broj sufinanciranih filmova koji su autorski ili tematski vezani uz Rijeku, a posebno mladih autora,
- povećana zastupljenost riječkih filmova na repertoaru Art-kina Croatia te na repertoarima drugih nezavisnih i umjetničkih kina u Hrvatskoj,
- povećana zastupljenost riječkih filmova na programima lokalnih televizija,
- povećana zastupljenost riječkih filmova na domaćim i stranim festivalima,
- sustavna provedba ugovorne obveze.

Rok: 2013. – 2020.

Cilj 3: Širenje filmske i općenito audiovizualne kulture te specifičnih znanja vezanih uz audiovizualno stvaralaštvo u djece i mladih

Obrazloženje: Neosporno je da na nacionalnoj i na lokalnoj razini postoje nedostaci u općoj razini audiovizualnih znanja, odnosno u standardu audiovizualne kulture, u prvom redu zbog nedostatne zastupljenosti medijske kulture i općenito kulture i umjetnosti u općem obrazovanju djece i mladih. Za poticanje filmske kulture, u trenutku kad je obnova znanja o filmu potrebna no ikada, manjka prvenstveno-klasični film. U tom smislu, neophodno je dodatno poraditi na kinotečnim programima u Art-kinu, ali i ojačati suradnju s drugim dionicima u ovom segmentu.

Mjere:

- u suradnji s Odjelom za školstvo poticanje školskog sustava na lokalnoj razini na veću prisutnost komponente audiovizualnoga obrazovanja u osnovnim i srednjim školama,
- poticanje stvaralaštva kod mladih kroz radionice kako bi se stvorile nove generacije filmaša,
- poticanje programa i suradnje s udrugama, umjetnicima, pojedincima, tvrtkama i drugim dionicima te time doprinijeti razvoju neformalne edukacije u ovom području,
- u suradnji s Hrvatskom kinotekom osmišljavanje filmskih programa koji prate obrazovne programe pojedinih predmeta osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja (povijest, zemljopis, književnost...),

Pokazatelji uspješnosti:

- povećana zastupljenost filmske umjetnosti u obrazovnom sustavu,
- povećan broj organiziranih radionica i predavanja u osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj nastavi, kao i povećan broj organiziranih izvanškolskih programa u području medijske kulture,
- povećan broj ostvarenja mladih autora iz područja filmskog stvaralaštva,
- povećan broj organiziranih filmskih izvanškolskih i školskih programa,
- povećan broj mladih profesionalnih djelatnika u području filmske i medijske kulture.

Rok: 2013. – 2020.

Cilj 4: Očuvanje audiovizualne baštine i unaprjeđenje javne dostupnosti kulturno vrijednog domaćeg i svjetskog naslijeđa

Obrazloženje: Hrvatska kinoteka kao nacionalni filmski arhiv već više od 30 godina sustavno brine o hrvatskoj audiovizualnoj baštini kroz različite projekte prikupljanja, pohrane, zaštite i restauracije filmskog gradiva na različitim nosačima – od najstarije filmske vrpce pa do modernih elektroničkih medija. Prva ideja o potrebi osnivanja audiovizualnih centara u gradovima u kojima postoji višegodišnja djelatnost filmskih klubova (Split, Rijeka, Osijek), koji su istodobno nekada bili i distribucijski centri za 16mm film, nastao je iz potrebe da se sačuva vrijedna filmska baština nastala u posljednjih 50 i više godina i to na uskim formatima: 16mm, 9,5mm, 8mm standard i super 8mm. Uz pomoć Grada Rijeke u Državnom arhivu u Rijeci još je 2007.godine osnovan jedan takav centar, zbog ugleda i smještaja ove institucije, njenog značenja i mogućnosti stalne prezentacije novopronađenog gradiva, slikovnih i zvučnih zapisa. Zbog objektivnih razloga, ali i nepovjerenja riječkih filmskih djelatnika, samo su pojedini autori i producenti predali svoje AV gradivo na pohranu i skrb u DAR. Suvremene spoznaje o nužnim uvjetima za trajnu pohranu analognih medija, (poput temperature i vlage u filmskim spremištima) , ali i novih digitalnih medija, (poput velikih storage-a ili pak vanjskih tvrdih diskova) svakodnevno se mijenjaju, pa se uz edukaciju stručnjaka koji će raditi na tim poslovima mora pristupiti i opremanju prostora i stvaranju uvjeta za sigurno i učinkovito čuvanje dragocjene arhivske građe. Osnivanje javne ustanove Art kina Croatia dobra je osnova za pozitivnu promjenu u području zaštite audiovizualne baštine riječke provenijencije – jačanje audiovizualnog programa u suradnji s Državnim arhivom u Rijeci, što bi uvelike olakšalo korištenje arhivskog filmskog gradiva u kino dvorani, ali i poboljšalo operativnost pri kreiranju kinotečnih programa.

Mjere:

- poticanje kontinuirane edukacijske programe o zaštiti i restauraciji audiovizualne baštine u suradnji s Hrvatskom kinotekom i Vijećem za audiovizualnu djelatnost Grada Rijeke,
- poticanje unapređenja sustava filmskog arhiviranja,
- poticanje stvaranja informacijskog sustava o filmskoj djelatnosti, baštini, umjetnicima, uslugama i sl.,
- poticanje istraživanja i prikupljanja ostavštine neprofесиjskog riječkog i regionalnog filma.

Pokazatelji uspješnosti:

- prikupljena i sistematizirana filmska građa Rijeke Primorsko-goranske županije,
- povećan broj programa komplementarnih djelatnosti koji se odnose na zaštitu audiovizualne baštine riječke provenijencije,
- prikupljena i sistematizirana arhiva Art-kina Croatia,
- povećana dostupnost audiovizualne baštine regije te suvremenog filmskog stvaralaštva građanima.

Rok: 2013. – 2020.

Cilj 5: Jačanje infrastrukturnih uvjeta

Obrazloženje: U filmskoj je djelatnosti najočitiji nedostatak prostora i odgovarajućih uvjeta za razvoj djelatnosti, pa tako niti središnja gradska ustanova, Art-kino, nema vlastiti prostor.

Art-kino je opremljeno suvremenom opremom – novim 35 mm i 16 mm projektorima, digitalnom *betom*, video-projektorom, audio sustavom, itd. U ovom je momentu u tijeku nacionalni projekt digitalizacije kino-prikazivačke mreže koji vodi HAVC u suradnji s Ministarstvom kulture, a kojem se priključilo i Art-kino. Ovime će se omogućiti programska kompatibilnost s ostalim nezavisnim kinima u Hrvatskoj koji dijele programsku platformu, odnosno orijentirani su k umjetničkom filmu. Time će programiranje biti jednostavnije, brže i jeftinije, a povećat će se i raspoloživost broja kopija te dostupnih filmskih djela. Moramo napomenuti da je prelazak na novu, digitalnu tehnologiju neophodan s obzirom da u bliskoj budućnosti novi art-filmovi neće biti dostupni na analognim filmskim formatima. Istovremeno, ovaj je prelazak preskup i nemoguć bez podrške HAVC-a, odnosno Ministarstva kulture RH.

Iako je Art-kino opremljeno suvremenom audiovizualnom opremom, nužno je nastaviti svakodnevno pratiti razvoj novih tehnologija koje su upravo u ovoj djelatnosti najbrže razvijaju. Nadalje, u dvorani je nužno napraviti novu klimatizaciju i hlađenje i niz drugih preinaka, kao i opremiti novu malu digitalnu dvoranu sa zvučnom izolacijom i odvojenom klimatizacijom, čime bi se moglo kvalitetnije pristupiti programiranju te zbog bolje financijske iskoristivosti sredstava uložениh u nabavu filmova, hladni pogon ustanove i sl. S obzirom da je riječ o prostoru koji nije u vlasništvu Grada, izuzetno je teško obnavljati prostor te osigurati suvremene tehničke standarde u dvorani.

Mjere:

- pronalaženje prostora za dodatnu dvoranu Art-kina Croatia s manjim kapacitetom gledališta, (maksimalno 50 posjetitelja), namijenjenog eksperimentalnim filmskim formama te njezino tehničko opremanje,
- nabava digitalnog kino-projektora za Art-kino Croatia.

Pokazatelji uspješnosti:

- suvremeno tehnički opremljeno Art-kino s dvije dvorane,
- povećan broj prikazanih filmskih naslova na godišnjoj razini,
- povećan broj posjetitelja Art-kina Croatia.

Rok: 2013. – 2020.

Analiza stanja:

Sufinanciranje djelatnosti Novi mediji i kultura mladih pokrenuta je 2005. godine. Djelatnost je do 2011. godine, točnije do raspisivanja natječaja Programa javnih potreba u kulturi Grada Rijeke za 2012. godinu, nosila naziv Novi mediji i kultura mladih, nakon toga se *kultura mladih* izdvaja iz naziva. Dugi niz godina Kulturno vijeće za nove medije upozoravalo je na nepraktičan naziv djelatnosti novi mediji i kultura mladih, kao i na moguće preimenovanje i razdvajanje djelatnosti. Vijeće je, naime, smatralo da je potrebno odvojiti nove medije od kulture mladih, jer sam naziv djelatnosti izaziva zbrku i unosi probleme prilikom bodovanja i vrednovanja programa. To se pokazalo točnim, jer od osnivanja djelatnosti kvalitetni su se programi novih medija i kulture mladih, koji su međusobno nepovezani, morali financijski svesti na minimum. Od 2012. godine precizirani naziv djelatnosti riješio je problem definiranja djelokruga rada Vijeća, koje je smatralo da se na nove medije i kulturu mladih upućuju programi koji spadaju u djelokrug rada ostalih Vijeća koje također pojedinačno vrednuje programe u kulturi namijenjene mladima.

Novi mediji su mlada djelatnost no uspješno etablirana kao područje rada i fenomen u umjetnosti. Oni su izrazito dinamično polje suvremene umjetnosti u kojem se isprepleću nove tehnologije, razne umjetničke discipline uz opredjeljenje ka kritičnom osvrtu društva, s naglaskom na povezivanju umjetnosti i znanosti. Vijeće za nove medijske kulture razmatra programe i projekte s područja novih kulturnih praksi koje su obilježene prožimanjem razvoja pod utjecajem medijskog i tehnološkog, aktivnom interakcijom socijalnog i kulturnog polja djelovanja u suvremenom kulturnom kontekstu kao što su subkulture, kontrakulture, alternativne kulture, prakse umrežavanja te novi forme djelovanja, (novi tip nositelja kulturnih programa npr. neprofitni klubovi koji se bave kulturom, transdisciplinarne "urbane" manifestacije, novi organizacijski oblici djelovanja u kulturi, npr. translokalne zajednice, platforme, intermedijalnost, interdisciplinarnost, itd.).

Poticaj djelatnosti

Poticanje djelatnosti novih medijskih kultura valja biti usmjereno na suvremenu umjetničku produkciju, projekte i programe koji pridonose razvoju nevladinih udruga i organizacija u kulturi te stabilizaciji izvaninstitucionalne i neprofitne scene. Cilj financiranja novomedijskih programa je razvoj civilnog društva kako bi se neutralizirale posljedice komercijalizacije društva i potrošačke kulture bez poznavanja i priznavanja kvalitete. Naglasak je na aktivnostima koje promiču suvremeni audiovizualni urbani izričaj, istraživačku umjetničku praksu i korištenje novih tehnologija u umjetničkoj produkciji. Djelatnosti je cilj poticati razvoj novog modela kulturnog i društvenog djelovanja koji povezuje specifične vrste urbane kulture i suvremene medijske prakse s mogućnostima novih tehnologija i socijalnim angažmanom.

Infrastruktura

Postojeći prostori ustanova u kulturi kao i prostori kojima upravlja Odjel gradske uprave za kulturu nisu odgovarajuće opremljeni za potrebe programa novomedijskih umjetnosti te u rijetkim slučajevima mogu ponuditi logistiku zahtjevnijim tehnološkim programima. Osim ustanova, nezavisna scena je u još težem položaju infrastrukturne ponude. Manjak prostora za udruge, visoki najmovi, nemogućnost sufinanciranja redovite djelatnosti udruge, nemogućnost sufinanciranja opreme od strane Grada onemogućuju napredak djelatnosti. Veliki interes se pokazao za izvedbama ili provedbama programa (neka vrsta revitalizacije) u bivšim industrijskim pogonima, poput tvornice Torpedo, bivšeg kompleksa Rikard Benčić, Energane kao i tvornice papira Hartera.

Nezavisna scena

Grad Rijeka godinama sustavno financira programe nezavisne scene. Vijeće za nove medije odredilo je kriterije kao što su: primijenjenost novih tehnologija, programi koji posjeduju istraživački, edukacijski i produkcijski karakter, produkcije elektroničkih sadržaja koji predstavljaju kritičke i eksperimentalne umjetničke radove te time ostvaruju i afirmiraju nove modele umjetničke produkcije, permanentna aktivnost u realizaciji i profiliranju programa novih medijskih kultura kroz klupsku scenu mladih, (subkulture, kontrakulture, alternativne kulture, prakse umrežavanja), inovativnost, novi formati suvremenog umjetničkog izraza, interakcija tehnologije, umjetnosti i kulturne proizvodnje, istraživački i eksperimentalni programi u manifestacijama, festivalima te kolaborativnim projektima i platformama, uključenost u međunarodnu kulturnu suradnju, programi koji se odlikuju svojom interdisciplinarnošću i

transdisciplinarnošću, ekonomičnost i dugoročnost programa, partnerstvo, koprodukcije i umrežavanje s ustanovama, udrugama i fondacijama sa sjedištem u Rijeci.

Djelatnost je tijekom svih godina primarno poticala programe nezavisne scene. Nezavisna scena ukazuje na potrebu strateškog planiranja osiguranja prostora i logistike koje bi doprinijelo stabilnosti i razvoju civilne scene. Na taj način bi se u nezavisnom kulturnom sektoru kvalitetnije provodili i proizvodili kulturni sadržaji.

Cilj 1: Poboljšanje uvjeta za stvaranje novomedijskih produkcija i obrazovanje u nezavisnoj kulturnoj sceni

Obrazloženje: Novomedijska produkcija iznimno je skupa, stoga je financijski teret potrebno olakšati uključivanjem više partnera u izvođenje projekta. Edukacija i međusektorska suradnja važan su segment u novomedijskim programima i distribuciji istih.

Mjere:

- jačanje suradnje s institucijama u kulturi grada Rijeke, Zakladom Kultura nova, korištenjem sredstava EU fondova,
- definiranje oblika suradnje s Ministarstvom kulture RH i Ministarstvom obrazovanja i sporta RH,
- jačanje vidljivosti i utjecaja scene povećanom potporom za klupske djelatnosti udruga, umjetničkih organizacija,
- suradnja među fakultetima i obrazovanje kadrova; iniciranje suradnje Tehničkog fakulteta u Rijeci, Filozofskog fakulteta u Rijeci, Odjela za informatiku Sveučilišta u Rijeci s Akademijom primijenjene umjetnosti u Rijeci, odnosno studenata kroz zajedničko djelovanje različitih smjerova, u izgradnji projekat kojima se istražuje eksperimentira novim tehnologijama.

Pokazatelji uspješnosti:

- uspostavljena suradnja s institucijama u kulturi grada Rijeke, Zakladom Kultura nova, korištenje sredstava EU fondova,
- razrađen oblik suradnje s Ministarstvom kulture i Ministarstvom obrazovanja i sporta,
- kvalitetnija i stabilnija nezavisna produkcijska scena klupske djelatnosti udruga, umjetničkih organizacija,
- umreženje institucionalne i izvaninstitucionalne scene, razvijena međusektorska suradnja Tehničkog fakulteta u Rijeci, Filozofskog fakulteta u Rijeci, Odjela za informatiku Sveučilišta u Rijeci s Akademijom primijenjene umjetnosti u Rijeci.

Rok: 2020.

Cilj 2: Poboljšanje i osuvremenjivanje tehničke podrške u postojećoj i novoj infrastrukturi

Obrazloženje: Većina programa u djelatnosti promiče suvremeni urbani izričaj, istraživačku umjetničku praksu i korištenje novih tehnologija u umjetničkoj produkciji. Da bi se našim nositeljima programa olakšala izvedba i krajnja prezentacija projekta potrebno je bolje opremiti postojeće galerijske ili kazališne prostore suvremenom tehničkom opremom.

Mjere:

- realizacija i pridobivanje potrebnog prostora koji će biti prepoznatljiv po novomedijskoj umjetnosti (prizemlje H-objekta u kompleksu Rikard Benčić),
- povoljniji najam prostora za udruge i organizacije u kulturi,
- oprema prostora, osiguranje radnih uvjeta putem suradnje i zajedničke financijske konstrukcije sa ustanovama u kulturi grada Rijeke i sredstva EU fondova (prizemlje H-objekta, Filodrammatica, Palach)

Pokazatelji uspješnosti:

- otvoren prostor prepoznatljiv po novomedijskoj umjetnosti, (prizemlje H-objekta u kompleksu Rikard Benčić),
- povoljni najam prostora za udruge i organizacije u kulturi,
- opremljen prostor i osigurani radni uvjeti suradnjom i zajedničkom financijskom konstrukcijom s ustanovama u kulturi grada Rijeke te sredstvima EU fondova.

Rok: 2020.

Cilj 3: Međugranična i međugradska suradnja sa susjednim festivalima i projektima u novomedijskoj umjetnosti

Obrazloženje: Kako bi se odgovorilo na potrebu dijeljenja kulturnih programa izvan granice Hrvatske, važno je odabrati strategiju i internacionalizaciju, odnosno regionalnog širenja programske razmjene.

Mjere:

- isticanje i davanje prednosti međugraničnoj i međugradskoj suradnji u kriterijima vrednovanja programa javnih potreba,
- definiranje sustava razmjene programa, razraditi dokument na nivou Grada Rijeke,
- korištenje sredstava EU fondova.

Pokazatelji uspješnosti:

- uvedene mjere prednosti međugranične i međugradske suradnje u kriterijima vrednovanja programa javnih potreba,
- definiran sustav razmjene programa domaćih i stranih umjetnika, gostovanja riječkih autora i njihovo predstavljanje u inozemstvu, kvalitetna edukacija nositelja programa javnih potreba u kulturi,
- usvojen dokument s jasnim prioritetima Grada Rijeke valoriziranja programa međugranične i međugradske suradnje,
- dobivena sredstva EU fondova.

Rok: 2020.

8.2.9. Kultura u mjesnim odborima***Amaterska kultura građana okupljenih u formalnim i neformalnim udrugama u lokalnoj zajednici - mjesnim odborima*****Analiza stanja:**

U skladu sa Statutom Grada Rijeke građanima se omogućava pravo na kulturne aktivnosti koje provode u lokalnim zajednicama, odnosno mjesnim odborima. Ta lokalna aktivnost provodi se putem 33 mjesna odbora. Među njima neki su vrlo aktivni pa ih grad putem javnih potreba u kulturi i dodatno podržava. Većina programa temelji se na amaterskom i volonterskom uključivanju stanovnika.

Cilj: Razvijena i bogata kulturna aktivnost u mjesnim odborima.

Obrazloženje: Putem Odjela gradske uprave za kulturu nastoji se potaknuti građane u kreiranju i sudjelovanju u što kvalitetnijem programu po mogućnosti u suradnji s profesionalnim djelatnicima u kulturi a na obostrano zadovoljstvo publike i organizatora.

Mjere:

- provođenje raznovrsnih kulturnih programa u mjesnim odborima izvan užeg centra grada,
- uključivanje građana u programe mjesnih odbora,
- suradnja s profesionalnim suradnicima u kreiranju programa,
- umrežavanje i povezivanje više mjesnih odbora,
- suradnja s ustanovama u kulturi, udrugama i umjetničkim organizacijama.

Pokazatelji uspješnosti:

- veći broj raznovrsnih kulturnih programa u mjesnim odborima,
- veći broj građana uključenih u programe,
- veći broj aktera povezanih u kreaciji i provedbi kulturnih programa na terenu.

Rok: 2020.

8.2.10. Kultura nacionalnih manjina***Amaterska i profesionalna kultura građana okupljenih u formalnim i neformalnim udrugama nacionalnih manjina sa sjedištem u Rijeci*****Analiza stanja:**

U skladu sa Statutom Grada Rijeke građanima se omogućava pravo na kulturne aktivnosti koje provode u udrugama gdje su okupljeni po principu temeljne nacionalne pripadnosti. Trenutačno djeluju 22 takve udruge i 9 Vijeća nacionalnih manjina. Neke udruge, koje su zapravo autohtone, imaju bogato razvijene aktivnosti kulture prije svega u vlastitim kulturno-umjetničkim društvima, no i dovođenjem umjetnika iz matičnih zemalja poput Zajednice Talijana ili Srpskog kulturnog društva Prosvjeta. Tu su i brojne udruge koje okupljaju predstavnike manjina Primorsko-goranske županije, no i brojne ostale, koje posredstvom matičnih zemalja mogu ponuditi i nude izvrsne kulturne sadržaje. Poticanje takve brojnosti i raznolikosti daju Rijeci posebno obilježje a time se u zemlji i izdvaja.

Cilj: Očuvanje aktivnosti i obogaćivanje kulturne ponude različitim programima iz europskih zemalja.

Mjere:

- poticanje izvrsnih programa kao rezultata rada kulturno-umjetničke aktivnosti manjinskih udruga sa sjedištem u Rijeci, (primjerice nastupi kulturno-umjetničkih društava, izdavačka aktivnost – časopisi, novine, bilteni...) te poticanje i pomoć u organizaciji izvrsnih programa iz matičnih zemalja predstavnika nacionalnih manjina sa sjedištem u Rijeci, (nastupi vrsnih umjetnika bilo izvedbeno, bilo sudjelovanjem u projektu koji nastaje u Rijeci pri profesionalnim ustanovama kulture),
- umrežavanje i povezivanje manjinskih udruga u programima tradicionalnih manifestacija *Etno-smotra*,
- poticanje razvoja i ulaganje u Češki dom kulture Tomaš Masaryk za profiliranje programa doma nacionalnih manjina.

Pokazatelji uspješnosti:

- veći broj raznovrsnih kulturnih programa,
- veći broj građana uključenih u programe,
- veći broj aktera povezanih u kreaciji i provedbi kulturnih programa.

Rok: 2020.

8.2.11. Kulturne manifestacije

Pod pojmom kulturne manifestacije, iz strukture proračuna za kulturu trenutačno se izdvaja za 9 kulturnih događanja i 2 umjetničke nagrade (književna nagrada Drago Gervais i likovna nagrada Ivo Kalina). Toj listi koja se odnosi isključivo na manifestacije u organizaciji nezavisnog sektora, valja dodati tradicionalne manifestacije u organizaciji gradskih ustanova. Tada dobivamo listu kojoj pridružujemo radi ilustracije namijenjene iznose sufinanciranja u 2013. godini:

1. Međunarodni festival malih scena 450.000
2. Riječke ljetne noći 300.000

3. Revija lutkarskih kazališta	100.000
4. Hartera festival	75.000
5. Jazz Time	70.000
6. Hal's All Stars.....	40.000
7. Ljeto na Gradini	40.000
8. Moje, tvoje, naše	40.000
9. Međunarodna izložba crteža.....	15.000
10. Festival komorne glazbe	28.000
11. Kvarnerska revija amaterskog filma.....	10.000
12. Ri rock festival.....	10.000

Manifestacije je vrlo teško podvesti pod zajednički nazivnik s obzirom na iznos sufinanciranja i specifičnu težinu. Temeljni kriterij za ovu kategoriju manifestacija je bilo minimalno 5 izdanja u kontinuitetu. Vidljivo je i da tri najveće manifestacije spadaju pod kazališni odnosno scenski izričaj, dakle u manifestacijama nesrazmjerno nadproporcionalno dominira scenska djelatnost. Neke manifestacije u proteklih pola stoljeća imale su povremeno svoju težinu i značaj, (osobito Međunarodna izložba crteža, Revija musicala, svjetski kongres UNIME ili Međunarodni festival malih scena...), no bez obzira na izniman trud organizatora, na osnovi dosadašnjih iskustava možemo ustvrditi da Rijeka nema niti jednu veliku, nacionalno ili internacionalno relevantnu kulturnu manifestaciju, što bi potkrijepilo izuzetno sufinanciranje iz državnog proračuna, ozbiljna korporativna sponzorstva te jasna nacionalna, regionalna ili internacionalna vidljivost.

U vremenima koja su pred nama Odjel za kulturu uvest će više dinamike u sufinanciranje manifestacija, potrebno je reducirati broj relevantnih manifestacija i pokušati učiniti važnijim manji broj. Manifestacijama koje ne uspijevaju realizirati druge izvore financiranja kroz druge javne budžete, sponzorstva ili prodaju treba smanjiti sufinanciranje odnosno preusmjeriti ga na uspješnije manifestacije. Cilj je uspostaviti manji broj uspješnijih manifestacija koje imaju značaj širi od lokalnog i kapacitet za održivost, ako već ne za rast. Takve, jače manifestacije, lakše će ostvariti financiranje od strane primjerice Ministarstva kulture RH, što je gotovo nemoguće malim manifestacijama kakve Rijeka tradicionalno podržava.

8.3. Međunarodna kulturna suradnja

Rijeka je prema svojem kulturnom i povijesnom nasljeđu bila i ostala otvoreni grad koji je oduvijek njegovao suradnju kroz brojne kontakte i projekte s regionalnim, europskim i međunarodnim partnerima. Danas, u globaliziranom svijetu, kao i u trenutku ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, otvorenost i suradnja potrebni su više no ikada, jer donose brojne kulturne, gospodarske i društvene koristi.

Grad Rijeka oduvijek je bio svjestan važnosti međunarodne kulturne suradnje koja će se nastaviti poticati kroz uključivanje u programe Europske unije, suradnju s gradovima prijateljima, veleposlanstvima i kulturnim centrima u RH, kroz aktivnu uključenost u rad europskih kulturnih mreža i institucija, kroz poticanje međunarodnih projekata i promocije riječkih ustanova, udruga i pojedinaca u Europi i svijetu te kroz otvorenost brojnim inozemnim programima i poticanje razmjena.

Međunarodna kulturna suradnja u novom strateškom razdoblju razvijat će se u skladu sa strateškim ciljevima Grada Rijeke, Ministarstva kulture RH, kao i ciljevima strategije Kreativna Europa 2020., a njezina dva osnovna zadatka bit će pozicioniranje i brendiranje grada Rijeke kao europskog kulturnog središta i odredišta putem vrednovanja i promocije kreativnosti, kulturno-umjetničke izvrsnosti, kulturne različitosti i interkulturalnosti te povlačenje sredstava iz programa Europske zajednice za financiranje kulturnih projekata.

Strategijom se utvrđuju ciljevi i mjere za sljedeća područja:

- **Rijeka – Europska prijestolnica kulture 2020.**
- **Mobilnost umjetnika i kulturnih djelatnika u međunarodnom okruženju.**
- **Sudjelovanje u programima Europske unije.**

8.3.1. Rijeka – Europska prijestolnica kulture 2020.

Obrazloženje: Prihvaćanjem prijedloga o nastavku inicijative europskih glavnih gradova kulture od strane Europske komisije te prijedloga da Hrvatska i Irska kandidiraju gradove za dobivanje titule EPK 2020. godine, kao i skorim članstvom RH u EU, stvoreni su uvjeti za podnošenje kandidature Grada Rijeke za EPK 2020. godine. Rijeka ovime dobiva izvanrednu priliku za međunarodnu promociju i pozicioniranje kao kulturne metropole, o čemu u Gradu postoje aspiracije i inicijative još od 2004. godine. Stjecanje titule EPK ne promatra se kao izolirani i kratkotrajni projekt već kao kruna dugoročnih djelovanja u području kulture obuhvaćenih novom kulturnom strategijom Grada. Uspješno proveden projekt EPK donijet će pozitivne kulturne, gospodarske, društvene i učinke na okoliš, koji će unijeti dugotrajne pozitivne promjene u percepciji i energiji grada, u prvom redu od strane lokalnog stanovništva, te povećati ukupnu kvalitetu života.

Mjere:

- prijedlog Gradskom vijeću o kandidiranju Rijeke za EPK 2020. godine,
- izrada koncepta kandidature kojim će se odrediti misija kandidature, glavne teme i partneri u projektu, nacrt programskih i infrastrukturnih projekata, nacrt upravljačke strukture (nadzornih, savjetodavnih i izvršnih tijela), financijska struktura projekta te plan promocije kandidature i lobiranja,
- osnivanje službe za EPK, međunarodnu suradnju i EU projekte,
- osnivanje organizacije za operativno provođenje projekta EPK (2017. godine),
- uspostavljanje sustava praćenja i evaluacije svih faza projekta.

Pokazatelji uspješnosti:

- Gradsko vijeće prihvaća prijedlog o kandidiranju Rijeke za EPK 2020. godine,
- izrađen koncept i struktura kandidature koji će obuhvatiti misiju kandidature, glavne teme kandidature, partnere u projektu, nacrt programskih i infrastrukturnih projekata, nacrt upravljačke strukture (nadzornih, savjetodavnih i izvršnih tijela), financijsku strukturu projekta te plan promocije kandidature i lobiranja, kao i praćenja i evaluacije svih etapa projekta,
- nakon što Ministarstvo kulture RH 2014. godine objavi natječaj za EPK 2020. godine Grad Rijeka podnosi kandidaturu
- dobivena titula EPK 2020.,
- osnovana organizacija za operativno provođenje projekta EPK. (2017. godine),
- uspostavljen sustav praćenja i evaluacije svih faza projekta,
- pozitivni kulturni, gospodarski, društveni i okolišni učinci projekta.

Rok: 2013 – 2020.

8.3.2. Mobilnost umjetnika i kulturnih djelatnika u međunarodnom okruženju

Obrazloženje: Povezivanje i mobilnost umjetnika i kulturnih djelatnika, kao i mobilnost kulturnih programa, ima sve veću važnost u državama članicama Europske Unije, ali i u ostalim europskim i svjetskim zemljama te ukazuje na novi smjer i važnost interkulturalne komunikacije u suvremenom društvu. Poticanje mobilnosti umjetnika, kulturnih djelatnika i kulturnih programa jačat će se u skladu sa strateškim ciljevima Grada, Ministarstva kulture te strategijom Europske unije "Kreativna Europa", a posebno će se poticati mobilnost u okviru međunarodnih partnerskih projekata, projekata koji uključuju razmjene (nasuprot jednosmjernih gostovanja), koji se odnose na razmjenu i usavršavanje mladih kao i mobilnost unutar projekata koji povezuju kulturu i turizam, urbanu obnovu i gospodarski razvoj kroz kulturne industrije.

Mjere:

- proširenje rezidencijalnog programa Kamov na programe u području izvedbenih umjetnosti,
- aktivno surađivanje u međunarodnim kulturnim mrežama, posebno *Les Rencontres, Intercultural Cities i Eurocities*,
- razvijanje suradnje s kanadskom kulturnom fondacijom Musagetes kroz nove rezidencijalne programe te u okviru prijave projekta na programa Europske unije Kultura – suradnja s trećim zemljama,
- razvijanje suradnje s prijateljskim gradovima, kao i veleposlanstvima i kulturnim centrima u RH, s posebnim naglaskom na regionalnu suradnju.

Pokazatelji uspješnosti:

- osiguran i uređen dodatni prostor za odvijanje rezidencijalnih programa te razvijen sustav selekcije, financiranja i evaluacije programa,
- povećana proračunska sredstava za programe mobilnosti umjetnika i kulturnih djelatnika,
- broj umjetnika i kulturnih djelatnika u programima mobilnosti, kao i broj programa koji potiču mobilnost.

Rok: 2013 – 2020.

8.3.3. Sudjelovanje u programima Europske unije

Obrazloženje: Ulaskom RH u Europsku uniju znatno će se povećati mogućnosti povlačenja sredstava iz programa Zajednice. Osim poticanja sudjelovanja u programima u kojima smo dosad sudjelovali (Kultura, Mladi na djelu, Europa za građane, CIP, FP7), u narednom razdoblju posebna pažnja posvetit će se povlačenju sredstava iz strukturnog i kohezijskog fonda, odnosno pripremi projekata za dobivanje sredstava iz navedenih fondova. Naglasak će biti stavljen na prijavu infrastrukturnih projekata, odnosno onih projekata koji se odnose na jačanje kulturno-turističke infrastrukture, urbanu regeneraciju i kreativne industrije. Pojačat će se također pomoć projektima korisnika (projekti ustanova, udruga i ostalih organizacija) financiranih iz sredstava Europske zajednice.

Rok: 2013 – 2020.

8.3.3.1. Strukturni i kohezijski fond

Obrazloženje: Otvaranje strukturnog i kohezijskog fonda hrvatskim projektima omogućit će povlačenje značajnih sredstava za realiziranje projekata iz područja kulture, posebno onih projekata koji su povezani s turizmom, urbanom obnovom i gospodarskim razvojem. Uspješna prijava projekata za financiranje iz strukturnog i kohezijskog fonda zahtjeva jake administrativne kapacitete kao i višegodišnje strateško planiranje, pripremljenost projekata i osiguravanje sredstava za sufinanciranje projekata.

Mjere:

- jačanje administrativnih kapaciteta za apliciranje na fondove EU, posebno strukturni i kohezijski fond,
- pripremanje infrastrukturnih projekata zacrtanih kulturnom strategijom za apliciranje na natječaje EU,
- izrada plana osiguranja proračunskih sredstava za predfinanciranje i sufinanciranje projekata.

Pokazatelj uspješnosti:

- broj prijavljenih i odobrenih projekata na programe Europske zajednice.

Rok: 2013. – 2020.

8.3.3.2. Sufinanciranja kulturnih projekata korisnika odobrenih u okviru programa EU

Obrazloženje: S ciljem poticanja diversifikacije izvora financiranja projekata iz područja kulture intenzivirat će se sufinanciranje projekata odobrenih za financiranje u okviru programa EU, a posebno programa »KREATIVNA EUROPA 2014.-2020.«. Posebno će se vrednovati i davati prednost onim projektima korisnika koji potiču mobilnosti umjetnika i kulturnih djelatnika u međunarodnom okruženju, koji potiču razmjenu i usavršavanja mladih, kao i projekata koji povezuju kulturu i turizam te urbanu obnovu i gospodarski razvoj kroz kulturne industrije.

Mjere:

- osiguranje proračunskih sredstava za sufinanciranje programa,
- primjena relevantnih referentnih dokumenata za sufinanciranje programa odobrenih za financiranje od strane EU, kao i za višegodišnje sufinanciranje projekata,
- prioritiziranje financiranja projekata u skladu sa strategijom,
- pružanje tehničke i logističke pomoći prilikom prijave i provedbe projekata koji su dobili potporu EU-a,
- suradnja s kulturnom kontaktnom točkom i nacionalnim agencijama.

Pokazatelji uspješnosti:

- porast sredstava za sufinanciranje programa,
- broj i kvaliteta sufinanciranih programa.

Rok: 2013. – 2020.

8.4. Međusektorska suradnja

8.4.1. Kulturno i umjetničko obrazovanje

Cilj: Intenziviranje suradnje kulturnih i obrazovnih ustanova kako bi se poboljšala kulturna ponuda za djecu i mlade, te kako bi se mladim talentiranim umjetnicima osigurao umjetnički razvoj

Obrazloženje: Sve gradske kulturne ustanove moraju imati izrađene vlastite edukativne programe. Osim toga, osnovat će se radna grupa u kojoj će biti predstavnici svih gradskih kulturnih ustanova i koja će svake godine pripremiti program zajedničkih aktivnosti na području kulturnog i umjetničkog obrazovanja. Kao primjer zajedničkog projekta: zajedničke godišnje preplate gradskih ustanova u kulturi (za predškolsku, osnovnoškolsku i srednjoškolsku razinu) koji uključuju filmske, kazališne, plesne, operne, glazbene, muzejske, likovne i knjižnične sadržaje. Samo sustavnim radom na dugi rok može se napraviti kvalitativni pomak.

Mjere:

- intenziviranje međusobne suradnje kulturnih i obrazovnih ustanova kako bi se poboljšala kulturna ponuda za djecu i mlade,
- osnivanje radne grupe koja će pripremiti godišnje programe zajedničkih aktivnosti (na pr. zajednički abonmani),
- poticanje umjetničke specijalizacije i usavršavanja mladih talentiranih umjetnika,
- poticanje umjetničkog stvaralaštva u djece i mladih kroz različite oblike formalne i neformalne edukacije,
- promocija mladih talenata u svim umjetničkim područjima.

Pokazatelji uspješnosti:

- bolja suradnja kulturnih i obrazovnih ustanova,
- osnovana radna grupa i izrađeni godišnji programi edukativnih aktivnosti,
- gradska potpora mladim i talentiranim umjetnicima za njihovo umjetničko usavršavanje i osposobljavanje,
- broj godišnjih koncerata, predstava, izložbi i pratećih programa na izložbama, te drugih događanja koji su namijenjena djeci i mladima,
- broj godišnjih nastupa mladih talentiranih umjetnika.

Rok: 2013. – 2020.

8.4.2. Kulturni turizam

Cilj: Podizanje konkurentnosti riječkog turizma uz afirmaciju Rijeke kao međunarodne kulturne destinacije

Obrazloženje: Turističke potencijale koje ima riječka kultura potrebno je bolje iskoristiti, bilo da je riječ o prezentaciji i afirmaciji kulturno-povijesnog naslijeđa Rijeke, ili o predstavljanju najboljih ostvarenja na području suvremene umjetnosti. Shodno tome, potrebno je poduzeti različite mjere kako bi se ojačala pozicija Rijeke kao međunarodne kulturno-turističke destinacije.

Mjere:

- intenziviranje suradnje kulturnih ustanova s turističkim uredima,
- osnivanje radne grupe za unapređenje razvoja kulturnog turizma,
- oblikovanje godišnjih programa aktivnosti na području kulturnog turizma,
- osuvremenjivanje manifestacije Riječke ljetne noći drugih kulturnih manifestacija dodatnim programskim sadržajima,
- brandiranje festivala kreativnosti „Republika“ i u kontekstu turističke ponude Rijeke.

Pokazatelji uspješnosti:

- bolja suradnja kulturnih i turističkih organizacija,
- osnovana radna grupa i izrađeni godišnji programi kulturno-turističkih aktivnosti,
- osuvremenjeni programski sadržaji riječkih kulturnih manifestacija,
- festival kreativnosti „Republika“ kao kulturni i turistički brand Rijeke.

Rok: 2013. – 2020.

8.4.3. Kulturne i kreativne industrije

Cilj 1: Izrada i provedba programa bržeg razvoja kulturnih i kreativnih industrija

Obrazloženje: Cilj razvoja kulturnih i kreativnih industrija nije promicanje poduzetničkih projekata u kulturnim djelatnostima koja se redovito financiraju iz gradskog proračuna, jer nije realno očekivati da se kulturni programi na tim područjima mogu temeljiti na tržišnim načelima. Umjesto toga, potrebno je razvijati nove proizvode i sadržaje koji će u sebi sadržavati dodanu vrijednost kao rezultat (umjetnički) stvaralačkog i (tehnološki) inovativnog pristupa. Pritom se misli na proizvode kao što su: proizvodnja softvera, multimedijalnih računalnih igara, video i glazbenu produkciju, arhitekturu, dizajn, nove medije i sl. Za ostvarenje ovoga cilja neophodno je najprije napraviti program aktivnosti s konkretnim smjernicama i prioritetnim projektima. U programskom smislu, razvoj kulturnih i kreativnih industrija poticat će se promicanjem svjetskog susreta kreativaca „Republika“ kao međunarodno prepoznatljive godišnje manifestacije.

Mjere:

- izrada programa razvoja kulturnih i kreativnih industrija u Rijeci do 2020. godine,
- definiranje nositelja programskih aktivnosti, smjernice i prioritetne projekte,
- brandiranje i promocija Rijeke kao „kreativnog grada“ u nacionalnom i međunarodnom okruženju,
- razvijanje svjetskog susreta kreativaca „Republika“ kao međunarodno prepoznatljivi brand,
- jačanje menadžmenta u kulturnim ustanovama.

Pokazatelji uspješnosti:

- izrađen program razvoja kulturnog i kreativnog sektora do 2020. godine,
- definirani programski nositelji, smjernice i prioritetni projekti,
- broj promotivnih aktivnosti s ciljem razvoja branda „Rijeka – kreativni grad“,
- međunarodna prepoznatljivost festivala kreativnosti „Republika“,
- menadžerska znanja s područja kulturnog menadžmenta u kulturnim ustanovama.

Rok: 2013.-2015.

Cilj 2: Stvoriti poticajno okruženje za mlade kreativce iz uže i šire regije

Obrazloženje: S obzirom na činjenicu da umjetnička djela i kulturna dobra imaju značaj autorskih djela, to jest intelektualnog vlasništva, kultura je jedna od djelatnosti koje mogu pridonijeti bržem oporavku riječkog gospodarstva. Naime, proizvodi za koja vrijede prava intelektualnog vlasništva imaju znatno veću dodanu vrijednost. Broj mladih, obrazovanih ljudi u Rijeci, s jedne strane, sve je veći, s druge pak strane sve je manje mogućnosti za njihovo zapošljavanje, pa čak i za bilo kakav izvor prihoda u područjima za koja su se obrazovali. Ovim ciljem želimo, prije svega, spriječiti „odljev mozgova“ iz Rijeke, uključujući i odlazak umjetničkih talenata u druge hrvatske i inozemne gradove te istodobno učiniti Rijeku privlačnim gradom za mlade kreativce iz drugih dijelova Hrvatske i susjednih zemalja. Pritom polazimo od spoznaje da je intelektualni i kreativni potencijal ključan ekonomski resurs grada.

Mjere:

- izrada plana oblikovanja tzv. „kreativne zajednice“ kao sastavni dio programa razvoja kulturnog i kreativnog sektora,
- uspostavljanje partnerskih odnosa sa „start-up“ i akademskom zajednicom,
- pronajezanje prostor primjerenog za istraživanje i stvaranje mladih kreativaca,

- analiza mogućnosti smještanja „kreativne zajednice“ unutar kompleksa bivše tvornice Rikard Benčić te programske suradnje s drugim korisnicima,
- poticanje poduzetničkih projekata koji povezuju umjetničko stvaralaštvo i tehnološke inovacije.

Pokazatelji uspješnosti:

- izrađen plan povezivanja mladih kreativaca u riječku „kreativnu zajednicu“,
- uspostavljeni partnerski odnosi s dionicima iz područja akademskog i IKT sektora,
- pronađen primjeren radni prostor za mlade kreativce,
- povećan broj poduzetničkih projekata koji na kreativan način povezuju umjetničku kreaciju i tehnološku inovaciju.
-

Rok: 2013.-2015.

9. Praćenje provedbe i godišnji izvještaji

Odjel za kulturu jednom godišnje podnosiće Gradskom vijeću izvješće o ostvarivanju etapa Strategije. U pripremi godišnjeg izvješća o napredovanju i ispunjavanju ciljeva Strategije sudjelovat će sa svojim stručnim mišljenjem, primjedbama i prijedlozima i kulturna vijeća. U okviru godišnjeg izvješća Odjel za kulturu može Gradskom vijeću predložiti izmjene, odnosno dopune pojedinih ciljeva i mjera ukoliko se ustanovi da se uslijed bitno promijenjenih financijskih ili drugih okolnosti isti ne mogu ostvariti na planirani način. Spomenute izmjene, odnosno dopune uključuju također i mogućnost da Odjel za kulturu Gradskom vijeću predloži nove posebne ciljeve ili mjere, ali samo pod uvjetom da isti nisu u suprotnosti s temeljnim vrijednostima, načelima i općim ciljevima kulturne politike Grada Rijeke u skladu s ovom Strategijom. Izmjene, odnosno dopune Strategije od strane Gradskog vijeća usko su vezane i uz ishod kandidature Grada Rijeke za Europsku prijestolnicu kulture 2020. godine.

10. Zakonske i druge pravne osnove

Zakoni:

- Zakon o financiranju javnih potreba u kulturi ("Narodne novine" broj 47/90 , 27/93 i 38/09)
- Zakon o upravljanju javnim ustanovama u kulturi ("Narodne novine" broj 96/01)
- Zakon o ustanovama ("Narodne novine" broj 76/93; 29/97, 47/99 – ispr. i 35/08)
- Zakon o kulturnim vijećima ("Narodne novine" broj 48/04 i 44/09)
- Zakon o muzejima ("Narodne novine" broj 142/98, i 65/09)
- Zakon o knjižnicama ("Narodne novine" broj 105/97, 5/98, 104/00, 87/08 i 69/09)
- Zakon o kazalištima ("Narodne novine" broj 71/06)
- Zakon o audiovizualnim djelatnostima ("Narodne novine" broj 76/07 i 90/11)
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine" broj 69/99, 151/03, 157/03 – ispr., 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12 i 136/12)
- Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima ("Narodne novine" broj 167/03, 79/07, 80/11 i 125/11)
- Zakon o udrugama ("Narodne novine" broj 88/01 i 11/02-ispr.)
- Zakon o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva ("Narodne novine" broj 43/96, 44/96 – ispr., 127/00 i 177/04)

Propisi Grada Rijeke koji uređuju područje kulture:

- Pravilnik o postupku donošenja Programa javnih potreba u kulturi Grada Rijeke ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 40/09, 15/11 i 21/11),
- Odluka o osnivanju kulturnih vijeća Grada Rijeke ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 15/12)
- Odluka o davanju u zakup poslovnog prostora u objektima kulture u vlasništvu Grada Rijeke ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 35/08, 40/09 i 29/10)
- Odluka o likovnoj nagradi Ivo Kalina ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 49/11 i 46/12)
- Odluka o književnoj nagradi Drago Gervais ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 22/07 i 40/09)
- Odluka o visini spomeničke rente ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 54/12)
- Pravilnik o korištenju sredstava spomeničke rente za provođenje Programa sanacije i obnove pročelja i krovova građevina na području zaštićene Urbanističke cjeline grada Rijeke ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 6/10)
- Pravilnik o sufinanciranju projekata u okviru programa Europske unije i drugih programa međunarodne suradnje ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 37/11)